

AE forum

BIULETYN AKADEMII EKONOMICZNEJ W KATOWICACH

70 lat Uczelni

Rok akademicki 2005/2006 w obiektywie

AForum

BIULETYN AKADEMII EKONOMICZNEJ W KATOWICACH

Spis treści

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO	4
Szkoły w nauce i kultura intelektualna. Wykład inauguracyjny prof. dr. hab. dr. h.c. Czesława Głombika	4
Akademia musi umieć poważnie siebie traktować. Z rektorem, prof. Florianem Kuźnikiem, rozmawia Marcin Baron	8
Ramowy plan obchodów Jubileuszu 70-lecia Uczelni	10
WYDARZENIA	11
Filozof wśród ekonomistów	11
II Forum Naukowe Akademii Ekonomicznej w Katowicach	13
Z PRAC AKADEMII	14
Zespoły Przedsiębiorców – nowe spojrzenie na wspieranie MŚP w regionach europejskich. Doświadczenia projektu „E-teams”	14
EUECOPOL – studenci Akademii w międzynarodowej debacie o roli Turcji w poszerzonej Unii Europejskiej	16
Wykorzystać śląskie 5 minut	18
SPRAWOZDANIE REKTORA	24
Fragmety sprawozdania rektora z działalności Akademii Ekonomicznej im. Karola Adameckiego w Katowicach w roku akademickim 2005/2006	24
JUBILEUSZ AE W POZNANIU	34
Z okazji Jubileuszu 80-lecia – w hołdzie Akademii Ekonomicznej w Poznaniu	34
AKTUALNOŚCI	38
Senat	38
Rady Wydziałów	39
Habilitacje	42
Doktoraty	42
Krótko	42
Zarządzenia rektora	43
WYDAWNICTWO	44
Wystawa Polskiej Książki Naukowej w Moskwie	44
Nowości wydawnicze	45

AE Forum

Biuletyn Akademii Ekonomicznej
w Katowicach
nr XIX, wrzesień 2006

Adres redakcji

Akademia Ekonomiczna im. Karola
Adameckiego w Katowicach
Biuro Rektorskie
ul. I Maja 50, 40-287 Katowice
telefon: 032 2577100
faks: 032 2577113
e-mail: rektorat@ae.katowice.pl

Redaktor naczelny

Marcin Baron

Redaguje zespół

Maria Gojna
Jadwiga Popławska-Mszyca
Sylwia Szulik

Projekt okładki

Magdalena Zych

Opracowanie graficzne i skład

Marcin Strzelczyk

Zdjęcia

Marcin Baron,
materiały archiwalne autorów

Druk

RYTTER INVESTMENT Płock

Numer zamknięto

15 wrzesień 2006

Redakcja zastrzega sobie prawo
dokonywania skrótów i zmian
redakcyjnych w nadesłanych
tekstach. Redakcja nie zwraca
materiałów niezamówionych.
Materiały nadesłane
publikowane są nieodpłatnie.

ISSN 1731-075X

Bezpłatny materiał promocyjny
Akademii Ekonomicznej w Katowicach

Szkoły w nauce i kultura intelektualna

Wykład inauguracyjny prof. zw. dr. hab. dr. h.c. Czesława Głombika

Dwa podstawowe pojęcia użyte w tytule wykładu – *szkola i nauka* – łatwo sprowadzić do jednego zwrotu: *szkola naukowa* bądź *szkoły naukowe*. To zwrot dobrze uobecniiony w języku codziennym, często używany, a jeszcze częściej nadużywany. Taki jest los pojęć, których znaczeń jedynie się domyślamy, są nam bliskie poczuciowo, wiążemy z nimi treści przede wszystkim emocjonalne, a nie zracjonalizowany namysł krytyczny, z reguły nawet nieświadomi tego, jakie bogactwo znaczeń niosą z sobą, jak je uporządkować, by bodaj samemu zdać sobie sprawę z ich wieloznaczności i niewyróżnicowanych do końca sensów. Choć *szkola i nauka* należą współcześnie do pojęć pozostających w powszechnym obiegu – a więc nie należą do specyficznego zasobu językowego tylko uczonych i wyłącznie nauki – to jednak ich rodowód związany jest z odległą przeszłością, z wiekami średnimi. Podnoszę ten fakt nie bez powodu, chcąc zwrócić uwagę na siłę więzi, których jesteśmy świadomi bądź nie, w jakich dzisiejsza kultura intelektualna pozostaje z ideami wywodzącymi się z dawnych stuleci.

Od średniowiecznej „schola” do mediewistyki

Szkoła prowadzi źródłowo do średniowiecznego pojęcia „schola”, zaś *nauka* przywołuje również średniowieczne pojęcie „scientia”, a wtedy nie sposób pominąć terminu trzeciego, też wyprowadzalnego z wieków średnich „universitas” – *uniwersytet*, z którym dwa wcześniejsze najściślej się łączą, przenikają i historycznie konkretyzują. Średniowieczna „schola”, niezależnie od zróżnicowań środowiskowych, od miejsca, czasu i warunków w jakich przyszło jej działać, musiała być czymś niezwykle, dziś trudno wyobrażalnym, skoro potrafiła nie tylko uformować najstarsze europejskie uniwersytety z pierwszym w ich rejestrze Uniwersytem w Bolonii założonym w 1088 roku, ale wpłynęła bezpośrednio na przenikającą całe średniowiecze *scholastykę* – wielki i wielowiekowy ruch myśli filozoficzno-teologicznej, o niedających się przecenić wartościach duchowych i intelektualnych, jakie wniósł trwale w kulturę zachodniego świata, naszego świata. Scholastyki nie da się zredukować do średniowiecznych szkół, ale bez szkół nie byłoby również scholastyki i brakło by nam uniwersytetów. Samoświadomienie tych faktów warte jest pogłębienia.

Gdyby w największym skrócie – odwołując się wręcz do symboliki wartości – należało wskazać zdobywcę wypracowane i nam przekazane przez średniowiecze, to zaliczyć do nich trzeba w pierwszej kolejności gotyckie katedry oraz mury europejskich uniwersytetów o najstarszej tradycji akademickiej. W jednych pielęgnowano wiarę, w drugich naukę, a scholastyka – przy wszystkich znanych trudnościach uchwylenia jej istoty i niezakończonych wokół niej dyskusjach – okazała się czymś swoistym w dziejach europejskiej kultury, związanym tylko z nią, bo bez odpowiedników w innych kręgach cywilizacyjnych. Była pierwszym świadomym wysiłkiem myśli chrześcijańskiej Europy łacińskiej do wniesienia ładu w kształtowany wówczas obraz życia społecznego i do powiązania z sobą – historycznie w różnych relacjach, skrajnych nie pomijając – dwóch sił kulturotwórczych tej części świata zachodniego: wiary i nauki. To średniowieczni scholastycy po raz pierwszy podjęli usystematyzowaną próbę wypracowania modelowych więzi między sferami kultury naszego kontynentu, które wedle dobrze znanego określenia sprowadzone zostały do jej dwóch wielkich, nośnych

skrzydeł: do *fides et ratio*. Przez stulecia prowadzone dyskusje, polemiki, ujawniające się podziały między scholastycznymi autorytetami, także uczonymi spoza ruchu scholastycznego, ujawniły się w średniowiecznych szkołach katedralnych, klasztornych, dworskich, fundowanych przez władców świeckich i kościelnych hierarchów, a syntetycznym efektem ich działalności, wspólnym historycznym dobrem, stał się dynamiczny zwłot łacińskiej kultury i cywilizacyjny awans ziem i narodów zachodniego świata, który pozwolił zdystansować Europie inne paralelne kręgi kulturowe.

Szkoły powstawały w wiekach średnich – poza wskazanym miejscem ich lokalizacji – nie miały bliższych określeń. Powstawały samorzutnie, posiadały swoich magistrów, bakałarzy i studentów, a ich oddziaływanie, ze względu na możliwości kontaktów, było ograniczone. Wartość nauczania zależała wprost od oryginalności, często od radykalizmu poglądów ich głośnych mistrzów. Przez wiele stuleci niewiele o nich wiedzano. Pozostawały w zapomnieniu, a więc i jako mało znane zarówno historykom kultury, historykom filozofii, jak i historykom Kościoła. Ciężyla nad nimi niewiedza, skutecznie podtrzymywana przez pierwsze wieki czasów nowożytnych, które swych średniowiecznych poprzedników osądzały z wyniosłym lekceważeniem, wręcz ze wzgardą należną wszystkiemu – jak utrzymywano – co barbarzyńskie. Słynne zdanie Georga Hegla (1770-1831) o potrzebie skorzystania z *siedmiomilowych butów*, owych „Siebenmeilenstiefel”, które pozwoliłyby czym prędzej i bezpośrednio przejść od rzymskiej starożytności do niemieckiej reformacji, traktując jako zbędny balast historii wszystko, co znalazło się „po drodze”, zatem czym przez dziesięć wieków żyło średniowiecze, charakteryzowało takie przeświadczenia. Hegel stał się jednym z najbardziej zdecydowanych, ale już i ostatnich reprezentantów tak negatywnych ocen. Wieki średnie, w tym ich życie duchowe i instytucje, trzeba było dopiero odkryć. Stało się to w końcowych dziesięcioleciach XIX wieku, gdy powstała mediewistyka, i za sprawą jej wielkich przedstawicieli, odkrywców nieznanych dotąd średniowiecznych zasobów rękopiśmienniczych, tamte stulecia przybliżone zostały nieoczekiwanie współczesności. Wśród uczonych, których nazwiska są trwale związane z postępem studiów mediewistycznych – poza badaczami niemieckimi Franzem Ehrle (1845-1934), Heinrichem Denifle (1844-1905), Martinem Grabmannem (1875-1949) – wybitne miejsce zajmuje polski filozof i historyk filozofii, Górnoślązak z pochodzenia rodem z pobliskiej Dąbrówki Małej, a więc z Katowic, ks. prof. Konstanty Michalski (1879-1947).

Wybrany typ wspólnoty uczonych

Nowocześnie pojęte szkoły naukowe są strukturami stosunkowo młodymi. Należą do zjawisk pochodnych europejskiego scientyzmu – jednej z głównych idei tradycji pozytywistycznej – zaczęły się więc pojawiać (pierwsze ze szkół) przed niespełna 150 laty, a oparciem dla nich były reformujące się i unowocześniające pod względem prac badawczych i organizacji studiów uniwersytety. W odnowie uniwersyteckich form kształcenia zdecydowanie przodowała Getynga – tamtejszy Georg August Universität, choć wcale nie należąca do najstarszych niemieckich ośrodków akademickich (1737), wyraźnie dystansował inne uczelnie w prowadzeniu wolnych poszukiwań naukowych, a odej-

ściem od konwencjonalnych metod przekazu wiedzy nadawał nowy sens zdobywaniu rzetelnego uniwersyteckiego przygotowania. W Getyndze pojawiły się pierwsze seminaria naukowe w ich dzisiejszym rozumieniu i objęły tak studia humanistyczne, jak i matematyczne. Sławę seminarium historycznemu, a dalej getyńskiej szkole historycznej zapewnił Georg Waitz (1813-1886), którego uczniem był między innymi Stanisław Smolka (1854-1924) – jeden ze współtwórców szkoły historycznej krakowskiej. Getynga zgromadziła najznakomitszych na przełomie XIX i XX wieku matematyków, stała się prawdziwym centrum myśli matematycznej. O getyńskiej szkole matematycznej stanowili Felix Klein (1849-1925), przede wszystkim zaś David Hilbert (1862-1943), a z kolei z tym środowiskiem naukowym był związany jeden z wybitnych polskich matematyków – Hugo Steinhaus (1887-1972), wielka sława lwowskiej, a po drugiej wojnie światowej wrocławskiej szkoły matematycznej.

To tylko przykłady szkół naukowych niemieckich i polskich, szkół związanych z różnymi dyscyplinami badań. Można je mnożyć, wskazując też wybiórczo na bodaj najbardziej znane z polskich szkół – filozoficzną szkołę lwowsko-warszawską, lubelską szkołę filozoficzną Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, szkołę socjologii humanistycznej Floriana Znanickiego (1882-1958) czy szkołę psychologicznej teorii prawa Leona Petrażyckiego (1867-1931).

Wystarczające to przykłady, tak sądzę, by sformułować kilka pytań dotyczących samych szkół naukowych – i to nie po to, żeby zadowalać na nie odpowiedzieć, lecz by pytaniami zainteresować i, być może, zwrócić uwagę na ich zaskakującą aktualność. Pierwsze pytanie dotyczy możliwości uchwycenia istoty szkoły naukowej, a w konsekwencji ustalenia, jakie warunki konieczne muszą zostać spełnione, by jakąś grupę uczonych, bądź wyodrębniający się ruch naukowy, uznać ze względu na prowadzone prace za szkołę naukową? Natychmiast nasuwająca się uwaga jest taka: skoro chodzi o szkołę bądź szkoły naukowe, to oddaleni powinny ulec kryteria typu psychologicznego, natomiast wyeksponowaniu poddać trzeba czynniki charakteryzujące funkcjonowanie instytucji naukowych oraz mechanizmy rozwoju samej nauki. Szkoły w nauce nie powstają bowiem w wyniku deklaracji czy arbitralnych decyzji, nie pojawiają się w następstwie oczekiwań ani zapowiedzi. Można mocno chcieć i nosić się z najlepszymi życzeniami, a szkoła nie powstanie, bo nie jest to ani twór życzeniowy, ani dzieło nakazu. Dekrety i ponaglenia to sposoby służące wykreowaniu rzeczywistości pozornych, czasami marzycielskich, najczęściej zideologizowanych.

Szkoła naukowa charakteryzuje się zawsze czasoprzestrzenią trwania. Znaczący to tyle, że każda szkoła związana jest z jakimś miejscem zainicjowanego ruchu i, jak każdy twór historyczny, ma swój początek, przeżywa zmierzch i dochodzi kresu – zanika. Zbiorowości uczonych połączone silnymi więzami wspólnej i aprobowanej genetyzacji poglądów, mające wsparcie w tej samej instytucji naukowej, z chwilą gdy decydują się na podjęcie własnych zadań, konkretyzując je w przyjętym programie i osiąganych wynikach, dokonują tych czynności nieuchronnie *gdzieś* oraz *kiedyś*. To *gdzieś* dotyczy konkretnej lokalizacji, najczęściej miasta, a w mieście któreś ze znanych organizacyjnych struktur nauki: uczelni, instytutu, seminarium. Stąd nazwy znanych szkół naukowych: szkoła marburska w przypadku filozofii, szkoła frankfurcka w zakresie badań socjologicznych i politologicznych. Bywa jednak, że szkoła nie posiada jednego centralnego i wyjściowego ośrodka ruchu, rozwijając się równocześnie w dwóch-trzech, ale geograficznie zbliżonych zespołach uczelnianych: wtedy w nazewnictwie korzysta się z określeń zakresowo szerszych, za nazw prowincji, kraju – co potwierdza szkoła bańska, która rozwijała się w tym samym czasie w Heidelbergu, we Fryburgu Bryzgowijskim i w Strasburgu – bądź tworzy się nazwy dwuimienne, jak w przypadku szkoły lwowsko-warszawskiej.

To nie wzbudza niejasności. Ale znane są przypadki określenia szkół nazwami narodowymi w rodzaju: szkoła polska, niemiecka, austriacka. Wtedy rodzą się wątpliwości. Trzeba się dobrze porozumieć co do znaczeń, jakie nadaje się unarodowionym nazwom w przypadku szkół, bo o nieporozumienia i nietrafne kwalifikacje łatwo. Wątpliwości dotyczą sposobu pogodzenia uniwersalizmu nauki z jej odniesieniami

narodowymi, które mogą mieć dwuznaczne znamiona wyróżnień nieoobojętnych emocjonalnie i kulturowo. Powątpiewać można generalnie, czy właściwe są określenia narodowe zastosowane właśnie do szkół naukowych: czy szkoły pod względem programów badawczych nie są zbyt wąskimi, nazbyt specjalistycznymi ruchami? Czy więc zwroty narodowe miast szkołom nie powinny służyć bardziej zasadnie dookreśleniu wielkich nurtów myślowych, prądów kulturowych w takim znaczeniu, w jakim przyjęto mówić i pisać, np. o klasycznej filozofii niemieckiej, o szkockiej filozofii *zdrowego rozsądku*, o polskim romantyzmie i polskim mesjanizmie oraz odrębnie – bo zupełnie innym – niemieckim romantyzmie? Nie były to przecież szkoły naukowe.

Jedna sytuacja wydaje się być usprawiedliwiona w operowaniu zwrotem szkoła narodowa – gdy między uczonymi zawiązały się szczególnie sile więzy kontaktów wynikające z przynależności do tej samej narodowej tradycji kulturowej i ujawniły się tzw. wyższe motywacje do wspólnej obrony tych samych narodowych wartości. W takim znaczeniu o szkole lwowsko-warszawskiej można trafnie utrzymywać, że była nie tylko szkołą Kazimierza Twardowskiego (1866-1938), ale że była szkołą polską, ponieważ jej przedstawiciele – łącznie z Twardowskim – udostępniali swe prace świadomie i konsekwentnie przede wszystkim w języku polskim. By zrozumieć ten szczegół, trzeba uwzględnić okoliczności, w jakich szkoła powstała (był to jeszcze czas zaborów), i koniecznie pamiętać, iż wybór języka polskiego nie był następstwem braku znajomości innych języków: znali je znakomicie i to tak języki współczesne, jak i starożytne. Taka manifestacja polskości, więc i polskiej szkoły filozoficznej, miała swoją cenę, wysoką. Była jedną z przyczyn stosunkowo słabej międzynarodowej nośności osiągnięć polskich logików, metodologów i filozofów – potrzebne były dopiero zjazdy, kongresy i przekłady oryginalnych wydań polskich prac, by świat dowiedział się o nowatorskich poglądach i ideach, do jakich dochodzono we Lwowie, w Warszawie i w Poznaniu. Polska lat międzywojennych stała się jednym z przodujących krajów w rozwoju specjalistycznych studiów filozoficznych. To wtedy wspomniany już Grabmann – jeden z najwybitniejszych niemieckich mediewistów XX wieku – stwierdził po poznaniu kilku niemieckojęzycznych skrótów prac Michalskiego: „Schade, dass ich nicht polnisch kann” i z żalem dodał jeszcze, że doszedł do takiego przekonania późno, gdy na postępy w opanowaniu polszczyzny trudno było liczyć. Do podobnego wniosku doszedł w latach trzydziestych znany i uznany amerykański logik i filozof nauki Willard Quine (1908-2000). Po zakończonej podróży do Europy i kilkutygodniowym pobycie w Warszawie stwierdził, iż czas spędzony w gronie polskich filozofów należał do najciekawszych w jego życiu, zaś stolicę Polski zaliczył do najważniejszych ośrodków zaawansowanych studiów filozoficznych. Szkoła lwowsko-warszawska dominowała wówczas w polskim ruchu filozoficznym – opanowała większość uniwersyteckich katedr, czasopism filozoficznych, z tego środowiska wywodzili się autorzy akademickich podręczników – więc jej pozycja też może usprawiedliwiać nazwanie szkoły Twardowskiego szkołą polską.

Szkołę naukową charakteryzuje nie tylko przestrzenna lokalizacja, ale także czas jej aktywności. Ująłem to wcześniej w zwrot informujący, że szkoła działa zawsze *gdzieś* i *kiedyś*. W przypadku „kiedyś” nie chodzi rzecz jasna o zwyczajne wskazanie ram czasowych trwania jakiegoś rozważanego przypadku szkoły naukowej – choć i tu mogą się rodzić wahania. Dalece bardziej interesująca wydaje się kwestia, dlaczego mimo funkcjonowania licznych instytucji naukowych w danym środowisku (narodowym, lokalnym) i wręcz „zagęszczonych” osobowo zespołów profesorskich, często współdziałających ze sobą i podejmujących pokrewne tematy badawcze, szkoła nie powstaje, a to, z czym się spotykamy nawet przy najbardziej przychylnym nastawieniu nie można nazwać nie to że twórczym, ale zwyczajnie wspólnym przedsięwzięciem badawczym zorganizowanej grupy uczonych. Podobnie można pytać, dlaczego żywotność i aktywność jednych szkół jest długotrwała, kilkupokoleniowa, a inne szkoły szybciej zanikają? Co powoduje, że wcześniejsze związki wspólnotowe między uczonymi ulegają swojej korozji i że ich dalsze podtrzymywanie okazuje się uciążliwe, pozbawione autentyczności? Inaczej pytając: jakie czynniki sprawiają, że niektóre szkoły naukowe nie tyle wygasają, ile ulegają rozbięciu? Skąd bierze się moc destrukcji w nauce?

W kwestiach tych dwa czynniki sprawcze, spośród licznych możliwych do wskazania, wydają się podstawowo ważne. Pierwszy dotyczy programu szkoły. Ten zaś może być: a) innowacyjny/nawatorski, b) rekonstrukcyjny/rewidujący, c) metodologiczny. Szkoły naukowe, które uformowane zostały w następstwie przyjęcia wspólnego obszaru badań merytorycznych, które operują zbliżonym językiem przekazu, są z reguły zespołami wewnątrznie bardziej zwartymi, ale ich trwałość jest krótsza – zbyt wiele okoliczności związanych z samą procedurą badań sprzyja dezintegracji. To między innymi poszerzenie obszaru badań, pojawianie się alternatywnych i konkurencyjnych rozwiązań, dochodzenie do pytań nowego rodzaju, wreszcie wyczerpanie zadań sprawia, że uczeni albo kierują się ku innym fragmentom rzeczywistości rozpoznawanej, albo domagają się autorewizji wyników, jakie szkoła osiągnęła. Taki był los między innymi *Kola Wiedeńskiego*, pamiętając także, że o jego krótkiej historii – niezależnie od głoszonego programu rygoryzmu i radykalizmu poglądów – zdecydowała faszyzacja Niemiec.

Szkoły naukowe o programach rekonstrukcyjnych z reguły odwołują się do wielkich dzieł i idei z przeszłości – tej bliższej, odleglejszej czy dalekiej w stosunku do czasu przeżywanego przez współczesnych. Podejmujące takie kroki środowiska są przekonane, iż konieczny jest nawrót do przekazów myślowych znanych już z historii, lecz poniechanych, pozostawionych sobie, a które swą przydatność gotowe ukazać ponownie lub dopiero teraz wobec bezsilnej i błędzącej współczesności. Milcząco przyjętym założeniem w programach takich szkół jest przekonanie, że doskonale narzędzia działań, wzorce zachowań i zarysowane drogi do prawdy zostały już sformułowane, należą do wypracowanego dziedzictwa kultury duchowej tyle, że zostały zapomniane i wymagają ponownego odkrycia, a właściwie docenienia i ukazania – dopiero teraz – całego swego bogactwa. Do tego typu szkół naukowych należą przede wszystkim zorganizowane wspólnoty uczonych o charakterze „neo-”. To tu miejsce dla neopitagoreizmu, neoplatonizmu, neokantyzmu, neoheglizmu, ale także neoscholastyki, neotomizmu, neomesjanizmu; podobne ruchy można odnaleźć w historii myśli ekonomicznej, politycznej, w literaturze, w sztuce, w teorii prawa.

Historyczna szansa szkół naukowych określanych jako szkoły „neo-” związana jest ze sposobem ich samoodniesienia do odnawianego wzorca – to ów wzorec, tamto dzieło, pozostają gwarantami ich własnej wartości i przesądają o sile zgłaszanych roszczeń do dopiero mającej zostać ukazanej prawdy. Rzecz w tym, że sposób traktowania wielkich postaci bądź idei przeszłości z reguły nie jest ukazywany jasno. Zdumiewa rozmach propagandy takich szkół, w swoisty podziw gotowa wprawiać determinacja ich działań, wielość inicjatyw wydawniczych i edukacyjnych wspomagających własne dążenia, hasłowy czy wręcz sloganowy język upowszechniania programów, a jednocześnie uderza niedostatek sensu dokonywanego nawrotu, brak wyraźnie określonych granic wierności wobec wzorca i zarazem zachowania wolnego ducha w nowych badaniach. Oto sytuacja historyczna z drugiej połowy XIX wieku. W tym samym czasie rozbrzmiewały w Europie i krzyżowały się wezwania wychodzące z dwóch różnych obozów ideowych. Z *pourotem do Kanta* – „Rückkehr zu Kant” głosili neokantysty, a Otto Liebmann (1840-1912), jeden z głównych ideologów tego ruchu, każdy z podstawowych rozdziałów swego najbardziej znanego dzieła *Kant und die Epigonen* (Stuttgart 1865) kończył apelem: „Also muss auf Kant zurückgegangen werden”. Z sąsiedztwa rozlegały się natomiast wołania: *Idźcie do Tomasza* – „Ite ad Thomam”, dodatkowo wzmacniane jeszcze autorytetem Leona XIII, który w encyklice *Aeterni Patris* (1879) usilnie zachęcał, by przywrócono i jak najszerzej propagowano „złotą mądrość św. Tomasza” w celu umocnienia wiary katolickiej i dalszego postępu nauk.

Kant i Tomasz z Akwinu nie należą do twórców, których dzieła można ująć w dowolne paralele, to zbliżenia między jednymi ich elementami, to niezgodności w innych składnikach. W kwestiach filozoficznie podstawowych – koncepcji bytu, także bytu ludzkiego – są dzieła nie tylko przeciwstawne, ale sprzeczne w takim rozumieniu zachodzących między nimi relacji, jakie narzuca logika: nie mogą być współprawdziwe i nie mogą się również pod jakimiś względami dopełniać, przenikać. Rozbieżności między szkołami odnowicielskimi („neo-”) pogłębiają z reguły niedoprecyzowane formuły nawrotów do tego, co

pragnie się w najlepszej wierze odnowić. Wtedy szkoły naukowe, o których mowa, ujawniają nie tylko swe stroniczości i nie tylko pogłębiają zamęt ideowy, jaki im towarzyszy: pozwalają dostrzec rysę, która jest nieodłączna od wszelkich ruchów „neo-”. Dążąc do odnowy wzorca osiągają coś, co jest mu bliskie, ale nie jest nim samym; wzorec pozostaje mniej lub bardziej wyrazistym tłem, może tylko wspólną ramą spinającą rozmaitości, i to niezależnie od siły oraz częstotliwości, z jaką przywołuje się jego imię. Nawrót do wzorca nie jest ani powtórzeniem, ani jego wiernym odtworzeniem. Jest czymś, co go tylko przypomina, ale nie jest nim samym. Mówiąc wprost: każdy czyta Platona, Tomasza z Akwinu, Kanta po swojemu, a czytając, lepiej – studiując, tworzy oraz wzbogaca własny ich obraz i ma w rezultacie... swojego Platona, Akwinatę, Kanta, co w żadnym wypadku nie znaczy, że każdy czyta jak chce: czyta wraz ze swoim zasobem doświadczeń poznawczych i historycznych. W tym wyraża się niezwykłość szkół naukowych o programach rekonstrukcyjnych: odtwarzają, ale same od początku są niedookreślone. Jest to ich swoisty „grzech”, ale różny od znanych innych ludzkich słabości pospolitych, ciężkich i metafizycznych, bo – to raz – jest natury kulturowej, a dwa – jest przewiną uszczęśliwiającą, czymś na podobieństwo grzechu szczęśliwego, owego *felix culpa*, bo zachowuje łączność z wzorcem, z autorytetem, a z własnych ambicji twórczych i perspektyw badawczych nie rezygnuje.

O szkołach naukowych realizujących programy rekonstrukcyjne zdarza się także słyszeć, że pracują „w duchu” swego wielkiego poprzednika. Węzłowe znaczenie ma zastosowany zwrot „w duchu” – oddaje on w innej konwencji językowej niejasności oraz trudności, które wiążą się z wykorzystaną już formułą „odnowa wzorca”, „nawrót do wzorca”. Chciałoby się zapytać i dowiedzieć: co to znaczy postępować „z duchem”, „w duchu”? Warto skorzystać ze zwięzłej opinii, jaką pozostawił Konstanty Michalski. By wykładac *w duchu* – przekazał Uczony – trzeba samemu mieć *ducha*. A gdy się go nie ma? Wtedy – dodał – zamiast wykładów *w duchu* pojawia się powtarzanie *bez ducha*, za to „wedle litery”. Spotykamy się dalej ze szkołą, ale w najbardziej elementarnym jej rozumieniu. Kwitnie w takich szkołach dydaktyzm, a zanikają badania, warunki sprzyjają wtórności i dogmatyzmowi wszelkiego rodzaju, a od tych jest już bardzo blisko do ideologizacji nie tylko szkół, ale i szkolnictwa. Historia nauki zna liczne przypadki takiego losu szkół rekonstrukcyjnych. Z rzadka kto się do nich przyznaje. Przynależność do nich ani nie wzbudza uznania, ani nie ułatwia życia.

Podstawą działania szkół naukowych są nie tylko programy merytoryczne związane z daną dziedziną wiedzy, ale również wspólne założenia metodologiczne. Szkoły takie często wykraczają poza jedną naukę, są wielodyscyplinarne. Pytania z jakimi występują dotyczą nie tego, co badają, a więc czym się specjalistycznie zajmują, natomiast skupiają się nad tym, jak postępują: pytają o drogi realizacji procesów poznawczych, o prawomocność pytań, o sposoby dochodzenia do twierdzeń i do wiedzy niezawodnej, o specyfikę czynności występujących w naukach określanych jako empiryczne i tych, które zaliczane są do dedukcyjnych, tych, które mają status nauk historycznych i tych, które są wolne od determinacji czasu realnego. To szkoły, które mieszczą się zasadniczo w obszarach badań, jakimi zajmują się metodologia poznania oraz metodologia nauk. Członków szkoły łączy akceptowana postawa intelektualna, a nie zespół poglądów dotyczących jakkolwiek pojmowanej rzeczywistości.

Nie zaskakuje, że w szkołach o takich założeniach występują silne powiązania psychologiczne między tworzącymi je badaczami – łączy je wszak nie to, co wspólnie robią, lecz jak robią, jak myślą? Pozostawanie w tej samej bądź podobnych instytucjach naukowych może dodatkowo pogłębiać jeszcze więzi wspólnotowe, ale instytucjonalizacja takich szkół nie jest warunkiem koniecznym ich trwania: wspólnota myślenia, postaw życiowych, nie wymaga – jeśli wolno tak to nazwać – wsporników materialnych; może przekształcić się w wspólnotę dużo trwalszą – w formację ideową. Stąd bierze się, w przypadku szkół naukowych o programach metodologicznych, ich relatywnie większa trwałość, odporność na czas, często wielopokoleniowość, a także zdolność do powoływania szkół pochodnych, coś na podobieństwo szkół w szkołach, szkół wyprowadzalnych ze szkoły pierwotnej, ze szkoły-prototypu. Łączy je wszystkie wspólna geneza personifikowana przez

działalność założyciela szkoły wyjściowej, ale jego obecność w szkole nie jest koniecznością dla zachowania wspólnoty przez uczniów i uczniów uczniów. Wręcz klasycznym przykładem takiej szkoły była filozoficzna szkoła lwowsko-warszawska. Nazwana została szkołą filozoficzną, bo filozofowie pozostawali w niej w przewadze; jednak należeli do niej także nie tylko filozofowie – byli to znakomici i powszechnie znani polscy uczeni XX wieku: filolodzy, poloniści, pedagodzy, psychologowie, historycy sztuki, również medycyni. Z kolei wśród filozofów grupę najliczniejszą stanowili logicy formalni. Byli rdzeniem szkoły, doszli do wyników, które zapewniły szkole światową pozycję. To wówczas zrodziło się sympatyczne powiedzenie, wybitnie wyróżniające ten krąg polskich uczonych. Niech mi je wolno przytoczyć za Tadeuszem Kotarbińskim (1886-1981). W latach trzydziestych określenie „polski logik” – wspominał Profesor – znaczyło porównawczo tyle, co „włoski tenor”, i co znamienne, warte chwili uwagi. Twórca szkoły lwowsko-warszawskiej – zaświadcza o wyjątkowości związków, jakie trwale łączyły twórcę szkoły z jego uczniami.

Drugim czynnikiem, poza programem, decydującym o tożsamości szkoły naukowej w jej rozumieniu omawianym – a więc szkoły jako zinstytucjonalizowanej wspólnoty uczonych o tym samym rodowodzie formacyjnym – jest twórca szkoły. To nie tylko ten, kto szkołę zapoczątkował, a więc nie jedynie inicjator; to mistrz, autorytet, wybitna osobowość zyskująca szacunek i budząca zarazem podziw. Ze względu na zrozumiałych są to jednostki nieliczne, ale to one decydują o przebijaniu się przez młodych ku szczytom wiedzy, one uwalniają na prawdę, uczą odwagi w poznawaniu i poprzez własne drogi życia ukazują wartość wzorców.

Osobowościom twórczym poświęcono w literaturze liczne strony: opracowań naukowych (najczęściej autorstwa psychologów osobowości i socjologów wiedzy), wspomnień, pamiętników. Tylko spośród polskich uczonych tematyce twórczości oryginalnej i genialności, biografistyce ogólnej, poświęcił odrębne studia zasłużony dla szkolnictwa wyższego Katowic profesor Józef Pieter (1904-1989). Inspirujące przemyslenia dotyczące twórców-budowniczych oraz twórców-burzycieli – pozostawił Konstanty Michalski. Natomiast najbardziej niezwykłą charakterystykę typologiczną osobowości twórczej – operując przy tym zaskakującą terminologią, która w swoim czasie wprawiała w zakłopotanie – przedstawił w książce z 1934 roku *Ludzie terazniejsi a cywilizacja przyszłości* Florian Znaniecki. Choć książka ma już za sobą ponad siedemdziesiąt lat od jej pierwszego wydania i nie wszystkie zawarte w niej przemyslenia można uznać za aktualne, to przecież w dziele Znanieckiego pozostają bogate sploty myśli dotyczące kultury, socjologii, antropologii filozoficznej zasługujące na przypomnienie i warte dzisiejszej refleksji.

Tak jest między innymi z analizami Znanieckiego podstawowych typów osobowości, jakie zawarł w przypominanej książce, w tym przede wszystkim z wyodrębnionym typem ludzi nienormalnych, których nazywał *zboceńcami*. Skorzystał z obecnego w językach zachodnich pojęcia „dewiant” wraz z jego pochodnymi, a jest to pojęcie odwołujące się słowotwórczo do łacińskiego „*devio*” – z drogi, od drogi, schodzący z drogi, zbaczający z obranego kierunku. Nienormalność, w języku Znanieckiego *zbocezenie*, może być dwukierunkowe, a w każdym z nich może podlegać stopniowaniu. Nienormalność ujemna to podnormalność, zaś nienormalność dodatnia to nadnormalność, ponadnormalność – i to odchylenie specjalnie zajęło Znanieckiego, prowadziło bowiem do charakterystyk osobowości *zboceńców* – twórców. Jest to pojęcie interesujące przy próbach rozpoznania współczesnej i postulowanej wizji cywilizacji, może być pomocne w badaniach nad specyfiką humanistycznych podstaw wielkich przełomów edukacyjnych, procesów wykształcania się elit intelektualnych, formowania się szkół naukowych, powstawania nowych struktur organizacyjnych w realizacji zadań badawczych. Trzeba tylko odejść od uproszczonego, banalnie

i naturalistycznie rozumianego zbocezenia, kojarzonego z językiem biologii i nauk pokrewnych, a w zamian dostrzec w tym pojęciu narzędzie przydatne w analizach powstawania nowych idei oraz ról społecznych, jakie w ich formowaniu spełniają twórcze osobowości. Bo typy *zboceńców* – w tu preferowanym znaczeniu – to przede wszystkim nonkonformiści, intelektualni ekstrawaganci, jednostki mające świadomość i odwagę głoszenia niezgody na zastaną przeciętność, to wizjonerzy przyszłych lepszych światów, reformatorzy i rewolucyjniści, święci i prorocy, geniusze i mędrcy, także ci, którzy podpadają pod dobrze znane z kart historii nauki kategorie *wielkich myślicieli, wielkich uczonych*.

Znaniecki pisał o *zboceńcach*, jeszcze raz powołując się na jego pracę *Ludzie terazniejsi a cywilizacja przyszłości*, iż „byli zawsze trudnym problemem praktycznym dla swego środowiska społecznego i stali się trudnym problemem dla nauki właśnie z powodu «atypowości», swego na pierwszy rzut oka niesprowadzalnego zróżnicowania”. Nienormalność, choć też różnorodna – kontynuował – jest w danym czasie znana, ma swe granice, i mimo że wielu po swojemu w nich się porusza, to zarazem zmierną w tym samym kierunku wyznaczonym przez uznany wzorzec. Inaczej jest z możliwościami *zboceń*; przedstawiają się nie tylko jako nieograniczone w wyborze i nieprzewidywalne co do kierunku. Kto schodzi na bezdroża – tak spuentował Znaniecki niezwykłość społecznej pozycji *zboceńca* – o tym nie wiadomo ani jak i dokąd pójdzie, ani tym bardziej dokąd dojdzie. Wyraziście pokazał czym jest indywidualność twórcza jako wartość w rozwoju kultury, jak odróżnić rzeczywiste pomnażanie dóbr intelektualnych od tylko zapewnienia o dotarciu do prawdy jedynej, czym są autentyczne wspólnoty uczonych i jak je oddzielić od ich tylko hałaśliwych imitacji.

Kończąc wykład osobistym akcentem. Nie bez powodu wątki myślowe dotyczące osobowości twórczych, fundatorów szkół naukowych, przenieśliśmy do części końcowej wystąpienia, choć równie dobrze od nich można było wyjść. Zdecydowałem się na taką sekwencję wypowiedzi, ponieważ sam pozostaję z żywą i trwałą pamięcią o moich wielkich uniwersyteckich nauczycielach. Nauczając już prawie przez pół wieku zawsze pozostawałem ze świadomością, iż uczę – i to niezależnie od stopnia technicznego wyposażenia pomieszczeń uczelniowych – byłem skazany tylko na siebie i te wdrożenia myślowe i sposoby zachowań, jakie wyniosłem z moich młodych lat. Ostatecznym sprawdzianem moich słów byli studenci, doktoranci. Za to, że mi towarzyszyli i nie zostawili samego – jestem ich dłużnikiem, a jeżeli o coś specjalnie dbałem, to o to, by okna były otwarte, a drzwi dostępne. Na korytarzach, w salach, audytoriach; poszukiwałem w ten sposób miejsca dla wartości najcenniejszych w tych murach: dla siły wyobraźni, odwagi myślenia, dla polotu słowa i pasji pracy.

Literatura

- (Wprowadzające opracowania polskojęzyczne)
- Amsterdamski S.: Między historią a metodą. Spory o racjonalność nauki. Warszawa 1983.
- Jodkowski K.: Wspólnoty uczonych, paradygmaty i rewolucje naukowe. Lublin 1990.
- Karpiński J.: O szkołach w nauce. „Więź” 1977, R. XX, nr 3.
- Kuhn T.S.: Struktura rewolucji naukowych. Przełożyła H. Ostromecka. Posłowie przełożyła J. Nowotniak. Warszawa 2001.
- Kuhn T.S.: Dwa bieguny. Tradycja i nowatorstwo w badaniach naukowych. Przełożył i posłowiem opatrzył S. Amsterdamski. Warszawa 1985.
- Michalski K.: Na zakończenie dwu jubileuszów (św. Tomasza i Kanta). W: Idem: Filozofia wieków średnich. Kraków 1997.
- Michalski K.: Tekst, osobistość, szkoła i prąd w filozofii średniowiecznej. W: Idem: Filozofia wieków średnich, Kraków 1997.
- Nowak L.: Scholar, student, bakałarz, magister – edukacja w średniowieczu. W: Czasy katedr – czasy uniwersytetów. Źródła jedności narodów Europy. Red. W. Sajdek. Lublin 2005.
- Pieter J.: Krytyka dzieł twórczych. Katowice 1948.
- Quine W.V.: Granice wiedzy i inne eseje filozoficzne. Wybrała, przełożyła i wstępem opatrzyła B. Stanosz. Warszawa 1986.
- Woleński J.: Filozoficzna szkoła lwowsko-warszawska. Warszawa 1985.
- Znaniecki F.: Ludzie terazniejsi a cywilizacja przyszłości. Wstępem opatrzył J. Szczępański. Warszawa 1964.
- Znaniecki F.: Społeczne role uczonych a historyczne cechy wiedzy. W: Idem: Społeczne role uczonych. Wybór, wstęp, przekład tekstów angielskich i redakcja naukowa J. Szacki. Warszawa 1984.
- Żywotne tradycje uniwersytetu europejskiego. Ankieta. „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 1978, R. XXI, nr 2.
- Szkoły w nauce. Red. J. Goćkowski i A. Siemianowski. Wrocław 1980.

Akademia musi umieć poważnie siebie traktować

Z rektorem, prof. Florianem Kuźnikiem, rozmawia
Marcin Baron.

Panie Rektorze, jakie odczucia towarzyszą Panu, gdy wprowadza Pan Akademię w ósmą dekadę jej istnienia?

Historia zobowiązuje. Akademia Ekonomiczna jest Uczelnią, która ma 70 lat, a więc również tradycję, dorobek, image. Jest to instytucja, która sama musi umieć poważnie siebie traktować. Dla mnie, jako rektora jest to pewne zobowiązanie na przyszłość, zobowiązanie, by zapewnić trwałą rozwój Uczelni.

Czy więc, poza codzienną pracą dla dobra Akademii, będziemy w jakiś szczególny sposób obchodzić jubileusz 70-lecia?

70-lecie będziemy obchodzić dość skromnie. Myślę, że bardziej uroczyste będzie 75-lecie Uczelni. Taka jest polska tradycja. Natomiast, nie zmienia to faktu, że będąc jedną z dwóch najstarszych uczelni w regionie, czas jubileuszu wykorzystamy po pierwsze, na podsumowanie tego, co jako uczelnia przeszliśmy, a po drugie, na opracowanie przedsięwzięć rozwojowych na najbliższe lata. Otoczenie społeczno-gospodarcze szkół wyższych jest niezmiernie dynamiczne. Ciągłe pojawiają się nowe możliwości, ale też zagrożenia. Dlatego też musimy nieustannie uaktualniać swoje plany na przyszłość. Chciałbym zrewidować „in plus” to, co do tej pory zamierzaliśmy i nadal zamierzamy robić dla rozwoju Akademii.

Właśnie, bardzo wiele w ostatnim czasie mówi się o tym, iż duże uczelnie ekonomiczne w kraju – czyli tzw. wielka piątka – aspirują do bycia uniwersytetami ekonomicznymi. Czy w roku jubileuszu Akademia ma szansę na to, by stać się uniwersytetem ekonomicznym?

Myślę, że szansę mamy i niezmiennie aspirujemy do tego, by stać się uniwersytetem ekonomicznym. Aczkolwiek informacje, jakie w ostatnim czasie dochodzą z różnych stron do władz akademickich wskazują, iż być może zmienią się prawno-organizacyjne warunki do uzyskania statusu uniwersytetu. Między innymi ze strony starszych, dużych uniwersytetów pojawiają się sugestie, by zaostrzyć kryteria ustawowe. Wtedy zmieniłyby się okoliczności zewnętrzne do tego rodzaju zmiany w naszej Akademii. W każdym bądź razie, niezależnie od warunków prawnych, będziemy robić wszystko w duchu dotychczasowej ustawy prawo o szkolnictwie wyższym, aby spełnić kryteria bycia uniwersytetem ekonomicznym.

Czy stać nas na to?

Tak, jak najbardziej – kadrowo jesteśmy do tego przygotowani. Jak już wcześniej wielokrotnie mówiłem, trzeba się zreorganizować, trzeba dokonać pewnych przesunięć pracowników i utworzyć z istniejącej kadry naukowej nowe zespoły. Trzeba także uzyskać dodatkowe uprawnienia akademickie, jak np. kolejne uprawnienia do doktoryzowania, a także możliwość habilitowania na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń.

Poza wspomnianymi przez pana Rektora zmianami czekają nas również te, związane z wejściem w życie nowego Statutu Akademii. Jakie najistotniejsze nowe uregulowania znalazły się w Statucie i jak wpłyną one na rozwój Uczelni?

Nowy Statut uchwalony przez Senat i obowiązujący od 1 września nie wprowadza wbrew pozorom rewolucyjnych zmian. Dostosowuje naszą uczelnię do realiów jakie stworzyła nowa ustawa prawo o szkolnictwie wyższym. Zmieniają się więc zapisy dotyczące zatrudnienia nowych pracowników i regulujące kwestie dodatkowego zatrudnienia. Te wszystkie wprowadzone przez ustawę rozwiązania będziemy oczywiście stosować w Akademii. Jednakże najbardziej cenię sobie to, że Uczelnia – mając cztery uprawnienia do doktoryzowania – ma prawo samodzielnie, bez zatwierdzenia organów zwierzchnich, uchwałać swoje rozwiązania organizacyjne, nowe kierunki studiów i zasady studiowania. Uczelnia de facto uzyskała pełną autonomię. To jest istotna rzecz, która umożliwi w przyszłości szybsze dokonywanie pozytywnych zmian w Akademii.

A możliwości wprowadzone przez nowy Statut, jak np. podniesienie rangi zespołów badawczych, zespołów interdyscyplinarnych, stworzenie etatów naukowych – czy zmienia one codzienne życie katedr i ich założenia rozwojowe?

Myślę, że w niewielkim stopniu. Możliwości tworzenia etatów naukowych, a nie naukowo-dydaktycznych nie są w gruncie rzeczy nowe. Podobnie, jak możliwości tworzenia zespołów interdyscyplinarnych, powołanych odrębnym rozporządzeniem rektora, czy to w postaci jednostek pozawydziałowych czy też innych jednostek powoływanych „ad hoc”. Nie spodziewam się jednak, żeby nagle pojawiło się mnóstwo tego rodzaju rozwiązań w Akademii. Wciąż uznawałbym tego typu przedsięwzięcia za pilotażowe, a nie za coś, co zmieni strukturę organizacyjną Uczelni.

Skoro rozmawiamy o polityce kadrowej, tematem budzącym wiele pytań i kontrowersji jest od dobrych kilku miesięcy kwestia przeliczników za zajęcia wykonywane na studiach zaocznych, w ROND i w BOND oraz w językach obcych. Mówi się o zmianie systemu przeliczników, a nawet ich likwidacji. Czy to prawda? Jakie są plany władz Akademii?

Nie mam nic przeciwko przelicznikom. Od długich lat są one w Uczelni wyrazem rzetelnego wynagradzania za wykonaną pracę. Rzetelnego, gdyż przeliczniki wynikają z naszej oceny pracochłonności wykonywanych zajęć. Jeżeli ktoś dojeżdża do BOND czy ROND na dwie godziny, to wiadomo, że w rzeczywistości poświęca na to większą ilość czasu. Przeliczniki są więc odzwierciedleniem dodatkowego wysiłku. Patrząc na kwestię przeliczników od tej strony – gdyby nie inne okoliczności – nie byłbym zwolennikiem jakiegokolwiek zmiany czy likwidacji. Jednakże ów system tak się rozrósł, że w dzisiejszych czasach, gdy jesteśmy coraz bardziej naciskani i zobowiązani do liczenia kosztów poszczególnych zajęć, mamy, przy obecnym kształcie systemu przeliczników, kłopoty z prowadzeniem kalkulacji. A ciągle marzy się nam precyzja w obliczaniu pracochłonności zajęć, abyśmy łatwiej mogli kalkulować koszty na przyszłość. Jednocześnie, nawet jeśli mówimy o likwidacji przeliczników, równocześnie mamy na uwadze wzrost wynagrodzenia za godziny zajęć prowadzonych na studiach zaocznych, w ROND i w BOND oraz w językach obcych. W każdym bądź razie w żaden sposób nie chodzi o to, by przy likwidacji przeliczników zmniejszyć rzeczywiste dochody pracowników. Chodzi jedynie o inny sposób ich kalkulowania.

Czy takich zmian możemy się spodziewać w tym roku akademickim?

Być może już w najbliższym roku do zaopiniowania Rad Wydziałów, związków zawodowych i pod obrady Senatu wejdzie propozycja zmiany systemu przeliczników. Jeśli zaproponowana zostanie likwidacja przeliczników, to w ich miejsce pojawią się wyższe stawki za godziny nadliczbowe, a także inne stawki za zajęcia poza Katowicami tak, by pracownicy na tym nie stracili. Na pewno jednak wcześniej propozycje te będą skonsultowane, nic nie będzie wprowadzone nagle i znienacka.

Panie Rektorze, od rozliczania godzin dydaktycznych przejdźmy teraz do naszych studentów. Z jednej strony w ostatnich rankingach, które badają popyt na naszych studentów na rynku pracy i ich ścieżki kariery, z łatwością uzyskujemy bardzo dobre pozycje. Przykładem tego jest chociażby ranking „Newsweeka”, w którym byliśmy drugą wśród uczelni ekonomicznych i szóstą wśród

wszystkich uczelni w Polsce. Z drugiej jednak strony tegoroczna rekrutacja niestety pokazała nam, że zmniejsza się liczba studentów. Prawdopodobnie ten proces będzie się pogłębiał. Czy wobec tego w Akademii są nowe pomysły na rozwój przede wszystkim w warstwie edukacyjnej, ale także na inne źródła dochodów? Trzeba wszak przyznać, że duża liczba studentów zaocznych od wielu lat korzystnie wpływała na rozkład kosztów stałych funkcjonowania Uczelni.

Po pierwsze, chciałbym zaznaczyć, że w sposób wyraźny wchodzimy w niż demograficzny, po drugie, być może nakładają się na to także zmiany oczekiwań kandydatów na studia. Ogólnie zauważa się odpływ od studiów ekonomicznych, nieznaczny, ale jest i jesteśmy w sytuacji trudniejszej niż w poprzednich latach. Najprawdopodobniej, bo nie mam jeszcze dokładnych danych, tak jak wszystkie duże publiczne uczelnie ekonomiczne. Jak najszybciej musimy się z tym zmierzyć. Zmienić wizerunek szkoły, zadbać o nowe przedsięwzięcia promocyjne – tak, by z pełniejszą i bardziej wiarygodną informacją dotrzeć do środowisk uczniowskich, do szkół średnich. Jeśli tego nie zrobimy, to sporo kandydatów na studia, którzy mogliby studiować w Akademii Ekonomicznej, pójdzie do innych szkół – zarówno niepublicznych, jak i publicznych. Natomiast inną sprawą jest, iż dobrze byłoby przyjmować nawet mniej kandydatów na pierwszy rok, a jednocześnie generalnie obniżyć koszty funkcjonowania Uczelni. Niektóre koszty dałoby się obniżyć. Nad tym również musimy pracować.

A czy w perspektywie malejącej liczby studentów, za 5-10 lat będzie nas stać, aby Uczelnia była elitarną szkołą ekonomiczną o mniejszej liczbie studentów, specyficznym profilu nauczania i bardzo wysokiej jakości kształcenia?

Elitarna, o mniejszej liczbie studentów? Myślę że stać nas na takie rozwiązanie. Jednakże może się ono pojawić jedynie po rewolucyjnych zmianach – gdyby takie dotknęły Akademię. Jeżeli takiego rewolucyjnego wstrząsu nie będzie, a mam nadzieję, że nie nastąpi on w naszej Uczelni, zawsze będziemy w jakimś sensie także – podkreślam, także – uczelnią masową. Dopóki będziemy uczelnią publiczną, która będzie dostawała dotacje z budżetu państwa, to ministerstwo właściwe dla szkolnictwa wyższego zawsze będzie naciskało na to, aby przyjmować jak najwięcej kandydatów na studia, a nas będzie to zmuszało do masowości. Myślę, a właściwie obawiam się, że tego rodzaju elitarność o jaką pan pyta – mniejsza liczba studentów i nieprzeciętna jakość kształcenia – może pojawić się jedynie w sytuacji załamania systemu finansów publicznych w Polsce, a co za tym idzie – drastycznego zmniejszenia dotacji dla szkolnictwa publicznego.

Rozmawialiśmy już o studentach, teraz chciałbym przez moment porozmawiać o badaniach naukowych w Uczelni. Na początku roku akademickiego 2005/2006 pani prorektor ds. nauki, prof. Krystyna Lisiecka przedstawiła założenia polityki badawczej Uczelni na obecną kadencję i w długookresowej perspektywie. Pojawiły się tam pierwsze propozycje nowych form organizacyjnych i instrumentów wspierających badania i promujących działalność badawczą. Trudno jest w chwili obecnej zmierzyć, jakie rezultaty zaczyna przynosić taka polityka badawcza, jednak faktem jest, że ogólnie w Polsce, a także w Akademii, w naukach ekonomicznych priorytetem jest działalność edukacyjna. Może jest ona odrobinę łatwiejsza, może przynosi większe dochody w krótkiej perspektywie czasu? Jak zapatruje się pan na to, aby mimo tego wzmacniać ten „filar” badawczy Akademii i jej znaczenie w otoczeniu gospodarczym?

Bardzo słuszną uwagą jest, że doświadczonym pracownikom naukowym szkoły typu Akademia Ekonomiczna łatwiej jest uzyskać dodatkowe źródła dochodów własnych przez prowadzenie działalności edukacyjnej. W Polsce, generalnie rzecz biorąc, spowodowało to, że ci pracownicy naukowci mniej interesowali się dużymi projektami badawczymi: interdyscyplinarnymi czy międzyuczelnianymi. Powoli badania naukowe raczej stawały się drugorzędą funkcją również w Akademii. W ostatnim czasie pojawiło się i pojawia coraz więcej nowych możliwości. Myślę tu o programach badawczych i okołobadawczych. Zyskujemy, jako kraj, dostęp do wszelkiego rodzaju środków z funduszy europejskich, które mogą być przeznaczone na badania naukowe, ekspertyzy i wspieranie różnego rodzaju programów rozwojowych, czy to regionu czy różnych sektorów gospodarczych. Jest więc duża szansa, że w coraz większym stopniu będą się one stawały preferowaną formą aktywności nauczycieli akademickich. Jednakże widzę tutaj również ogromne zagrożenie wynikające z potwornej biurokracji, która w tej sferze się pojawia. Póki co, zniechęca ona do podejmowania się realizacji dużych projektów badawczych. Jeśli w Polsce sytuacja ta się nie zmieni, to czarno widzę sferę badań naukowych w Polsce – będzie to droga przez mękę.

Z tego wszyscy zdajemy sobie sprawę. Stąd też, czy w Uczelni przewidywane są ułatwienia administracyjne dla dużych projektów badawczych?

Widzę konieczność zorganizowania innego niż dotychczas pomocowego zaplecza administracyjnego dla prowadzenia badań naukowych. Tak, aby prowadzący naukowiec mógł się zajmować swoimi badaniami, a nie martwić się o kalkulację kosztów, przetargi i wiele innych rzeczy, jak chociażby wypełnianie formularzy, czasami tak drobiazgowych, że zakrawających o kabaret. W tej materii jako instytucja możemy tylko stworzyć nowe zaplecze administracyjne. Mam nadzieję, że to się uda. Jest to zadanie na najbliższe miesiące.

Biorąc pod uwagę to, o czym mówiliśmy zarówno rozmawiając o kształceniu studentów, jak i o naszej działalności badawczej, jak ocenia Pan Rektor rolę Uczelni w regionie? Co znaczymy, jak jesteśmy postrzegani i jakimi przedsięwzięciami powinniśmy się w przyszłości zajmować w silnie rozbudowanej sieci śląskich uczelni?

Nasza Uczelnia jest bardzo ważną, integralną częścią systemu edukacyjnego szkolnictwa wyższego w regionie. Temu regionowi jesteśmy w stanie zaoferować bardzo wiele i jako szkolnictwo ekonomiczne, i jako grupa ekspertów, doradców w różnego rodzaju działaniach podejmowanych, przez firmy, władze publiczne, a także instytucje pozarządowe. Tu nasza pozycja jest bezwzględnie silna i doceniana. Myślę, że to się utrzyma nadal, że będziemy znaczącą i rozpoznawalną uczelnią w regionie.

Jednakże tę wysokiej jakości działalność edukacyjną i badawczą każdy z nas chciałby prowadzić w dobrych warunkach lokalowych. Stąd też chciałbym zapytać o rozbudowę i modernizację infrastruktury Akademii. Panie Rektorze, jakie są plany inwestycyjne na najbliższe lata, i tak naprawdę, co chcielibyśmy, a na co nas stać w kontekście środków z funduszy strukturalnych na lata 2007-2013 – bo one będą przecież dla nas głównym źródłem zasilania w środki?

Jeżeli chodzi o infrastrukturę edukacyjną, bazę lokalową, to akurat znaleźliśmy się w sytuacji bardzo dobrej. Mając dodatkowe powierzchnie – dodatkowe kompleksy budynków przy ulicy

Adamskiego – do roku, góra dwóch lat będziemy mogli powieścić, że nie mamy problemów lokalowych, że jest wystarczająca ilość miejsc do prowadzenia zajęć i wszelkiej aktywności pracowników i młodszych, i starszych. Biorąc pod uwagę, że potrafimy korzystać z zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji liczę również, że stale będziemy doposażać Akademię w nowoczesną infrastrukturę, czy to informatyczną czy inną umożliwiającą prowadzenie edukacji i badań. Myślę także, że kiedy uda się nam zrealizować projekty będące obecnie finalizowane w części koncepcyjnej – myślę o bibliotece akademickiej, wyremontowaniu budynku przy ulicy Adamskiego, Młoszowej i ewentualnie nowych inwestycjach budowlanych – to pod tym względem – infrastruktury będziemy w dobrej sytuacji.

Czy mamy zabezpieczone środki na pokrycie tzw. wkładu własnego do inwestycji realizowanych z Funduszy Strukturalnych, albo czy mamy perspektywy na zdobycie takich środków?

Z tym nie mamy problemu. Przy założeniu, że nasza sytuacja budżetowa będzie nadal stabilna – czyli drastycznie się nie pogorszy – będziemy w stanie zapewnić ów wkład własny. Gdyby jednak coś zachwiało naszymi finansami, to tak czy owak wiele kwestii będziemy musieli inaczej skalkulować i zrezygnować z pewnych pomysłów. Ale bądźmy dobrej myśli i realizujmy nasze plany.

Czyli innymi słowy, liczy Pan Rektor, że do 80-lecia dojrniemy szczęśliwie, jako uczelnia bogata i silna w regionie?

Wierzę, że przez najbliższe 5-7 lat sytuacja finansowa Uczelni będzie stabilna. Dalej... nie bawmy się we wróżenie. Nikt na pewno nie wie, co będzie za 20-30 lat. ■

Ramowy plan obchodów Jubileuszu 70-lecia Uczelni

Uroczysta Inauguracja Roku Akademickiego 2006/2007 – **2 października 2006**

Jubileuszowy Zjazd Absolwentów rocznika 1952-1956 Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Katowicach – **16 września 2006**

Ogólnopolski Festiwal Językowy – **7 października 2006**

II Forum Akademii Ekonomicznej – **13-14 października 2006**

Konferencja „Strategiczne pozycjonowanie na rynku górniczym i energetycznym” organizowana przez Stowarzyszenie „Klub Przyjaciół Akademii”, pod patronatem JM Rektora, przy współudziale McKinsey & Company oraz Enterprise Investors – **6 listopada 2006**

Spotkanie świąteczne dla pracowników Uczelni – **grudzień 2006**

Święto Uczelni – **11 stycznia 2007**

IV Rajd Ekonomia Ekstremalna – **maj 2007**

Juwenalia – **maj 2007**

Jubileuszowe spotkanie absolwentów – **czerwiec 2007**

70 lat Uczelni

Filozof wśród ekonomistów

20 czerwca w Sali Senackiej Akademii Ekonomicznej w Katowicach odbyła się szczególna uroczystość. Świątowaliśmy 40-lecie obecności prof. Czesława Głombika w Uczelni.

Profesora znają doskonale nie tylko rzęsz jego studentów, słuchaczy ówczesnej Wyższej Szkoły Ekonomicznej, ale też niemalże każdy doktorant naszej Alma Mater, który przed profesorem zdawał egzamin doktorski z filozofii. Ten wielki wkład Profesora w życie naukowe uczelni podkreślił rektor – prof. **Florian Kuźnik**, kiedy to dziękując za serdeczność, jakiej doświadczamy ze strony jubilata, życzył profesorowi wielu dalszych lat w zdrowiu i szczęściu. Rektorowi wtórowali przyjaciele i uczniowie profesora z naszej Uczelni, Uniwersytetu Śląskiego oraz różnych stron kraju, którzy licznie przybyli na spotkanie w Akademii.

Po tych życzeniach uroczystą laudację wygłosił dr **Alojzy Czech**. Przypomniwał w niej życiorys profesora Czesława Głombika – rozpoczynając od studiów na Uniwersytecie Warszawskim, poprzez pracę w Studium Nauczycielskim w Raciborzu, etat naukowo-dydaktyczny w Wyższej Szkole Ekonomicznej w latach 1966-1974, kończąc na wymuszonym przez ówczesne władze przeniesieniu profesora do Uniwersytetu Śląskiego i następującym po tym fakcie zatrudnieniu w Uniwersytecie i ścisłej współpracy z naszą Uczelnią. Wymieniając liczne zasługi profesora laudator podsumował je mówiąc, iż „w jakiś może nie do końca uchwytany sposób

rosnąca w siłę społeczność naukowa [Akademii] była kształtowana i naukowo wzmacniana przez prof. zw. dr. hab. *dr. h.c.* Czesława Głombika”.

Następnie profesorowi oraz wszystkim zebranych wręczono egzemplarze wydanej z okazji jubileuszu książki pamiątkowej pod tytułem „Filozof wśród ekonomistów”. Wydanie to było przygotowywane bez wiedzy jubilata, jako prezent-niespodzianka i wyraz wdzięczności „współpracowników i uczniów”. Redaktorem książki jest dr Alojzy Czech, zaś o jej treści recenzent – prof. **Adam Węgrzecki** – napisał „[...] jest dziełem dość niezwykłym. Zawiera bowiem 10 opra-

cowań, których autorzy postanowili w ten sposób uczcić 40-lecie obecności prof. dr. hab. Czesława Głombika w Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowii-

począł od przywołania momentu, kiedy to w 1966 roku – pracując w Studium Nauczycielskim w Raciborzu – otrzymał propozycję podjęcia pracy w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Katowicach. Jak powiedział – od razu znał odpowiedź i z wielką radością od 1 września stał się pracownikiem Uczelni. Później w różnoraki sposób losy profesora przeplatały się z losami naszej Alma Mater. Jednak zawsze praca na jej rzecz sprawiała mu wiele satysfakcji. Wiele czasu dostojny jubilat poświęcił relacjom ze studentami i dokto-

rantami. Przekonywał zebranych, iż prawdziwą drogą do przekazania i zweryfikowania wiedzy jest dialog, partnerska rozmowa dwóch lub kilku osób zgłębiających ten sam problem naukowy. Temat ten stał się kanwą wielu podziękowań, wspomnień, życzeń i serdeczności, które trwały jeszcze długo po oficjalnym zakończeniu spotkania.

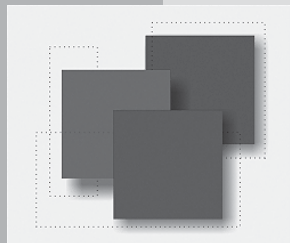
Marcin Baron

cach. [...] Zarazem jednak dali wyraz przeświadczeniu, że Jego obecność jest także obecnością filozofii, którą dostrzegają jako reprezentanci różnych dziedzin nauczanych w Akademii Ekonomicznej i do której się odwołują w swoich opracowaniach. Są one tematycznie bardzo zróżnicowane, ale w przypadku tej pracy jest to wręcz zaleta, ponieważ dzięki temu można się przekonać, jak wieloraka jest styczność filozofii z różnymi dyscyplinami naukowymi”.

Na zakończenie uroczystości głos zabrał sam dostojny jubilat. Swoją opowieść roz-

II Forum Naukowe Akademii Ekonomicznej w Katowicach

Serdecznie zapraszamy do wzięcia udziału w drugiej edycji Forum Naukowego Akademii Ekonomicznej w Katowicach. Odbędzie się ono 13 i 14 października 2006.

Celem II Forum Naukowego będzie wymiana doświadczeń badawczych i rezultatów badań pracowników Akademii realizowanych w trybie badań statutowych, własnych, grantów MEiN w latach 2004-2005 oraz komunikacja z otoczeniem Uczelni w Polsce. Mamy nadzieję, że kolejne spotkanie przyczyni się do budowania trwałych relacji i form współpracy naszych Zespołów. Będzie ono także okazją do promowania środowiska naukowego i badawczego naszej Uczelni w jej otoczeniu.

Po recenzjach Rada programowa do druku zakwalifikowała 20 artykułów z Wydziału Ekonomii, 31 z Wydziału Zarządzania i 14 z Wydziału Finansów i Ubezpieczeń. Wydane zostaną trzy zeszyty: „Ekonomia – kierunki badań”, „Finanse – kierunki badań”, „Zarządzanie – kierunki badań”, które uznać należy za wizytówkę dorobku badawczego poszczególnych wydziałów.

Podczas Forum, poza sesją plenarną, podczas której wygłoszone zostaną kluczowe referaty, odbędzie się uroczyste wręczenie nagród rektora, tradycyjnie przyznawanych z okazji Dnia Edukacji Narodowej. Przewidziane są także trzy warsztaty: „Jak poszukiwać pola badawczego?”, „Jak i gdzie aplikować o środki na badania naukowe?” oraz „Doświadczenia projektu E-teams z międzyregionalnej analizy oraz usprawniania polityk i programów realizowanych na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw”.

Szczegółowy program Forum znajduje się na stronie internetowej Akademii.

prof. Zofia Kędzior

Zespoły Przedsiębiorców – nowe spojrzenie na wspieranie MŚP w regionach europejskich

Doświadczenia projektu „E-teams”

Artur Ochojski i Michał Chojkowski dla „AE Forum” o swoich doświadczeniach z realizacji projektu „E-teams”.

Jednym z kluczowych działań prowadzonego przez Akademię Ekonomiczną międzynarodowego projektu „Interregional Entrepreneurial Teams („E-teams”)” są prace z przedsiębiorcami, których efektem jest ocena istniejącego systemu wsparcia małych i średnich firm oraz stworzenie rekomendacji umożliwiających rewizję bieżących i nowo tworzonych programów i strategii tak, by pełniej odpowiadały potrzebom sektora MŚP oraz zapewniały maksymalną dynamikę rozwoju regionalnego.

Zespoły Przedsiębiorców, które uczestniczą w projekcie, są nieformalnymi grupami firm w regionie, działającymi we wzrostowych sektorach biznesu. Jak mówi Michał Chojkowski, lider Zespołów Przedsiębiorców na Śląsku, „odgrywają one kluczową rolę w projekcie, ponieważ zapewniają prawdziwe środowisko biznesowe do rozpoznawania przeszkód na drodze do rozwoju i internacjonalizacji MŚP oraz tworzenia i testowania nowych podejść do wspierania MŚP. Umożliwiają więc politykom tworzącym strategię i programy w regionie pogłębioną refleksję na temat istoty wspierania MŚP”.

Śląskie „Zespoły Przedsiębiorców”

Od jesieni 2005 roku na Śląsku odbywają się spotkania z różnymi grupami przedsiębiorców, skupionymi wokół wspólnych celów i zainteresowań. Równolegle prowadzone są prace w Częstochowie, Tarnowskich Górach i Rybniku.

Z Zespołem Przedsiębiorców w Częstochowie prowadzone są rozmowy na temat tworzenia lokalnej sieci biznesowej oraz kreowania przyjaznego klimatu dla powstania strefy aktywności gospodarczej. Podczas spotkań omawiane są zagad-

nienia związane z korzyściami wynikającymi z tworzenia sieci współpracy przedsiębiorstw oraz możliwościami budowania takich sieci na terenie Częstochowy. „Szczegółowo staramy się odpowiedzieć na pytania, jakie są rzeczywiste oczekiwania środowisk biznesowych w Częstochowie, jakie są wyróżniające kompetencje i zdolności częstochowskich firm oraz w jaki sposób zachęcić środowisko biznesowe do udziału w projektach dotyczących współpracy” – mówi Chojkowski.

Nieco inny profil towarzyszy pracom w Tarnowskich Górach, gdzie organizowane są spotkania z Zespołem Przedsiębiorców skupionym wokół dwóch obszarów tematycznych: zagospodarowania odpadów elektrycznych i elektronicznych oraz wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych. Doświadczenia płynące z tych spotkań są oceniane bardzo pozytywnie. „To firmy z Zespołów wskazały, jakie są bezpośrednie potrzeby. Okazało się, że nie-

zbędne staje się szybkie podjęcie debaty z udziałem wielu środowisk na temat związany z wpływem ustawy o zużytej sprężenie elektrycznym i elektronicznym na rozwój lokalnej przedsiębiorczości” – stwierdza Chojkowski. „W Tarnowskich Górach staramy się pomóc lokalnym firmom w nawiązaniu partnerskiego dialogu z władzami lokalnymi na drodze do tworzenia projektów stwarzających nowe szanse rozwoju dla tamtejszego małego i średniego biznesu”.

Działania projektu obejmują także prace z osobami zainteresowanymi utworzeniem swojej własnej firmy. W okresie od marca do czerwca br. odbyła się pierwsza część cyklu spotkań pod nazwą „Być szefem” przygotowanego dla młodych, przedsiębiorczych studentów śląskich wyższych uczelni. Spotkania te prowadzone były na terenie rybnickiego Zespołu Szkół Wyższych. „W naszej ocenie miejsce to jest szczególnie atrak-

Zespoły Przedsiębiorców umożliwiają politykom tworzącym strategię i programy w regionie pogłębioną refleksję na temat istoty wspierania MŚP oraz pomagają przygotować rekomendacje umożliwiające rewizję programów i strategii tak, by pełniej odpowiadały potrzebom sektora MŚP oraz zapewniały maksymalną dynamikę rozwoju regionalnego.

cyjne. Uznaliśmy, że dla prowadzenia tego typu działań możliwość pracy w jednym miejscu z młodymi osobami o interdyscyplinarnych kwalifikacjach oraz umiejętnościach, bo tak należy postrzegać potencjał studentów Akademii, Politechniki i Uniwersytetu w kampusie, to ogromne możliwości współpracy i kreowania innowacyjnych rozwiązań”. O ile podczas pierwszych spotkań studenci skupiali się na określeniu swoich biznesowych misji, wizji, celów oraz analizie lokalnych i regionalnych tendencji rynkowych, czyli określaniu szans i zagrożeń wynikających z otoczenia, to już w kolejnej „odsłonie” w sposób szczególny zwrócono uwagę na zidentyfikowanie istniejących instrumentów wsparcia w regionie oraz rozpoznanie ich funkcjonalności i możliwości wykorzystania przez młodych przedsiębiorców. „W ten sposób staramy się dotrzeć nie tylko do potrzeb firm, które już działają w regionie – patrz Częstochowa i Tarnowskie Góry – ale także do potencjalnych przedsiębiorców i właścicieli nowych firm”, podkreśla Chojkowski, dodając, że „w ten sposób zapełnia się ewentualna luka istniejąca jako zderzenie dostępnej pomocy i wsparcia dla firm sektora MŚP w regionie z ich konkretnymi oczekiwaniami na każdym z etapów cyklu życia firmy – od fazy pomysłu do fazy wychodzenia ze stagnacji poprzez np. internacjonalizację”.

„Zespoły Przedsiębiorców” w Europie

Podobnie jak na Śląsku, prace z Zespołami Przedsiębiorców odbywają się w sumie w siedmiu regionach Europy. W portugalskim regionie Centro oraz brytyjskim West Midlands prowadzone są spotkania dotyczące budowania sieci współpracy pomiędzy firmami przemysłu ICT. Region Katalonii w Hiszpanii swoje działania skupia przede wszystkim wokół tematyki internacjonalizacji przedsiębiorstw. Na Krete organizowane są spotkania z przedsiębiorcami przemysłu spożywczego, a ich tematyka skupia się na tworzeniu warunków do rozwoju innowacji w przedsiębiorstwach, wykorzystaniu funduszy venture capital oraz problematyce internacjonalizacji firm. Na podobnych tematach skupiają się również partnerzy projektu na Litwie. Podobnie jak na Śląsku, również w Finlandii prowadzone są spotkania dla młodych ludzi, którzy chcą zakładać własne firmy, aby wspierać ich przedsiębiorczość i zapobiegać bezrobociu oraz ich emigracji do innych regionów i krajów.

W każdym z regionów, na podstawie przeprowadzonych spotkań z przedsiębiorcami, przygotowywane są rekomendacje ze wskazaniem na ich znaczenie dla dynamiki regionu oraz zastosowanie w regionalnych systemach wsparcia MŚP. „Rekomendacje wynikają z rzeczywistych i bieżących potrzeb firm i dzięki temu natychmiast rozpoznawana jest luka w ofercie wsparcia kierowanej do firm sektora MŚP” – podkreśla Chojkowski.

Już dwukrotnie „E-team” liderzy z poszczególnych regionów mieli okazję wymienić się swoimi doświadczeniami zwią-

zanymi z pracami ze swoimi Zespołami Przedsiębiorców. Pierwsze spotkanie odbyło się w grudniu 2005 roku w Terrasie w Katalonii, drugie w maju 2006 w Coventry w Wielkiej Brytanii. Podczas spotkania w Katalonii dokonano podsumowania pierwszych spotkań z firmami, przedsiębiorcy wskazywali bariery, jakie napotykać w swojej działalności. Szczególnie warto chyba zaznaczyć, że lokalne i regionalne władze samorządowego sektora publicznego nie są na tyle szybkie i elastyczne w działaniach, by przystosować się do realnych potrzeb przedsiębiorstw, wzmacniając jednocześnie dynamikę gospodarki regionu. „Istnieje potrzeba działań bardziej wybiegających w przód” – mówi Chojkowski. Wśród partnerów projektu rozpowszechniło się już metaforyczne powiedzenie, że „MŚP przemierzają się szybko samolotami, podczas gdy politycy wciąż jeżdżą rowerami”. Oznacza to, że w celu prowadzenia polityki i realizowania programów sprzyjających małym i średnim przedsiębiorstwom władze publiczne powinny działać bardziej prospektywnie i strategicznie.

W Terrasie udało się zdefiniować, dzięki doświadczeniom prac ze wszystkimi Zespołami Przedsiębiorców, listę siedmiu kluczowych zagadnień, które powinny mieć swoje odbicie w każdym systemie wspierającym sektor MŚP. Są to takie dziedziny, jak gospodarka oparta na wiedzy, wykształcenie i ciągłe dokształcanie się, ochrona własności intelektualnej, innowacyjność, przedsiębiorczość i przedsiębiorczość wewnątrz-

organizacyjna oraz odpowiedzialna władza. Co więcej, doświadczenia i oczekiwania wobec władz zostały pogrupowane w sumie w jedenaście obszarów tematycznych. Wskazano na: kompleksowość systemu wspierającego, elastyczność systemu, problem nadmiernej biurokracji, dostępność do źródeł finansowania, badania i rozwój, pomoc lokalną, otoczenie prawne, kulturę, zasoby ludzkie, infrastrukturę techniczną i gwarancje dostępu do systemu wsparcia.

Podczas wizyty w Coventry liderzy Zespołów Przedsiębiorców, poza wymianą doświadczeń ze swoich prac, mieli również okazję szczegółowo poznać niektóre z mechanizmów wsparcia MŚP w angielskim regionie West Midlands, uznawane przez OECD za wzorcowe, na poziomie światowym.

Nadchodzące miesiące poświęcone będą kontynuowaniu prac w regionach z Zespołami Przedsiębiorców, które będą miały na celu dopracowanie zaleceń dla władz regionalnych oraz stałe konsultowanie istniejących oraz nowych rodzajów polityki i praktyk wsparcia MŚP. Planowane są również międzyregionalne spotkania przedsiębiorców, w ramach których będą mieli

oni okazję porównać swoje doświadczenia, a także nawiązać nowe kontakty.

Wspieranie MŚP w regionach Europy

Z dotychczasowych spotkań z Zespołami Przedsiębiorców można już wnioskować co do oczekiwanego, tj. pożąda-

„MŚP przemierzają się szybko samolotami, podczas gdy politycy wciąż jeżdżą rowerami”.

Prace projektu „E-teams” pomagają politykom i przedsiębiorcom w pogłębionej refleksji dotyczącej polityki gospodarczej w regionach Europy, a także ułatwiają, dzięki międzyregionalnej wymianie doświadczeń, tworzenie nowych, efektywnych instrumentów wsparcia MŚP.

nego, kształtu wsparcia MŚP w naszym regionie. Jak mówi **Artur Ochojski**, koordynujący prace ze środowiskiem samorządowym na Śląsku, „refleksje płynące z prac projektu skłaniają nas do wskazania na konieczność bardziej systemowego podejścia do problematyki wspierania MŚP na Śląsku, zaś szczegółowe «potrzeby» można opisać jako sugestie firm dotyczące działań na rzecz wsparcia: finansowania inwestycji w przedsiębiorstwach, pozyskiwania dobrze wykształconych kadr oraz współpracy środowisk naukowych i instytucji B+R z MŚP”.

„Informacje o konkretnych barierach oraz wskazówki dotyczące ich zniwelowania stanowią cenne rekomendacje dla władz regionalnych i lokalnych, co w efekcie przekuwa się na budowanie lepszego klimatu wokół nowych programów i projektów wsparcia MŚP na Śląsku, uwzględniających rzeczywiste potrzeby firm” – dodaje Ochojski.

Informacje i propozycje nowych rozwiązań, jakie osoby zaangażowane w realizację projektu pozyskują od firm, przekazywane są sukcesywnie osobom odpowiedzialnym za politykę regionu wobec MŚP. Aby z sukcesem wdrożyć te rozwiązania, zadaniem Zespołu Aktorów Regionalnych, skupiającego polityków lokalnych i regionalnych, było rozpoznanie przeszkód, jakie MŚP mogą napotkać w dostępie do sieci opartych na wiedzy na poziomie regionalnym/międzyregionalnym oraz szans MŚP na rozwój w kluczowych sektorach/klasterach. Rozpoznawane i opisywane były również obszary inter-

nacjonalizacji firm i najlepsze praktyki dotyczące ich rozwoju. „Dzisiaj, dzięki Zespołom Przedsiębiorców, ten etap jest już za nami, a wachlarz europejskich doświadczeń projektu na temat jak radzić sobie ze wspieraniem MŚP, podsumowany we Wspólnym Raporcie Benchmarkingowym przez doktora **Zygmunta Barczyka**, przekuwamy na konkretne inicjatywy na Śląsku. Możemy powiedzieć, że rozpoczynamy cykl działań na rzecz kreowania nowych strategii, które w efekcie prowadzą nas do konkretnych lokalnych planów działania” – mówi Ochojski. „Sądymy, że nasze działania w dziewięciu europejskich regionach, w których realizujemy projekt «E-teams», zachęcą ich władze do usystematyzowania działań na rzecz regionalnego wsparcia MŚP oraz dopasowania tworzonych programów operacyjnych do rzeczywistych potrzeb tego sektora firm” – komentuje wypowiedzi kolegów **Marcin Baron**, koordynator projektu.

W doświadczeniach europejskich możemy szukać dobrych przykładów, tzn. uczyć dzięki rozwiązaniom dotyczącym konkretnych strategii i programów wspierania MŚP. Prace projektu „E-teams” pomagają politykom i przedsiębiorcom w pogłębionej refleksji dotyczącej polityki gospodarczej w regionach Europy, a także ułatwiają, dzięki międzyregionalnej wymianie doświadczeń, tworzenie nowych, efektywnych instrumentów wsparcia MŚP. ■

EUECOPOL – studenci Akademii w międzynarodowej debacie o roli Turcji w poszerzonej Unii Europejskiej

Projekty wielostronne (Intensive Programmes – IP) funkcjonujące w ramach programu Socrates-Erasmus to jeden z wielu rodzajów międzynarodowej aktywności naszej Alma Mater. Już od jesieni 2005 roku Akademia należy do grupy szkół realizujących projekt „EUECOPOL – Political and economic aspects of European integration. Should Turkey be the member of the EU?”. W przedsięwzięcie merytorycznie i kadrowo zaangażowała się Katedra Ekonomii, kierowana przez prof. **Urszulę Zagóreczko-Jonsztę**. Zasadniczym celem projektu jest implementacja nowych metod nauczania

w ramach różnych kierunków studiów I stopnia oraz przygotowanie nowych kursów spełniających kryteria procesu bolońskiego.

Realizacja programu

Jednym z ważniejszych elementów współrealizowania projektu było uczestnictwo studentów i nauczycieli w spotkaniu partnerów współpracujących w ramach programu, które odbyło się w 1-12 maja 2006 roku na Uniwersytecie Hogeschool voor Wetenschap & Kunst w Brukseli.

Akademii Ekonomiczną w Katowicach reprezentowali studenci trzech wydziałów: **Anna Brzęska**, **Anna Gandor**, **Edyta Tyc**, **Artur Barski** i **Sławomir Czech**. Opieki merytorycznej i dydaktycznej podjęła się dr **Joanna Czech-Rogosz** z Katedry Ekonomii.

Oprócz uczelni katowickiej, w seminarium wzięli udział także partnerzy z Fachhochschule Brandenburg z Brandenburga, OTA Hochschule z Berlina, Instytutu Technologicznego (Technological Educational Institute) w Kavalii (Grecja), Uniwersytetu Katolickiego HONIM z Brukseli, Uniwersytetu w Izmirze (Turcja) oraz Uniwersytetu Warszawskiego. W ciągu blisko dwóch tygodni wszyscy uczestnicy wysłuchali wykładów połączonych z dyskusją, przybliżających główną problematykę spotkania, a także brali udział w wielu warsztatach poświęconych konstytucji europejskiej, scenariuszom rozwoju ekonomicznego i negocjacji akcesyjnym. Seminarium zakończyło się symulacją „role-play” ostatecznych negocjacji akcesyjnych Turcji.

Przygotowane przez studentów Akademii prezentacje „Foreign Direct Investment – location shift, privatization”, które przedstawili na forum międzynarodowym, zostały bardzo wysoko ocenione przez partnerów zagranicznych. Efekty tych prac, jak i całego programu, będą docelowo zamieszczone na stronie internetowej projektu (<http://euecopol.fh-brandenburg.de>).

Od lewej: E. Tyc, A. Brzęska, A. Gandor, J. Czech-Rogosz, S. Czech, A. Barski

Turcja – partner gospodarczy UE

Już od początku XX wieku, od czasu reform przeprowadzonych przez tureckiego przywódcę Atatürka, Turcja aspiruje do społeczno-ekonomicznej i kulturowej przynależności do Europy. Początki procesu integracji polityczno-społecznej pomiędzy Turcją a Wspólnotą Europejską sięgają 1963 roku, kiedy to w Ankarze podpisano porozumienie o przyznaniu Turcji statusu kandydata do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej. Status ten został poszerzony w 1996 roku poprzez utworzenie unii celnej pomiędzy Turcją a UE, tym samym, kraj ten stał się integralną częścią wspólnego rynku unijnego. Turcja w dalszym ciągu dąży jednak do jeszcze pełniejszej integracji z Unią Europejską na płaszczyźnie polityczno-społecznej.

Utworzenie unii celnej w 1996 roku było poprzedzone przeprowadzeniem zmian instytucjonalnych w Turcji. Już w 1980 roku zainicjowano reformy gospodarcze umożliwiające swobodne działanie wolnego rynku oraz rozpoczęto trudny proces prywatyzacji, co stało się czynnikiem przyciągającym bezpośrednio inwestycje zagraniczne. Od tego momentu Turcja rozwijała się dynamicznie, choć nie zdołała uniknąć problemów krajów transformacji gospodarczej. Pomimo zaawansowania procesu przemian ustrojowych, Turcję cechuje znaczny dualizm społeczny i gospodarczy. Zachodnia część kraju jest silnie rozwinięta i nie ustępuje pod względem produktywności i efektywności krajom, które

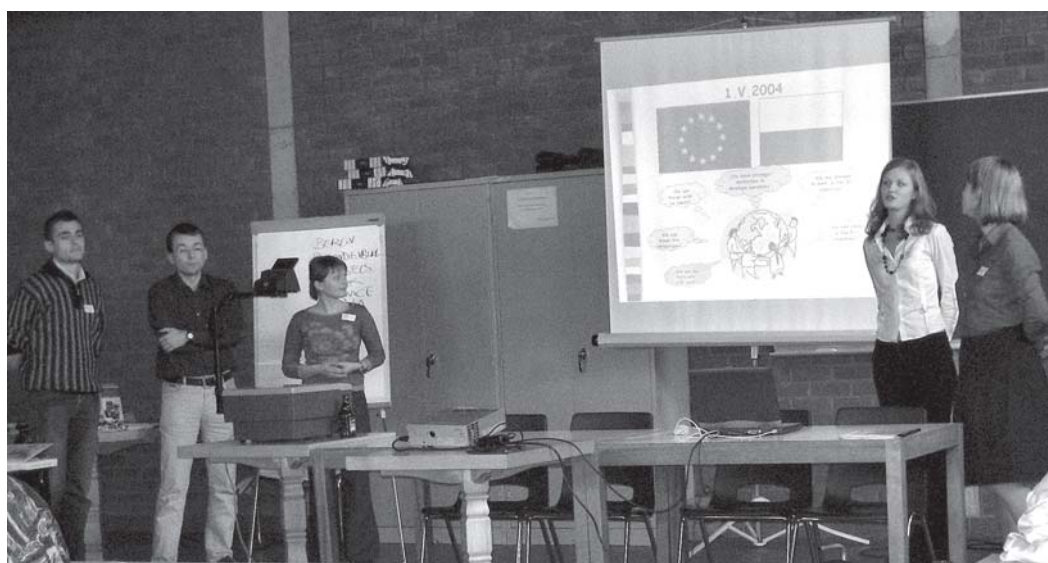
w 2004 roku wstąpiły do Unii Europejskiej. Natomiast wschodnie regiony Turcji są zacofane, a ich gospodarka opiera się głównie na rolnictwie. Szacuje się, iż 50% siły roboczej Turcji nie miało jeszcze kontaktu z nowoczesną gospodarką.

Zwracając uwagę na niski poziom PKB per capita w Turcji, kształtujący się na poziomie zaledwie 30% średniej UE, nienajlepiej rozwiniętą infrastrukturę czy niskie wydatki na badania i rozwój, nie wolno zapominać, iż jest to naród bardzo prężny i dynamiczny, z dużymi ambicjami. Turcy wyrażają nadzieję, iż przystąpienie do Unii Europejskiej zwiększy finansową i gospodarczą wiarygodność kraju, uporządkuje

system prawny oraz pomoże rozwiązać liczne problemy wewnętrzne. Dla UE korzystne zaś jest to, że Turcja charakteryzuje się bardzo wysokim przyrostem ludności, podczas gdy kraje EU-15 stoją już wobec problemu negatywnego przyrostu siły roboczej. Do 2020 roku populacja Turcji, według prognoz demografów, będzie większa od populacji najbardziej zaludnionego kraju UE – Niemiec. Zatem włączenie Turcji do UE może ocalić przed załamaniem europejski system emerytalny oraz system opieki społecznej. Można przewidywać, iż zarówno Turcja, jak i Unia Europejska odniosą wzajemne korzyści z dalszej integracji.

Bruksela – stolica UE

Seminarium EUECOPOL odbyło się w mieście, w którym faktycznie zapadną najważniejsze decyzje w sprawie akcesji Turcji do Unii – w Brukseli. Jednakże „centrum” Europy to nie tylko biurowce i miejsce lokalizacji administracji instytucji europejskich, lecz także przepiękne miasto o historii sięgającej X wieku. Szczególnie godny uwagi jest barokowy rynek, ufundowany głównie przez gildie rzemieślnicze po zniszczeniach wojennych i pożarze w 1695 roku. Mnogość gotyckich świątyń katolickich świadczy o silnych chrześcijańskich wpływach w mieście. Świadectwem tego jest także imponujący pomnik Gotfryda z Boullion, pierwszego króla Jerozolimy z 1099 roku, znajdujący się na Placu Królewskim. Belgia i Niemcy to również miejsca pracy wielu znanych malarzy, jak choćby Breughla, van Dycka, Rubensa czy Boscha, których dzieła można podziwiać w Muzeum Sztuki Pięknej, rozciągającym się na 7 pięter w głąb ziemi.

Od lewej: A. Barski, S. Czech, A. Brzęska, A. Gandor, E. Tyc

Wszyscy uczestnicy programu EUECOPOL

Bruksela jako „stolica” Unii Europejskiej jest siedzibą Parlamentu Europejskiego oraz Komisji Europejskiej. Uczestnicy seminarium mieli okazję poznać te obiekty od wewnątrz i uczestniczyć w spotkaniu z pracownikiem Komisji ds. Chemikaliów (REACH) Christianem Frøikiem, a także wziąć udział w otwartej debacie parlamentarnej podczas Dni Otwartych UE 9 maja.

Bruksela to także arena działania organizacji lobbingowych i informacyjnych, takich jak Biuro Regionalne Województwa

Śląskiego, z przedstawicielami którego mieli przyjemność spotkać się uczestnicy seminarium. Biuro to przede wszystkim przekazuje kluczowe informacje z instytucji unijnych do gmin i organizacji działających na terenie województwa śląskiego. Pomimo dość skromnego budżetu, zajmuje się także promowaniem województwa na arenie międzynarodowej oraz koordynuje różne działania informacyjne czy nawet inwestycyjne pomiędzy województwem a wszystkimi zainteresowanymi.

Wizyta w Brukseli była bardzo ciekawym i wartościowym doświadczeniem. Seminarium pozwoliło uczestnikom przede wszystkim zapoznać się z problematyką poszerzenia Unii Europejskiej o Turcję – kraj z pozaeuropejskiego kręgu kulturowego. Udział w dyskusjach o tematyce europejskiej w aspektach ekonomiczno-społecznych poszerzył nasz horyzont postrzegania dziedzictwa europejskiego oraz pozwolił zrozumieć inne punkty widzenia i pojmowania integracji Europy. Bezpośrednie „spotkanie” z instytucjami europejskimi zmieniło także rozumienie idei oraz aspektów administracyjnych wspólnej Europy, a także sensu zaistnienia naszego regionu wśród „wielkiej polityki”. Doświadczenia zdobyte na tym seminarium niewątpliwie wzmocnią międzynarodowe kompetencje uczestników, a tym samym będą ważkim przyczynkiem do ich przyszłej kariery zawodowej.

Wszystkich zainteresowanych szczegółami seminarium odsyłamy do strony internetowej projektu <http://euecopol.fh-brandenburg.de/index.html>, gdzie zostaną zamieszczone program zajęć, materiały dydaktyczne oraz wszystkie prezentacje uczestników projektu.

Joanna Czech-Rogosz
Sławomir Czech

Wykorzystać śląskie

5 minut

Luk Palmen, Marcin Baron,
Piotr Kordel

Współczesna Europa nie jest już tą samą Europą, którą pamiętamy chociażby sprzed kilku lat. Gospodarka światowa rozwija się w tempie tak szybkim, jak jeszcze nigdy dotąd. Informacja przemierza kontynenty w mgnieniu oka, a niewiele wolniej z miejsca na miejsce przewozi się wytworzone towary, przenosi firmy czy zmienia miejsca zamieszkania. Rośnie potęga gospodarcza i społeczna Chin i Indii, kroku nie ustępują Stany Zjednoczone i azjatyckie tygrysy. W obliczu tego, za kilka lat, „stary, dobry kontynent” może stać się kontynentem starych ludzi i niekonkurencyjnej gospodarki, niedającej możliwości sfinansowania podstawowych potrzeb socjalnych Europejczyków.

Żeby temu zapobiec, trzeba gonić uciekający pociąg – zanim zupełnie stracimy go z oczu. Siła Europy tkwi w jej regionach. Stąd też tak wiele uwagi i pieniędzy publicznych poświęca się na umacnianie regionów: zyskowność firm, doskonałość sektora badań i rozwoju, nowoczesność uniwersytetów, efektywność samorządów oraz szeroko rozumianych instytucji rozwoju lokalnego i regionalnego.

Właśnie teraz nastało śląskie 5 minut. W przyszłości już nigdy Unia Europejska ani władze krajowe nie przeznaczą tylu środków na rozwój województwa śląskiego. Jeśli Śląsk nie wykorzysta ich teraz, to za kilka lat pozostanie jedynie w milczeniu obserwować zwiększanie się przepaści pomiędzy gwałtownie rosnącymi wydatkami na politykę społeczną a minimalnymi dochodami kraju, regionu, firm i gospodarstw domowych.

Trzeba więc już teraz – kiedy trwa śląskie 5 minut – poprzez przemyślane działania budować siłę gospodarczą regionu, gdyż właśnie ona jest kluczem do trwałego rozwoju społeczno-ekonomicznego województwa śląskiego. Do konkurencyjnej gospodarki widzimy tylko jedną drogę – zamykamy ją w słowie „innovacyjność”.

W maju bieżącego roku odbył się cykl spotkań przy śniadaniu, podczas których dyskutowano o województwie śląskim, jako Kreatywnym Regionie Innowacyjnym. Zaproszenie Jednostki Zarządzającej Regionalnym Systemem Innowacji do wzięcia udziału w spotkaniach przyjęli przedstawiciele firm, samorządów lokalnych, instytucji sektora badań i rozwoju oraz instytucji wsparcia biznesu.

Odpowiedzialni za śląskie 5 minut

W latach 2007-2013 Unia Europejska przeznaczy dużą część swojego budżetu na rozwój gospodarczy regionów. Oznacza to, że do województwa śląskiego trafi w tych latach kilka miliardów euro w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego i pozostałych programów operacyjnych. Nie można pozwolić na to, by te pieniądze zostały nieracjonalnie wykorzystane. Równie istotne jest, by w nadchodzących latach nie trwonić potencjału śląskich firm i jednostek badawczo-rozwojowych. Posiadamy wiele atutów, jednak często nieefektywnie nimi gospodarujemy, nie wykorzystując możliwości współpracy w regionie. Stąd też, podczas spotkań przy śniadaniu, podjęto próbę określenia płaszczyzn i form współpracy w gospodarce regionalnej. Starano się określić niezbędne działania służące rozwijaniu w województwie śląskim gospodarki opartej na wiedzy.

Dobre samorzady lokalne

Pierwsze spotkanie poświęcono roli samorządów lokalnych w procesach innowacyjnych. W dyskusji wzięli udział przedstawiciele największych miast regionu. Pierwsze myśli wyrażone podczas śniadania wskazały na paradoksalną sytuację, w której innowacyjność – będąca w sercu bieżącej polityki europejskiej i krajowej – znajduje się formalnie poza zakresem zadań samorządu terytorialnego. Jednakże już kilka następnych minut rozmowy wykazało, jak dużą rolę odgrywa ona w takich obszarach działania samorządów, jak edukacja, polityka gospodarcza, wzmacnianie wspólnoty lokalnej i samorządności czy też świadczenie usług publicznych lub kształtowanie postaw i zachowań społecznych. W tym aspekcie – jak zauważyli władarze miast – innowacyjność staje się szansą dla samorządu lokalnego. Szansą na lepszą realizację zadań samorządu, a w konsekwencji zatrzymanie w naszym regionie i przyciąganie do niego młodych, dobrze wykształconych ludzi, którzy znajdują atrak-

cyjną pracę w nowoczesnych dziedzinach gospodarki. Podkreślono, iż właśnie samorzady powinny podjąć wyzwanie czynienia z innowacyjności naturalnego zachowania, a nie izolowanego zjawiska. Aby temu sprostać, uczestnicy zadeklarowali: promowanie i wzmacnianie zakorzenionych katalizatorów rozwoju innowacyjnego – innowacyjnych lokalnych firm i przedsiębiorstw, stworzenie instrumentów infrastrukturalnych i finansowych na rzecz nowoczesnych badań naukowych, wspólne i spójne wykorzystywanie narzędzi marketingu regionalnego, a także przygotowanie programów wspierających szybki wzrost innowacyjnych firm i animujących współpracę gospodarczą. Sporo uwagi poświęcono także roli subregionu centralnego w rozwoju regionu – postulowano zintensyfikowanie prac nad formalnym zawiązaniem metropolii śląskiej, jako ośrodka miejskiego zdolnego do konkurowania w skali europejskiej i globalnej.

Propozycje dalszych, istotnych działań:

- Promowanie firm innowacyjnych na forach lokalnych.
- Stworzenie lokalnych programów szybkiego wzrostu firm i współpracy z sektorem badań i rozwoju.
- Wspólne przedsięwzięcia z zakresu promocji i budowania wizerunku regionu.

Zyskowne firmy

Dyskusja podczas spotkań z firmami skupiła się przede wszystkim na sferze zasobów ludzkich, ich kształceniu i roli w firmie innowacyjnej. Przedsiębiorcy stwierdzili, że najistotniejszą barierą w ich rozwoju jest trudność w pozyskaniu dobrze wykształconych kadr. Z jednej strony, istnieje luka pomiędzy potrzebami firm a umiejętnościami osób wchodzących na rynek pracy i bezrobotnych, z drugiej – najlepiej wykształceni pracownicy coraz częściej wybierają pracę w innych dużych miastach kraju i Europy niż pozostanie na Śląsku. Dotyczy to zarówno absolwentów szkół wyższych, jak i osób z wykształceniem technicznym, zawodowym. Wobec tego, padła propozycja nawiązania ścisłej współpracy z uczelniami wyższymi i szkołami technicznymi na rzecz rozwoju umiejętności zawodowych

„Jednostka Zarządzająca Regionalnym Systemem Innowacji w województwie śląskim” jest projektem realizowanym przez konsorcjum, które tworzą: Górnośląska Agencja Przekształceń Przedsiębiorstw S.A., Politechnika Śląska, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla, Urząd Miasta Gliwice oraz Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach.

Jednostka Zarządzająca ma na celu:

- promowanie postanowień Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego,
- inicjowanie współpracy partnerskiej w regionie na rzecz rozwoju innowacji,
- identyfikowanie i promowanie nowych narzędzi wspierających rozwój innowacji, które umożliwią efektywne wdrażanie Regionalnej Strategii Innowacji.

Projekt jest dofinansowany ze środków Unii Europejskiej, z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

młodych mieszkańców regionu. Firmy zadeklarowały chęć przekazywania szkołom wyższym informacji o tym, jakiego profilu zawodowego absolwenta oczekują. Do tych potrzeb powinno się w uczelniach dopasowywać programy kształcenia, a w przedsiębiorstwach rzetelnie i z zaangażowaniem przygotowywać się do przyjęcia praktykantów. Przedsiębiorcy zwrócili uwagę, że w chwili obecnej praktyki studenckie są zaniedbywane zarówno przez firmy, jak i przez uczelnie, przez co traci się korzyści, jakie wysoko rozwinięte gospodarki uzyskują z tego narzędzia kształcenia i rozwoju firm. W szkołach średnich technicznych należy z kolei we współpracy z firmami wyposażać pracownie dydaktyczne i skupiać się na rozwijaniu umiejętności, jakich brakuje obecnie na rynku pracy i będzie brakowało za kilka lat. Niebanalną rolę postrzega się także w kształceniu ustawicznym nauczycieli. Dodatkowo, przedsiębiorcy zasugerowali zmianę programów realizowanych obecnie ze środków Funduszu Pracy oraz innych źródeł finansowania rozwoju rynku pracy. Zdaniem zebranych, efektywność tych działań dla pojedynczych firm jest niska, to samo dotyczy wartości dodanej w skali regionu. Ważne jest też, co wielokrotnie podkreślano, by w społecz-

nym rozumieniu gospodarki i dobrobytu w regionie nadszedł czas „kultury wiedzy i kultury technicznej”, który zastąpi myślenie w kategoriach zatrudnienia i nowych miejsc pracy. Dobrze rozwijająca się gospodarka innowacyjna nie musi bowiem stawiać tych pojęć na pierwszym miejscu. Wysoka zatrudnialność jest wszak pochodną dynamicznego rozwoju społeczno-ekonomicznego.

Właściciele i menedżerowie wielokrotnie podkreślali także rolę zwiększania zaufania do siebie nawzajem. Fala niespłaconych długów i znikających dłużników, jaka dotknęła wiele firm w początku lat dziewięćdziesiątych, sprawiła, że sporo osób ograniczyło swoją otwartość w kontaktach biznesowych. Uczestnicy spotkań zaproponowali wiele pomysłów na to, jak stowarzyszenia przedsiębiorców, izby handlowe oraz miasta i gminy, a także władze regionu mogą integrować lokalne firmy. Zadeklarowano chęć udziału w forach gospodarczych, prezentacjach firm oraz spotkaniach dyskusyjnych i pracach niedużych grup roboczych zajmujących się kwestiami rozwoju poszczególnych branż w re-

gionie. Jednocześnie przedstawiciele firm zwrócili uwagę na to, jakiego rodzaju usługi są oferowane małym i średnim firmom przez banki. Zdaniem uczestników spotkań, potrzebna jest współpraca z bankami w celu wykreowania nowej, lepszej oferty dla MŚP. Pozwoli to firmom w inny sposób spojrzeć na zagadnienia finansowania swojego rozwoju. Jest to niezmiernie istotne, gdyż konieczność wykorzystania „technologicznych pięciu minut” przez każdą z firm jawiła się jako bezdyskusyjna kwestia w wypowiedziach przedsiębiorców i menedżerów. Często podkreślano jednak, że wiele korzystnych działań, o których było mowa w dyskusji, zostało niedawno rozpoczętych w regionie i z pewnością nie zostaną one szybko zaniechane. Od aktywnego udziału przedsiębiorców i firm zależy zaś, czy uda się osiągnąć masę krytyczną, która pozwoli przekuć potencjał i zaangażowanie pierwszych MŚP gromadzących się wokół tematu innowacji w nowoczesną gospodarkę regionalną.

Wiele uwagi poświęcono również kwestiom związanym z zarządzaniem strategicznym w firmach. W nawale zajęć związanych z prowadzeniem własnego biznesu trudno jest oderwać się od bieżących spraw i spojrzeć na firmę i kwestie jej rozwoju w perspektywie strategicznej, przyszłych kilku lat. Z kolei jednym z głównych zarzutów kierowanych w stronę władz publicznych ze środowiska biznesowego jest, iż brak stabilności polityki fiskalnej oraz systemu wsparcia rozwoju małych i średnich firm w najbliższych latach powoduje, że podejmowanie decyzji strategicznych jest niezmiernie utrudnione. Niemniej, uczestnicy spotkań przyznali się również do swoistego „grzechu zaniechania”. Podkreślali, iż w firmach brak jest prawdziwej świadomości tego, kto jest lub powinien być strategicznym partnerem w biznesie. Zwracano także uwagę, że śląskie przedsiębiorstwa z opóźnieniem adaptują się do zmian w gospodarce, zamiast wcześniej przewidywać regionalne, krajowe i światowe trendy. Mówiąc o strategiach rozwoju firm poruszono kwestie związane z ich produktami. Przedsiębiorcy potwierdzają, że oczekiwania rynku wymusiły na nich właściwe określenie ich produktów. Teraz nadszedł czas, by te sprecyzowane i atrakcyjne rynkowo produkty rozwijać, zgodnie z perspektywicznymi oczekiwaniami klientów. Wśród możliwych rozwiązań na tak postawione problemy zaproponowano *foresight* – interaktywną metodę przewidywania trendów w gospodarce,

która sprzyja strategicznemu zorientowaniu się firm. Ze strony przedsiębiorców padło także oczekiwanie wobec władz krajowych, regionalnych i lokalnych co do jasnego komunikowania założeń rozwojowych w sferze gospodarczej. Powinno to zostać powiązane ze szczegółową informacją o planowanych zadaniach inwestycyjnych, dzięki czemu firmy z regionu mogłyby lepiej przygotować się do występowania w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych. Znaczącą rolę odgrywa także konsultowanie przez władze publiczne z przedstawicielami środowisk biznesowych propozycji ustawo- i uchwałodawczych oraz innych zmian organizacyjno-prawnych dotyczących funkcjonowania gospodarki.

Propozycje dalszych, istotnych działań:

Współpraca firm ze szkołami średnimi i wyższymi w celu rozwijania nowych form i programów kształcenia, odpowiadających na potrzeby firm.

Aktywizacja lokalnych i subregionalnych środowisk biznesowych – organizacja i udział w forach biznesowych, prezentacjach firm, grupach tematycznych.

Zaangażowanie się przedsiębiorców i menedżerów firm w budowanie strategicznych założeń rozwoju firm, poprzez udział w warsztatach opartych na metodologii *foresight*.

Efektywne instytucje wsparcia MŚP

Z kolei instytucje wsparcia MŚP upatrują swojego miejsca w Regionalnym Systemie Innowacji, jako świadczący usługi szkoleniowe i doradcze, animujący współpracę gospodarczą, zarządzający instrumentami finansowania rozwoju firm oraz pośredniczący w transferze wiedzy i technologii ze świata nauki do biznesu. Większość instytucji wsparcia funkcjonujących w regionie ogranicza swoją działalność do obszaru jednego miasta/powiatu, w znacznej części jest to pochodną faktu, iż są one agendami samorządów lokalnych. Struktura finansowania instytucji wsparcia, oparta na krótko- i średniookresowych projektach (finansowanych zazwyczaj ze środków UE), a nie na

długookresowych strategiach pomnażania kapitału, sprawia, że nie mają one wyraźnej strategii produktowej, a same produkty nie stają się atrakcyjnym dobrem o znamionach rynkowych. Buduje to obojętny lub niekorzystny wizerunek instytucji wsparcia wśród przedsiębiorców, co sprawia, że wokół zagadnień innowacyjnego rozwoju MŚP gromadzi się zamknięta grupa firm. Wobec powyższych stwierdzeń, jako wyzwanie na przyszłość jawi się zwiększanie zaufania w tego rodzaju sieciach współpracy i rozszerzanie zakresu ich oddziaływania, czyli zwiększanie liczby firm i instytucji zaangażowanych w grupy tematyczne, sieci gospodarcze, programy klastrowe itp. Nie będzie to możliwe bez precyzyjnego sprofilowania instytucji wsparcia i stworzenia ich silnych marek. Aby to osiągnąć, instytucje muszą charakteryzować się apolitycznością i przejrzystością procedur, a także muszą gwarantować poufność i oferować nowoczesne, długofalowe i oparte na założeniach rynkowych produkty.

Propozycje dalszych, istotnych działań:

Stworzenie regionalnych rekomendacji strategicznych dotyczących portfela produktów instytucji wsparcia MŚP.

Nadanie perspektywy długookresowej oraz rynkowej orientacji produktom instytucji wsparcia MŚP.

Aktywny udział instytucji wsparcia MŚP – w roli neutralnych animatorów – w sieciach gospodarczych.

Doskonałe instytucje badań i rozwoju

Ostatnie z cyklu spotkań przy śniadaniu skupiło przedstawicieli **instytucji badań i rozwoju**. Osia dyskusji stało się rozwinięcie słowa kluczowego, jakim, zdaniem uczestników, jest „współtworzenie”. Współtworzenie, czyli proces, w którym instytucje B+R, wchodząc w różnego rodzaju interakcje z otoczeniem, rozwijają swój potencjał, a wyniki prac wdrażają na warunkach rynkowych w gospodarce. Przedstawiciele instytucji B+R zwrócili uwagę na fakt, iż obecnie w województwie

śląskim sektor ten nie jest dojrzały do procesów rynkowych, a świadomość rynkowa poszczególnych instytucji jest bardzo zróżnicowana. Sprawia to, że śląski sektor B+R znalazł się w swoistym „dolku innowacji”, z którego wyjście dodatkowo utrudnione jest poprzez źle pojęte konkurowanie pomiędzy poszczególnymi jednostkami badawczymi i uczelniami. Należy jednak zwrócić uwagę, że kwestia ta dotyczy również firm, samorządów oraz instytucji wsparcia MŚP. Przejście do „mądrego” konkurowania jest, zdaniem liderów B+R, na Śląsku pierwszym krokiem do rozwoju gospodarczego regionu. Liderzy ci uznali również, że tło dla technologicznej siły regionu stanowią: nowoczesna edukacja (stawiająca na kreowanie postaw proinnowacyjnych i przedsiębiorczych, ściśle współpracująca z praktyką gospodarczą, kształcąca w zakresie języków i komunikacji międzynarodowej), proinnowacyjne instrumentarium polityki finansowej i fiskalnej (rozwijane nie tylko na poziomie krajowym, ale również regionalnym) oraz silne relacje międzysektorowe (inspirowane przez neutralnych animatorów przy zaangażowaniu samorządu terytorialnego i instytucji wsparcia). Zdaniem uczestników spotkania, kreując i wzmacniając procesy innowacyjne w województwie śląskim należy wykorzystać takie atuty jak: 5% uczniów i aktywnych zawodowo członków populacji poszukujących swojej szansy biznesowej, promowanie idei firm absolwenckich i akademickich, rozwijającą się sieć inkubatorów technologicznych oraz dobre przykłady korzyści gospodarczej odniesionej dzięki wdrażaniu innowacji. Jednocześnie istnieje konieczność minimalizowania zjawisk takich, jak nieefektywna alokacja infrastruktury badawczej, „kurtuazyjność” sieci współpracy – nieprzekładająca się na efekty gospodarcze, rozproszenie sektora B+R i całego środowiska innowacyjnego oraz powszechna tendencja do „łatania dziur” w miejsce szukania rozwiązań systemowych.

Aby tego dokonać, przedstawiciele instytucji B+R nakreślili dwa tory rozwijania działań proinnowacyjnych na Śląsku, wspierane przez najistotniejszą dla ich sukcesu nową politykę płacową i kadrową w sektorze B+R. Tor pierwszy obejmuje tworzenie konsorcjów proinnowacyjnych, które poprawią efektywność funkcjonowania dotychczas istniejących sieci i staną się miejscem nie tylko spotkań, ale przede wszystkim aktywnego poszukiwania szans rynkowych i udziału w ich wykorzystaniu. Konsorcja takie muszą stać się trwałymi strukturami

Należy wzmacniać świadomość roli zarządzania własnością intelektualną poszczególnych badaczy oraz całych instytucji tak, by średniookresowa perspektywa dużego zysku osiąganego przy podwyższonym ryzyku zastąpiła „obowiązującą” obecnie krótkookresową perspektywę szybkich, lecz niewspółmiernie niższych dochodów z edukacji lub pojedynczych prac eksperckich i projektowych. Jednocześnie liderzy instytucji B+R podkreślili, iż bezpośrednio przed nimi staje w obecnej chwili kwestia poszukiwania nowych formuł prawnych, w ramach których ich instytucje mogą rozwijać wyniki swoich badań i zarządzać wiedzą, czerpiąc z tego korzyści rynkowe.

Propozycje dalszych, istotnych działań:

Wzmocnienie współpracy sektora B+R – w szczególności uczelni wyższych – z firmami na rzecz rozwijania nowych programów kształcenia, rozwijania kultury innowacyjnej i lepszego wykorzystania potencjału doktorantów.

Tworzenie konsorcjów instytucji sektora B+R oraz firm na rzecz wspólnego poszukiwania szans rynkowych oraz lepszej alokacji i wykorzystania infrastruktury badawczej.

Zwiększanie świadomości pracowników sektora B+R oraz przedsiębiorców i menedżerów firm, w zakresie koncepcji oraz instrumentów komercjalizacji technologii.

opartymi na potencjale wiedzy technologicznej i ekonomicznej. Muszą być zdolne nie tylko do stworzenia i zabezpieczenia technologii, ale także do wykonania analizy rynkowej, prognozy zysków i przeprowadzenia pełnego procesu komercjalizacji z wykorzystaniem szerokiego instrumentarium finansowo-organizacyjnego. Tor drugi zawiera tworzenie indywidualnych ścieżek transferu innowacji z instytucji B+R do firm. W tym celu istotne jest oddziaływanie w pierwszym rzędzie na zwiększanie potencjału firm zlokalizowanych w regionie, w szczególności na wzrost umiejętności menedżerskich i rozwój kadr oraz zapewnienie atrakcyjnych miejsc pracy w regionie dobrze wykształconym mieszkańcom Śląska. W kolejnych krokach liderzy sektora B+R proponują współpracę firm z innymi aktorami Regionalnego Systemu Innowacji na rzecz analizy techniczno-ekonomicznej możliwości zastosowania nowych technologii oraz utrzymywania przez śląskie firmy parametrów standardów rynku globalnego. Po części analitycznej, w zaproponowanym modelu, następuje przeniesienie technologii z B+R do gospodarki dzięki zaproponowanym we wcześniejszych fazach rozwiązaniom prawno-organizacyjnym. Tego rodzaju indywidualne ścieżki transferu innowacji mają także szanse doskonale sprawdzić się w procesie kreowania nowych firm innowacyjnych w środowisku absolwentów i doktorantów. Niemniej, jak zostało to już wcześniej zaznaczone, sukces zarówno jednego, jak i drugiego toru rozwoju działań proinnowacyjnych na Śląsku jest uzależniony od nowego kształtu polityki kadrowej i płacowej sektora B+R. Wyzwaniem dla sektora B+R jest zastąpienie komfortu pracy w systemie finansowania budżetowego orientacją na przedsięwzięcia o charakterze gospodarczym.

Przyszłość zaczyna się dziś

Zarówno podsumowanie spotkań przy śniadaniu, jak i propozycje dalszych działań, sformułowane podczas tych spotkań, zostały przedstawione Zarządowi województwa śląskiego oraz władzom samorządów, jednostek sektora B+R, instytucji wsparcia MŚP oraz przedstawicielom środowisk gospodarczych. Umożliwi to rozwijanie spójnego Regionalnego Systemu Innowacji, przy współdziałaniu efektywnie alokowanego finansowania ze środków Funduszy Strukturalnych, budżetu państwa i funduszy regionalnych. ■

Luk Palmen jest menedżerem projektów proinnowacyjnych w województwie śląskim. W latach 2001-2004 kierował pracami nad stworzeniem Regionalnej Strategii Innowacji.

Marcin Baron jest animatorem przedsięwzięć proinnowacyjnych w uczelniach wyższych regionu. Pracuje w Akademii Ekonomicznej w Katowicach.

Piotr Kordel jest pracownikiem Politechniki Śląskiej. Wspiera rozwój przedsięwzięć technologicznych w regionie.

Fragmenty sprawozdania rektora z działalności Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach w roku akademickim 2005/2006

Przedstawione niżej fragmenty sprawozdania rektorskiego pogrupowano według strategicznych obszarów działalności Uczelni w następującej kolejności:

1. Kształcenie.
2. Działalność naukowo-badawcza.
3. Współpraca międzynarodowa.
4. Polityka organizacyjna i kadrowa.
5. Działalność jednostek wspierających proces dydaktyczny i naukowo-badawczy.
6. Baza lokalowa.
7. Współpraca z otoczeniem.

1. KSZTAŁCENIE

W roku akademickim 2005/2006 kontynuowano proces rozszerzania oferty dydaktycznej Akademii Ekonomicznej. Uruchomiono nowe specjalności:

- na kierunku Ekonomia: **Dystrybucja i sprzedaż na rynkach krajowych i międzynarodowych** – na studiach drugiego stopnia niestacjonarnych, **Gospodarowanie kapitałem ludzkim** – na studiach pierwszego stopnia niestacjonarnych, **Handel zagraniczny** – na jednolitych studiach magisterskich stacjonarnych i niestacjonarnych i studiach drugiego stopnia niestacjonarnych, **Rynki i konkurencja w warunkach globalizacji** – na jednolitych studiach magisterskich stacjonarnych i niestacjonarnych oraz studiach pierwszego i drugiego stopnia niestacjonarnych oraz **Komunikacja w biznesie krajowym i międzynarodowym** – na studiach drugiego stopnia niestacjonarnych,
- na kierunku Finanse i Bankowość: **European Business and Finance** – na jednolitych studiach magisterskich stacjonarnych i studiach drugiego stopnia stacjonarnych, **E-finanse** oraz **Inżyniera finansowa** – na jednolitych studiach magisterskich stacjonarnych,
- na kierunku Informatyka i Ekonometria: **Metody wspomaganie decyzji menedżerskich** – na jednolitych studiach magisterskich stacjonarnych,
- na kierunku Zarządzanie i Marketing: **Zarządzanie finansowe** oraz **Zarządzanie marketingowe w usługach profesjonalnych, turystyce i mediach** – na jednolitych studiach magisterskich stacjonarnych.

Od roku akademickiego 2006/2007 postanowiono uruchomić nowy kierunek **Gospodarka Przemysłowa** na Wydziale Ekonomii na studiach pierwszego stopnia ze specjalnościami:

- Gospodarka miejska i regionalna
- Planowanie przestrzenne i gospodarka nieruchomościami
- Zarządzanie środowiskiem i przestrzenią

oraz nowe specjalności:

- na kierunku Ekonomia: **Ekonomia zatrudnienia i bezrobocia**, **Gospodarowanie nieruchomościami i usługi publiczne** oraz **Zarządzanie projektami lokalnymi i regionalnymi** – na jednolitych studiach magisterskich stacjonarnych,
- na kierunku Zarządzanie i Marketing: **Zarządzanie finansowe** – na studiach pierwszego i drugiego stopnia niestacjonarnych oraz **Specjalność menedżerska** – na studiach drugiego stopnia niestacjonarnych.

Postanowiono również uruchomić studia drugiego stopnia niestacjonarne na kierunku Informatyka i Ekonometria na specjalnościach **Informatyka ekonomiczna** oraz **Metody wspomaganie decyzji menedżerskich**.

Z dniem 1.10.2006 roku zmieniono nazwę specjalności **Ubezpieczenia w Finansie i rynek ubezpieczeń**.

Zaplanowano również zmiany w Ośrodkach Naukowo-Dydaktycznych Akademii: W Rybnickim Ośrodku Naukowo-Dydaktycznym postanowiono uruchomić studia pierwszego stopnia stacjonarne na kierunku Informatyka i Ekonometria, natomiast w Bielskim Ośrodku Naukowo-Dydaktycznym postanowiono uruchomić studia pierwszego stopnia niestacjonarne na kierunku Ekonomia.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dniem 1 października 2006 roku ulegają zmianie nazwy kierunków: Finanse i Bankowość na **Finanse** i **Rachunkowość**, Zarządzanie i Marketing na **Zarządzanie** dla studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2006/2007.

W roku akademickim 2005/2006 proces dydaktyczny realizowany był przez 10 katedr Wydziału Ekonomii, 6 katedr Wydziału Finansów i Ubezpieczeń, 14 katedr Wydziału Zarządzania oraz przez Międzywydziałowe Centrum Nauk i Promocji Języków Obcych i Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Ogółem zrealizowano 157.747 godzin rzeczywistych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

W roku akademickim 2005/2006 kształcenie studentów w **Bielskim Ośrodku Naukowo-Dydaktycznym** w Bielsku-Białej prowadzono na studiach pierwszego stopnia i drugiego stopnia w formie niestacjonarnej na dwóch kierunkach: Finanse i Bankowość oraz Zarządzanie i Marketing – według planów i programów studiów

obowiązujących w Akademii Ekonomicznej. W roku akademickim 2006/2007 postanowiono uruchomić kierunek Ekonomia na studiach pierwszego stopnia niestacjonarnych. W Bielskim Ośrodku Naukowo-Dydaktycznym kształcą się 787 studentów.

W roku akademickim 2005/2006 w **Rybnickim Ośrodku Naukowo-Dydaktycznym** prowadzono jednolite studia magisterskie stacjonarne na kierunku Ekonomia oraz Informatyka i Ekonometria, a także studia drugiego stopnia niestacjonarne na kierunku Ekonomia. Studentów kształcono według planów i programów studiów obowiązujących w Akademii Ekonomicznej. Od roku akademickiego 2006/2007 postanowiono uruchomić studia pierwszego stopnia stacjonarne na kierunku Informatyka i Ekonometria. W Rybnickim Ośrodku Naukowo-Dydaktycznym kształcą się 763 studentów.

Kształcenie w językach obcych

W roku akademickim 2005/2006 w ofercie dydaktycznej dla studentów zagranicznych tzw. EUROCLASSES – znajdowało się 66 przedmiotów oferowanych przez Wydział Ekonomii, Wydział Finansów i Ubezpieczeń oraz Wydział Zarządzania. Zajęcia oferowane przez Wydział Zarządzania w ramach specjalności **International Business** przeznaczone były wyłącznie dla studentów zagranicznych, którzy dodatkowo mieli możliwość kontynuacji nauki języków obcych w ramach oferty Międzywydziałowego Centrum Nauk i Promocji Języków Obcych.

W semestrze zimowym roku akademickiego 2005/2006 zrealizowany został cykl zajęć składający się z 35 przedmiotów. W tym czasie w ramach EUROCLASSES studiowało 57 studentów zagranicznych. Natomiast o udział w zajęciach oferowanych przez Wydział Ekonomii oraz Wydział Finansów i Ubezpieczeń ubiegało się 206 studentów studiów stacjonarnych Akademii Ekonomicznej. Łącznie ze studentami zagranicznymi w zajęciach EUROCLASSES uczestniczyło 164 studentów.

W semestrze letnim 2005/2006 dla studentów przygotowano ofertę 45 przedmiotów. W semestrze tym program rozszerzony został o wykłady przedstawicieli Europejskich Uniwersytetów w ramach przedmiotu *Regional Development* oraz o Intensywny Kurs Przedsiębiorczości (*Starting a New Enterprise*) prowadzony przez wykładowców z Uniwersytetu Glamorgan w Wielkiej Brytanii. W semestrze letnim w zajęciach EUROCLASSES uczestniczyło 67 studentów zagranicznych oraz 148 studentów Akademii. Łącznie ze studentami zagranicznymi w zajęciach EUROCLASSES uczestniczyło 215 studentów.

W roku akademickim 2005/2006 na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń uruchomiono nową specjalność: **European Business and Finance**. Powstała jako wspólny międzynarodowy projekt trzech uczelni wyższych: Uniwersytetu Trent w Nottingham (Wielka Brytania), Uniwersytetu Technicznego w Brnie (Czechy) oraz Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach. Podczas rozmów kwalifikacyjnych zakwalifikowano 26 studentów spośród 33, którzy złożyli aplikacje. W ramach tej specjalności przedmioty wykładane są w języku angielskim. Zakres przedmiotów obejmuje szeroko pojętą tematykę związaną z finansami i biznesem, między innymi rachunkowość, prawo, metody badawcze, marketing, zarządzanie oraz finanse. W semestrze zimowym roku akademickiego 2005/2006 zrealizowany został cykl składający się z 6 przedmiotów, z których każdy swym zakresem obejmował 30 godzin dydaktycznych. Semestr zimowy ukończyło 19 studentów. W ramach semestru letniego zrealizowany został również cykl 6 przedmiotów, z których każdy swym zakresem obejmował 30 godzin dydaktycznych. Warunkiem zakwalifikowania do wyjazdu zagranicznego na semestr trzeci było zaliczenie egzaminu z języka angielskiego na poziomie 600 TOEFL.

Studenti Śląskiej Międzynarodowej Szkoły Handlowej mają możliwość odbywania ostatniego roku studiów na drugiej uczelni i po spełnieniu wymagań otrzymania dyplomu Ecole Supérieure de Commerce w Tuluzie oraz Ecole Supérieure de Commerce w Clermont Ferrand. W roku akademickim 2005/2006 naukę w Szkole pobierało 76 studentów, w tym 35, którzy rozpoczęli 1 rok studiów. Na rok akademicki 2006/2007 zgłosiło się 60 kandydatów. Tradycyjnie część zajęć w Szkole prowadzili wykładowcy zagraniczni, głównie z ESC z Tuluzy, Ecole Polytechnique, University Cergy Pontoise z Paryża oraz Thilburg University w Holandii. W roku akademickim 2005/2006 9 studentów SMSH odbyło 3 rok studiów w Tuluzie, natomiast 10 studentów w Clermont Ferrand i otrzymali dyplomy tamtejszych Uczelni.

Jakość kształcenia

Aktywność Zespołu ds. Jakości Kształcenia w okresie sprawozdawczym w dużym stopniu była związana z akredytacją kierunku Ekonomia przez Państwową Komisję Akredytacyjną. Ponadto, Zespół ds. Jakości Kształcenia realizował podstawowe czynności związane z prowadzeniem okresowej oceny nauczycieli akademickich przez studentów.

14-15 października 2005 roku Zespół Oceniający Państwowej Komisji Akredytacyjnej dokonał oceny jakości kształcenia na kierunku Ekonomii prowadzonym na Wydziale Ekonomii.

5 stycznia 2006 roku Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej uchwałą nr 8/2006 wydało ocenę pozytywną dla kierunku Ekonomii prowadzonym na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich.

Następna ocena jakości kształcenia na kierunku Ekonomia powinna nastąpić w roku akademickim 2010/2011.

4 marca 2006 roku Zespół Oceniający Państwowej Komisji Akredytacyjnej przeprowadził wizytację i dokonał oceny jakości kształcenia na kierunku Ekonomia w Rybnickim Ośrodku Naukowo-Dydaktycznym Akademii Ekonomicznej w Katowicach.

Podobnie jak w poprzednich latach, pod koniec każdego semestru Zespół ds. Jakości Kształcenia prowadził ankietyzację zajęć dydaktycznych. W semestrze zimowym badaniu poddano 5317 studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, którzy ocenili łącznie 101 nauczycieli akademickich, zaś w semestrze letnim studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych wypełnili 4072 ankiety i ocenili 84 nauczycieli akademickich.

Ocena zajęć przez studentów pełni istotną rolę w systemie podnoszenia jakości kształcenia Akademii Ekonomicznej i jest bardzo ważnym narzędziem monitorowania procesu dydaktycznego.

Rekrutacja

W roku akademickim 2005/2006 uległy zmianie warunki i tryb rekrutacji na jednolite studia magisterskie stacjonarne i studia pierwszego stopnia stacjonarne. Kandydaci, którzy zdawali egzamin maturalny (tzw. nową maturę) przyjmowani byli na podstawie wyników egzaminu maturalnego z matematyki i języka obcego. Kandydatów, z tzw. starą maturą, obowiązywał egzamin wstępny z matematyki i języka obcego. Ogółem na studia pierwszego stopnia i jednolite studia magisterskie stacjonarne i niestacjonarne oraz studia drugiego stopnia przyjęto w roku akademickim 2005/2006 3.927 kandydatów.

W 2005 roku prowadzony był ranking szkół ponadgimnazjalnych województwa śląskiego pod względem ilości kandydatów przyjętych do Akademii Ekonomicznej (tabela 1).

Tabela 1

Ranking szkół województwa śląskiego według ilości przyjętych na I rok studiów stacjonarnych w Akademii Ekonomicznej w Katowicach w roku akademickim 2005/2006

Lp.	Nazwa szkoły	Imię szkoły	Miasto	Ilość przyjętych
1	I Liceum Ogólnokształcące	im. J. Słowackiego	Chorzów	43
2	IV Liceum Ogólnokształcące	im. St. Staszica	Sosnowiec	41
3	II Liceum Ogólnokształcące	im. M. Konopnickiej	Katowice	39
4	I Liceum Ogólnokształcące	im. L. Kruczkowskiego	Tychy	39
5	III Liceum Ogólnokształcące	im. A. Mickiewicza	Katowice	38
6	II Liceum Ogólnokształcące	im. C. K. Norwida	Tychy	36
7	II Liceum Ogólnokształcące	im. A. Frycza Modrzewskiego w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 2	Rybnik	34
8	I Liceum Ogólnokształcące	im. E. Dembowskiego	Gliwice	31
9	III Liceum Ogólnokształcące	im. St. Batorego	Chorzów	30
10	II Liceum Ogólnokształcące	im. Staszica w Zespole Szkół Ogólnokształcących	Tarnowskie Góry	29
11	VIII Liceum Ogólnokształcące	im. M. Skłodowskiej-Curie	Katowice	28
12	I Liceum Ogólnokształcące	im. K. Miarki	Mikolów	28
13	I Liceum Ogólnokształcące	im. Powstańców Śląskich	Rybnik	28
14	II Liceum Ogólnokształcące	im. E. Plater	Sosnowiec	27
15	IV Liceum Ogólnokształcące	im. Gen. S. Maczka	Katowice	25
16	III Liceum Ogólnokształcące	w Zespole Szkół Ogólnokształcących	Zabrze	24
17	V Liceum Ogólnokształcące	im. A. Struga	Gliwice	23
18	II Liceum Ogólnokształcące	im. W. Wróblewskiego w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 3	Gliwice	22
19	II Liceum Ogólnokształcące	im. H. Malczewskiej	Zawiercie	22
20	IV Liceum Ogólnokształcące	im. B. Chrobrego	Bytom	21

Liczba studentów

Liczba studentów studiów stacjonarnych wynosi 6528 osób (w roku 2004/2005 – 6655 osób), na studiach niestacjonarnych w okresie sprawozdawczym studiowało 6484 studentów (w roku 2004/2005 – 5997 studentów) (tabela 2).

Tabela 2

Liczba studentów w roku akademickim 2005/2006 (stan 30 listopada 2005 r.)

Kierunki studiów	Studia stacjonarne					Studia niestacjonarne							Ogółem	
	ogółem	jednolite magisterskie	pierwszego stopnia	drugiego stopnia	ROND	pierwszego stopnia			drugiego stopnia					
						ogółem	Katowice	BOND	ogółem	Katowice	BOND	ROND		
1. Ekonomia	1904	1393	200	173	138	260	207	207	-	982	656	-	326	3353
Razem: Wydział Ekonomii	1904	1393	200	173	138	260	207	207	-	982	656	-	326	3353
1. Finanse i bankowość	1951	1423	344	184	-	560	720	459	261	1527	1366	161	-	4758
Razem: Wydział Finansów i Ubezpieczeń	1951	1423	344	184	-	560	720	459	261	1527	1366	161	-	4758
1. Informatyka i ekonometria	1103	804	-	-	299	-	-	-	-	-	-	-	-	1103
2. Zarządzanie i marketing*	1570*	1553*	-	17*	-	153	287	208	79	1788	1502	286	-	3798
Razem: Wydział Zarządzania	2673	2357	-	17*	299	153	287	208	79	1788	1502	286	-	4901
Ogółem:	6528	5173	544	374	437	973	1214	874	340	4297	3524	447	326	13012**

* W tym 1/2 studentów Śląskiej Międzynarodowej Szkoły Handlowej – 49 osób (32 – studenci studiów magisterskich 17 – studenci studiów drugiego stopnia).

** W tym 15 studentów cudzoziemców.

Absolwenci Akademii Ekonomicznej

W roku akademickim 2005/2006 mury naszej Uczelni opuściło 3255 absolwentów, w tym 1220 osób otrzymało dyplomy ukończenia studiów stacjonarnych (tabela 3)

Tabela 3

Liczba absolwentów Akademii Ekonomicznej w roku akademickim 2004/2005 (stan 30 listopada 2005 r.)

Kierunki studiów	Studia						Razem według kierunków
	stacjonarne			niestacjonarne (zaoczne)		niestacjonarne (wieczorowe)	
	jednolite magisterskie	pierwszego stopnia	drugiego stopnia	pierwszego stopnia	drugiego stopnia		
1. Ekonomia	216	96	74	71	279	-	736
2. Finanse i Bankowość	230	111	114	162	753	6	1376
3. Informatyka i Ekonometria	79	-	-	-	-	-	79
4. Zarządzanie i Marketing	300	-	-	-	695	-	1064
Ogółem:	825	207	188	302	1727	6	3255

Pomoc materialna dla studentów

W roku akademickim 2005/2006 z pomocy materialnej korzystali studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. W ramach pomocy materialnej studenci mogą otrzymać stypendium:socjalne, specjalne dla osób niepełnosprawnych, za wyniki w nauce lub sporcie, na wyżywienie, mieszkaniowe, stypendium ministra za osiągnięcia w nauce, stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe, a także pomoc z Rektorskiego Funduszu Stypendialnego.

Tabela 4

Pomoc materialna dla studentów

Rodzaj świadczeń	Rok akademicki 2005/2006
Stypendia socjalne	821
Stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych	36
Stypendia za wyniki w nauce	1991
Stypendia za wyniki w sporcie	14
Stypendia za wyniki w nauce i w sporcie	2
Stypendium na wyżywienie	590
Stypendium mieszkaniowe	138
Zapomogi	74
Stypendia dla obokrajowców	11
Stypendium ministra za osiągnięcia w nauce	6
Liczba miejsc w Domach Studenta AE przy ul. Franciszkańskiej 8-10	378
Liczba studentów zakwaterowanych w Domach Studenta AE	październik 267 kwiecień 218
Liczba miejsc w stołówce	240
Liczba studentów korzystających ze stołówki studenckiej (średnio w miesiącu)	121

Tabela 5

Wydatki na pomoc materialną dla studentów w roku akademickim 2005/2006 (w zł)

	Stypendium socjalne	Stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych	Stypendium za wyniki w nauce	Stypendium za wyniki w sporcie	Stypendium na wyżywienie	Stypendium mieszkaniowe	Zapomogi	Stypendium dla obywateli zagranicy	Stypendium ministra za osiągnięcia w nauce
Razem:	2 863 010	80 300	6 472 750	26 600	622 930	139 680	143 700	95 280	78 000

Aktywność organizacji studenckich i studenckich kół naukowych

W Uczelni funkcjonują następujące organizacje studenckie:

1. Parlament Studencki
  2. AIESEC
  3. Akademicki Związek Sportowy
  4. Erasmus Student Network (ESN) AE Katowice
  5. Europejskie Centrum Integracji i Rozwoju (ECID)
  6. Europejskie Forum Studentów AEGEE Katowice
  7. Koło Uczelniane Katolickiego Związku Akademickiego „Gaudeamus”
  8. Niezależne Zrzeszenie Studentów
  9. Organizacja Studencka „Alpha”
  10. Organizacja Studencka „Paneuropa”
  11. Studencka Organizacja Public Relations „Progress”
  12. Śląskie Studenckie Forum Business Centre Club (BCC)
  13. Studencki Zespół Pieśni i Tańca „Silesianie”
- oraz studenckie koła naukowe działające przy Katedrach:
1. Badań Strategicznych i Regionalnych – *Studenckie Koło Naukowe „Lider”*
  2. Międzynarodowych Stosunków Ekonomicznych – *Koło Naukowe Międzynarodowych Stosunków Ekonomicznych „International Challenge”*
  3. Ekonomii – *Koło Naukowe „Ceteris Paribus”*
  4. Nauk Humanistycznych – *Studenckie Koło Naukowe „Porozumienie”*
  5. Nauk Humanistycznych – *Koło Inicjatyw Studenckich*
  6. Polityki Społecznej i Gospodarczej – *Koło Naukowe „HR-owców”*
  7. Polityki Społecznej i Gospodarczej – *Koło Naukowe Polityków Społecznych*
  8. Rynku i Konsumpcji – *Naukowe Koło Komunikacji w Biznesie „Medium”*
  9. Rynku i Konsumpcji – *Koło Naukowe „Wolny Handel”*
  10. Transportu – *Studenckie Koło Naukowe Transportu*
  11. Finansów – *Koło Naukowe Bankowości*
  12. Finansów – *Koło Naukowe Inżynierii Finansowej*
  13. Inwestycji – *Koło Naukowe Inwestycji*
  14. Matematyki Stosowanej – *Koło Naukowe Analiz Rynku Finansowego*
  15. Prawa – *Koło Nauk Prawnych*
  16. Rachunkowości – *Studenckie Koło Naukowe Rachunkowości „Rachmistrz”*
  17. Rynku Ubezpieczeniowego – *Koło Naukowe Ubezpieczeń „Risk”*
  18. Badań Rynkowych i Marketingowych – *Koło Naukowe Marketingu „Meritum”*
  19. Badań Operacyjnych – *Koło Naukowe Badań Operacyjnych*
  20. Informatyki – *Koło Naukowe „Matrix”*
  21. Logistyki Ekonomicznej – *Koło Naukowe Logistyki „Dialog”*
  22. Przedsiębiorczości – *Naukowe Koło „AD_VENTURE”*
  23. Statystyki – *Naukowe Koło Statystyków*
  24. Systemów i Metod Zarządzania – *Koło Naukowe Zarządzania „Menedżer”*
  25. Zarządzania Przedsiębiorstwem – *Koło Naukowe Zarządzania „Synergia”*

Kształcenie specjalistyczne, podyplomowe i doktoranckie

W roku akademickim 2005-2006 Międzywydziałowe Centrum Nauczania i Promocji Języków Obcych (MCNiPJO) Akademii Ekonomicznej w Katowicach prowadziło naukę języków na pięciu poziomach (tabela 6) określonych na podstawie ankiety przeprowadzanej wśród kandydatów w czasie egzaminów wstępnych. Zaznaczyć należy, że studentów obowiązywała kontynuacja jednego języka ze szkoły średniej na poziomie średniozaawansowanym lub zaawansowanym oraz nauka drugiego języka na poziomie wybranym przez studenta.

Tabela 6

Grupy językowe prowadzone w roku akademickim 2005/2006 przez MCNiPJO

Język(i)	Liczba grup	Liczba lektorów
Angielski	240	28
Niemiecki	105	13
Francuski, włoski i hiszpański	23/16/16	10
Rosyjski	15	3

Zajęcia prowadzone były i są według najnowszych metod nauczania z wykorzystaniem sprzętu, materiałów i podręczników o najwyższym stopniu nowoczesności i aktualności, odzwierciedlających postęp i przemiany w gospodarce kraju i na świecie. Programy oraz metody nauczania są zgodne z wymogami dotyczącymi nauczania języków obcych w Unii Europejskiej.

MNiPJO wspólnie z Londyńską Izbą Handlowo-Przemysłową LCCI (w zakresie English for Business), przeprowadziło sesję egzaminacyjną, w której wzięło udział 148 słuchaczy, z Frankfurcką Izbą Handlowo-Przemysłową (w zakresie ZDFB), w której wzięło udział 14 słuchaczy, z Paryską Izbą Handlowo-Przemysłową CCIP z języka francuskiego, w której wzięło udział 10 słuchaczy, a 12 słuchaczy z języka rosyjskiego.

Lektorzy MCNiPJO prowadzili zajęcia ze studentami obcokrajowcami przebywającymi w naszej Uczelni w ramach programu Socrates. Centrum współpracuje z ośrodkami zagranicznymi takimi jak British Council, Goethe Institut, Instytut Francuski w Krakowie, Alliance Française, Istituto Italiano, Ambasada Hiszpanii, Ambasada Wielkiej Brytanii i Konsulat Generalny USA w Krakowie.

MCNiPJO przygotowywało egzaminy na praktyki AIESEC oraz egzaminy doktoranckie.

Centrum Nauczania i Promocji Języków Obcych prowadzi działalność komercyjną – odpłatną 2-letnią *Śląską Szkołę Języków Ekonomicznych (SSJE)*. Szkoła, od początku silnie związana ze środowiskiem biznesu, nieustannie dostosowuje swoje programy do potrzeb zarówno ludzi zdobywających nowe kwalifikacje, jak i firm oraz przedsiębiorstw poszukujących wykwalifikowanych pracowników.

SSJE zorganizowała w roku akademickim 2005/2006 zajęcia z języka angielskiego na kilku poziomach: podstawowym, średnim i zaawansowanym oraz prowadziła kursy przygotowawcze do egzaminów LCCI (język angielski), CCIP (język francuski i rosyjski) i ZDFB (język niemiecki).

Szkoła realizuje indywidualne profilowane zamówienia programowe dla potrzeb danej grupy zawodowej np. szkolenia z języka angielskiego i języka niemieckiego.

W roku akademickim 2005/2006 Szkoła uruchomiła następujące grupy:

język angielski	12 grup	189 słuchaczy	9 lektorów
język niemiecki	1 grupa	15 słuchaczy	2 lektorów
język francuski	1 grupa	14 słuchaczy	2 lektorów
język rosyjski	1 grupa	14 słuchaczy	2 lektorów
	15 grup	232 słuchaczy	15 lektorów

Studium Pedagogiczne w roku akademickim 2005/2006 kształciło – 260 studentów w systemie 5- i 4-semestralnym. W latach 2005/2006 wydano 200 dyplomów ukończenia Studium Pedagogicznego. Studenci odbywają praktyki pedagogiczne ciągle 4 tygodniowe w szkołach średnich i 30 godzinne praktyki śródroczne w placówkach i instytucjach oświatowo-wychowawczych, łącznie studenci odbywają praktyki w wymiarze 180 godzin.

Studium Pedagogiczne we współpracy z Kolegium Zarządzania uruchomiło Studia Podyplomowe dla nauczycieli „Pedagogika stosowana”. Studia kształcą nauczycieli szkół średnich chcących podnieść swoje kwalifikacje w zakresie przedmiotów ekonomicznych lub uzupełnić swoją wiedzę w ramach ścieżki między przedmiotowej, a także zdobyć uprawnienia pedagogiczne.

Studium Pedagogiczne umożliwia uzyskanie pełnych kwalifikacji pedagogicznych, kształcąc w wymiarze 375 godzin dydaktycznych i 180 godzin praktyki pedagogicznej.

Studia podyplomowe

W roku akademickim 2005/2006 **Kolegium Zarządzania** uruchomiło 36 kierunków studiów podyplomowych (tabela 7).

Tabela 7

Liczba uczestników studiów podyplomowych organizowanych przez Kolegium Zarządzania w roku 2005/2006

Lp.	Kierunek studiów podyplomowych	Liczba osób uczęszczająca na studia podyplomowe
STUDIA W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA		
1.	HKK Harzburg Kolleg – Katowice (studia menedżerskie)	42
2.	Audyt systemów informatycznych	9
3.	Marketing i public relations	19
4.	Menedżer jakości	10
5.	Menedżer logistyki	72
6.	Menedżer ds. kluczowych klientów	20
7.	Prakseologia zarządzania	30
8.	Psychologia w zarządzaniu	44
9.	Technologia informacyjna	30
10.	Technologia informacyjna i informatyka w szkole	143
11.	Zarządzanie firmą	29
12.	Zarządzanie i marketing	33
13.	Zarządzanie projektami	40
14.	Zarządzanie projektem europejskim	26
15.	Zarządzanie w oświacie i dydaktyka przedsiębiorczości	51
16.	Zarządzanie zasobami ludzkimi – aspekty ekonomiczne	37
	ŁĄCZNIE studia w zakresie zarządzania	635
STUDIA W ZAKRESIE FINANSÓW I UBEZPIECZEŃ		
17.	Controlling	89
18.	Działanie banków uniwersalnych	19
19.	Egzekucja administracyjna	26
20.	Kontrola finansowa i audyt wewnętrzny w jednostkach sektora finansów publicznych	114
21.	Podyplomowe studia podatkowe	36
22.	Pośrednik na rynku nieruchomości	20
23.	Rachunkowość	737
24.	Rzeczoznawca nieruchomości	38
25.	Strategia podatkowa	50
26.	Ubezpieczenia gospodarcze	25
27.	Zamówienia publiczne	69
28.	Zarządzanie finansami przedsiębiorstw	47
29.	Zarządzanie nieruchomościami	23
	ŁĄCZNIE studia w zakresie finansów i ubezpieczeń	1293
STUDIA W ZAKRESIE EKONOMII		
30.	Handel zagraniczny	35
31.	Komunikacja w biznesie	9
32.	Public relations	32
33.	Profesjonalizacja kompetencji nauczyciela	48
34.	Samorząd terytorialny w kontaktach międzynarodowych	18
35.	Zarządzanie sprzedażą na rynkach krajowych i międzynarodowych	21
36.	Zarządzanie w ochronie zdrowia	27
	ŁĄCZNIE studia w zakresie ekonomii	190
OGÓLEM:		2118

Niektóre kierunki studiów podyplomowych umożliwiają słuchaczom zdobycie dodatkowych kwalifikacji

- Studia podyplomowe „Działanie banków uniwersalnych” są prowadzone według programu odpowiadającego standardom kwalifikacyjnym Związku Banków Polskich na stanowisko samodzielnego oraz dyplomowanego pracownika banku. Kolegium Zarządzania zapewnia możliwość przeprowadzenia wymaganego egzaminu.
- Studia podyplomowe „Kontrola finansowa i audyt wewnętrzny w jednostkach sektora finansów publicznych” przygotowują do egzaminu państwowego osoby chcące uzyskać uprawnienia do wykonania zawodu audytora wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych.
- Studia podyplomowe „Menedżer jakości”, organizowane przy współudziale niemieckiej firmy RW TÜV, oferują dodatkowo zdobycie certyfikatu wewnętrznego audytora jakości, certyfikatu wewnętrznego audytora ochrony środowiska, jak również certyfikatu pełnomocnika ds. systemu jakości oraz certyfikatu menedżera jakości, wydanych przez akredytowaną w Unii Europejskiej jednostkę certyfikującą RW TÜV Cert-Essen.
- Studia podyplomowe „Rachunkowość” umożliwiają ubieganie się o licencję na usługowe prowadzenie biura rachunkowego bez zdawania egzaminu państwowego.
- Studia podyplomowe „Rzeczoznawca nieruchomości” przygotowują do egzaminu państwowego osoby, które zamierzają uzyskać uprawnienia rzeczoznawcy majątkowego.
- Studia podyplomowe „Zarządzanie nieruchomościami” przygotowują do egzaminu państwowego osoby, które zamierzają uzyskać uprawnienia w zakresie zarządzania nieruchomościami.
- Studia podyplomowe „Strategia podatkowa” przygotowują do egzaminu państwowego osoby, które zamierzają uzyskać uprawnienia doradcy podatkowego.
- Studia podyplomowe „Technologia informacyjna i informatyka w szkole” uprawniają absolwentów posiadających kwalifikacje pedagogiczne do uczenia przedmiotu „Technologia informacyjna” w szkołach ponadgimnazjalnych oraz absolwentów posiadających kwalifikacje pedagogiczne do uczenia przedmiotu „Informatyka” we wszystkich typach szkół.
- Studia podyplomowe „Zarządzanie w oświacie i dydaktyka przedsiębiorczości” stwarzają możliwość ubiegania się o stanowisko dyrektora placówki oświatowej oraz uprawniają absolwentów posiadających przygotowanie pedagogiczne do uczenia przedmiotu „Przedsiębiorczość”.

Kolegium Zarządzania wraz ze Śląską Międzynarodową Szkołą Handlową przystąpiło w ramach Konsorcjum do realizacji projektu „Studia podyplomowe dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw” w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Liderem konsorcjum jest Stowarzyszenie „Edukacja dla Przedsiębiorczości” z Krakowa, które w imieniu Partnerów konsorcjum podpisało umowę o dofinansowanie z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości.

Pozostali partnerzy w Projekcie:

1. Akademia Ekonomiczna im. Karola Adameckiego, Katowice.
2. Krakowska Szkoła Wyższa im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków.
3. Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Tarnów.
4. Politechnika Gdańska.
5. Politechnika Wroclawska.
6. Politechnika Łódzka.
7. Uniwersytet Szczeciński.
8. Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu im. Eugeniusza Kwiatkowskiego, Gdynia.
9. Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania, Przemysł.
10. Wyższa Szkoła Bankowości i Finansów, Katowice.
11. Wyższa Szkoła Handlowa, Radom.
12. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Warszawa.
13. Wyższa Szkoła Zarządzania, Rzeszów.
14. Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu, Sosnowiec.

W/w projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Kwota przyznanej dotacji dla AE Katowice wynosi 4 713 892,66 zł, natomiast kwota budżetu AE po zakończeniu negocjacji z PARP – 6 249 126,84 zł (obejmuje dotację + wkład własny przedsiębiorców).

Projekt jest realizowany w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, Priorytet 2: Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy, Działanie 2.3: Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki, Schemat a: Doskonalenie umiejętności i kwalifikacji kadr, realizowany pod nadzorem Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Ostatecznymi beneficjentami w Projekcie są przedsiębiorstwa mające siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz pracownicy w/w przedsiębiorstw ze wszystkich sektorów, z wyłączeniem sektora węglowego oraz z wyjątkiem przedsiębiorstw, które pozostają pod zarządem komisarycznym bądź znajdują się w toku likwidacji, postępowania upadłościowego, postępowania naprawczego.

W roku akademickim 2005/2006 była kontynuowana współpraca z Giełdą Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (rozpoczęta w lutym 2000 r.) w zakresie organizacji cyklu wykładów pod nazwą „Szkoła Giełdowa”, których celem jest edukacja w zakresie publicznego obrotu papierami wartościowymi. W w/w roku odbyło się 5 edycji „Podstaw inwestowania”, w których uczestniczyło łącznie 182 osoby oraz 2 edycje wykładów na temat „Instrumentów pochodnych”, w których uczestniczyło 36 osób.

Śląska Międzynarodowa Szkoła Handlowa Szkoła prowadzi w porozumieniu z ESC Toulouse studia podyplomowe z Inżynierii Finansowej i Bankowości. Studia mają akredytację Conference Grandes Ecoles. Absolwenci kończący studia z odpowiednio dobrymi wynikami mają możliwość uzyskania dyplomu Mastere wydanego przez ESC Toulouse. Wykładowcami na studiach tego typu są pracownicy Akademii oraz visiting professors z ESC Toulouse, London Business School oraz przedstawiciele praktyki. W roku 2005/2006 liczba studentów studiów podyplomowych wynosiła 30 osób. Na podkreślenie zasługuje również fakt, iż studia „Inżynieria Finansowa i Bankowość” realizowane w Ecole Superieure de Commerce w Tuluzie zdobyły I miejsce w rankingu najlepszych studiów finansowych we Francji.

SMSH uczestniczy w konsorcjum uczelni wyższych „Edukacja dla Przedsiębiorczości” prowadzących projekty szkoleniowe przygotowujące absolwentów szkół oraz przedsiębiorców do podjęcia działalności gospodarczej w warunkach Unii Europejskiej. Szkoła realizuje dwa projekty:

- jednym z nich jest organizacja studiów podyplomowych dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw współfinansowanych przez PARP i Europejski Fundusz Społeczny „Wprowadzanie przedsiębiorstw na rynki europejskie” oraz zgłoszono projekt studiów „Zarządzanie Biznesem”.
- SMSH jest akredytowanym centrum egzaminacyjnym EBC*L. Europejski Certyfikat Kompetencji Biznesowych, jest to ogólnoeuropejskie świadectwo praktycznej wiedzy z zakresu ekonomii, finansów i prawa spółek.
- w marcu 2006 SMSH przeprowadziła cykl wykładów z zakresu przedsiębiorczości oraz zorganizowała wizyty w firmach regionu śląskiego dla międzynarodowej grupy studentów (20 osób) z Clermont Ferrand.

W roku akademickim 2005/2006 Centrum Badań i Studiów Europejskich rozpoczęło edycję studiów podyplomowych pn. „Instytucje, prawo i polityki Unii Europejskiej”.

Studia Doktoranckie

W roku akademickim 2005/2006 na studiach doktoranckich kształciło się 141 osób – głównie w systemie zaocznym. W tym czasie 10 osób zakończyło przewody doktorskie

2. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

Sprawozdanie z działalności naukowo-badawczej zawiera omówienie ważniejszych typów badań realizowanych w Uczelni w roku kalendarzowym 2005 oraz szczegółowe informacje o wydatkach i kosztach poniesionych na badania z uwzględnieniem strumieni ich finansowania.

Prace badawcze Uczelni koncentrują się głównie na badaniach podstawowych o istotnym i ważnym znaczeniu teoriopoznawczym. Prace naukowo-badawcze realizowane są w większości w ramach badań statutowych, własnych, projektów prowadzonych w systemie grantowym oraz projektów międzynarodowych (omówionych szczegółowo w części Współpraca Międzynarodowa). W Uczelni prowadzone są także prace badawcze i eksperckie realizowane na zlecenie zewnętrznych podmiotów gospodarczych i samorządowych.

W działalności badawczej Uczelnia rozwiązuje problematykę wynikającą z założeń strategii rozwoju Uczelni. Zespoły poszczególnych katedr podejmują badania związane z dotychczasowymi i przyszłościowymi specjalizacjami naukowymi. Są otwarte na podejmowanie i rozwijanie nowych kierunków badawczych uwzględniających priorytety europejskie i potrzeby gospodarki.

Tematyka badawcza podejmowana w Uczelni w roku 2005 koncentrowała się na następujących zagadnieniach:

- zarządzanie, logistyka, przedsiębiorczość,
- marketing, zarządzanie marketingowe, badania konsumpcji,
- informatyka w zarządzaniu i marketingu,
- ekonometria, statystyka, badania operacyjne i zastosowania matematyki w ekonomii,
- zarządzaniu i finansach,
- gospodarka miejska i regionalna,
- międzynarodowa oraz krajowa spedycja i przewozy,
- międzynarodowe stosunki ekonomiczne i problemy globalne,
- bankowość i finanse międzynarodowe, finanse ubezpieczeń,
- gospodarowanie nieruchomościami,
- rachunkowość, skarbowość,
- polityka społeczna, ochrona zdrowia.

Realizacja zadań badawczych przebiegała na podstawie rocznych planów naukowych Wydziałów. Podstawowym źródłem ich finansowania były dotacje przyznawane z budżetu państwa na naukę (tabela 8). W aktualnie zakończonej ocenie działalności naukowej jednostek dwa Wydziały otrzymały kategorię 1 – Wydział Ekonomii oraz Wydział Zarządzania. Wydział Finansów i Ubezpieczeń otrzymał kategorię 2.

Tabela 8

Przyznane dotacje na działalność badawczą w latach 2003-2005

Rodzaj badań	2003	2004	2005
Badania statutowe	1 643 500	1 638 500	1 907 800
Badania własne	622 000	719 000	795 000
Projekty własne (granty)	575 140	556 200	681 568
Ogółem	2 840 640	2 913 700	3 384 368

- *Rozwój przedsiębiorczości w budowaniu konkurencyjności regionu transgranicznego Górny Śląsk-Północne Morawy*, w ramach zgłoszenia do programu lub protokołu wykonawczego, współpraca naukowa z Czechami (Katedra Badań Strategicznych i Regionalnych),
- *Metody wielokryterialnego podejmowania decyzji (MCDM) i ich zastosowania w zarządzaniu i finansach*, w ramach zgłoszenia do programu lub protokołu wykonawczego, współpraca naukowa z Czechami (Katedra Badań Operacyjnych).

Projekty w trakcie realizacji:

- *Rozwój i wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw w Austrii i w Polsce. Analiza porównawcza*, w ramach zgłoszenia do programu lub protokołu wykonawczego, współpraca naukowa z Austrią (Katedra Inwestycji),
- *Wielokryterialne wspomaganie podejmowania decyzji w aspekcie statycznym i dynamicznym. Zastosowania w biznesie i sektorze publicznym*, w ramach zgłoszenia do programu lub protokołu wykonawczego, współpraca naukowa z Hiszpanią (Katedra Badań Operacyjnych),
- *Wybrane problemy wielokryterialnego wspomagania decyzji*, współpraca naukowa z Kanadą (Katedra Badań Operacyjnych),
- *Lokalne środowiska przedsiębiorczości. Strategie wzmacniania przedsiębiorczości lokalnej*, współpraca naukowa ze Szwecją (Katedra Badań Strategicznych i Regionalnych).

Projekty w ramach programu Leonardo da Vinci

Projekty w trakcie realizacji

Wymiany i staże

- *Absolwenci na międzynarodowym rynku pracy* (Biuro Programów i Współpracy Międzynarodowej, InterRel),
- *Absolwenci na międzynarodowym rynku pracy* (Biuro Programów i Współpracy Międzynarodowej, InterRel),
- *Eurowyżwanie, Eurotożsamość, Europraktyka* (Biuro Programów i Współpracy Międzynarodowej, InterRel).

Projekty językowe

- *Standaryzacja metod nauczania mniej popularnych języków europejskich* (Biuro Programów i Współpracy Międzynarodowej, InterRel),
- *Languages for E-Commerce* (Katedra Informatyki jako partner, koordynatorem projektu jest Seinajoki Polytechnic, Finlandia).

Projekty pilotażowe

- *Web Training Game* (Katedra Informatyki jako partner, koordynatorem projektu jest ICHEC, Bruksela),
- *Tools for Diversity* (Katedra Prawa jako partner, koordynatorem projektu jest Tampere Adult Education Foundation/Tampere Vocational Adult Education Centre, Finlandia).

Program Socrates

Projekt Socrates-Erasmus

W roku akademickim 2005/2006 realizowany był VIII Kontrakt Instytucjonalny, na który składały się: 158 stypendiów dla studentów na studia za granicą, 23 stypendia na wyjazdy nauczycieli akademickich. W ramach programu Socrates-Erasmus uczelnia przyjęła 102 studentów z innych ośrodków akademickich krajów Unii Europejskiej oraz 2 nauczycieli akademickich.

Projekt Socrates – IP (Intensive Programmes)

- *EUECOPOL – Political and economic aspects of European integration. Should Turkey be the member of the EU?* (Katedra Ekonomii jako partner Fachhochschule Brandenburg, Niemcy).

Projekt Socrates – CD (Curriculum Development)

- *European Public-Affairs-Management* (Katedra Ekonomii jako partner, OTA Hochschule, Berlin).

Projekty EUA

- *Quality Culture Project – Round III* (koordynacja z ramienia AE – prof. Jan Wojtyła, Dziekan Wydziału Finansów i Ubezpieczeń),
- *Network: Women in Universities: Research, Teaching and Leadership* (koordynacja z ramienia AE – prof. Jan Wojtyła, Dziekan Wydziału Finansów i Ubezpieczeń).

Projekty w ramach inicjatyw wspólnotowych

INTERREG III C: Interregional Entrepreneurial Teams (projekt afiliowany przy Katedrze Badań Strategicznych i Regionalnych, Przewodniczący Międzyregionalnej Grupy Sterującej – prof. Florian Kuźnik, koordynacja – mgr Marcin Baron).

Program CEEPUS

- *Regional Development Network* (Katedra Gospodarki Przestrzennej wspólnie z Biurem Programów i Współpracy Międzynarodowej, InterRel),
- *Education Without Frontiers* (AE jako partner, koordynatorem projektu jest Fachhochschulstudiengänge Burgenland, Austria),
- III Międzynarodowa Szkoła Letnia: *Entrepreneurship, Governance and Local & Regional Development: Urban and Regional Planning* (Katedra Gospodarki Przestrzennej wspólnie z Biurem Programów i Współpracy Międzynarodowej, InterRel).

Projekty w ramach EUROWEEK

- *Be careful a spy is following you!* (dr Wojciech Dyduch, Katedra Przedsiębiorczości),
- *Is human resistance a factor in innovations* (mgr Tomasz Błaszczuk, Katedra Badań Operacyjnych),
- *Sport Culture and attitudes and corporate management* (mgr Monika Wieczorek, Katedra Finansów),
- *Knowledge society: people vs technology* (mgr Bartłomiej Gabryś, Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwem),
- *Innovative forms of competitive strategies* (mgr Joanna Żukowska-Budka, Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwem).

Wymiana studentów i pracowników naukowych

Wyjazdy studentów

W minionym roku akademickim, według informacji będących w posiadaniu BPiWM 291 studentów AE uczestniczyło w programach stypendialnych, stażach i praktykach organizowanych wspólnie z zagranicznymi instytucjami partnerskimi.

Przyjazdy i wyjazdy studentów oraz pracowników

W minionym roku akademickim AE gościła łącznie 170 studentów obcokrajowców (tabela 11).

Tabela 11

Szczegółowe zestawienie wyjazdów i przyjazdów studentów w roku akademickim 2005/2006

Wyszczególnienie	Rok akademicki 2005/2006
Wyjazdy studentów	
Socrates-Erasmus	158
Erasmus Link to Switzerland	2
Umowy bilateralne – University of Huddersfield	5
Umowy bilateralne – University of Glamorgan	2
Leonardo da Vinci	84
Wyjazdy na praktykę zagraniczną (bez stypendium)	10
CEEPUS	7
Praktyki zagraniczne koordynowane przez AIESEC	11
Warsztaty międzynarodowe EUROWEEK	12
Razem	291
Przyjazdy studentów zagranicznych	
Socrates-Erasmus	100
Międzynarodowe umowy bilateralne	2
Program polskojęzyczny	14
II Międzynarodowa Szkoła Letnia	17
Leonardo da Vinci	1
CNESS	4
CEEPUS	3
Praktyki koordynowane przez AIESEC	27
Inne praktyki	2
Razem	170

Tabela 12

Wyjazdy służbowe w ramach współpracy z zagranicą w roku akademickim 2005/2006

Cel wyjazdu	2005/2006 liczba osób wyjeżdżających
Staże naukowo-badawcze krótko i długoterminowe	1
Staże szkoleniowe i kursy językowe	1
Udział w imprezach naukowych (konferencje, seminaria, sympozja)	151
Wyjazdy o charakterze organizacyjnym	13
Wyjazdy w ramach programów międzynarodowych w tym:	53
a) w ramach projektu Socrates-Erasmus	23
b) w ramach projektów MNii	7
c) w ramach projektów Leonardo	9
d) w ramach programu CEEPUS	2
e) w ramach programu Interreg III C	11
f) inne projekty	1
Inne wyjazdy	35
RAZEM:	254

Tabela 13

Służbowe przyjazdy cudzoziemców w ramach współpracy z zagranicą w roku akademickim 2005/2006

Cel przyjazdu	2005/2006 liczba osób przyjeżdżających
Udział w imprezach naukowych (konferencje, seminaria, sympozja)	30
Przyjazdy o charakterze organizacyjnym	16
Inne przyjazdy (w tym Socrates, MNii, Leonardo, inne)	63
RAZEM:	109

Rozwijanie międzynarodowej działalności naukowej i edukacyjnej uczelni

Wydział Ekonomii

Dyplom licencjata na University of Huddersfield

Wydział rozpoczął realizację umowy z University of Huddersfield Business School, Wielka Brytania, w ramach której studenci po drugim i trzecim roku mogą kontynuować studia w Wielkiej Brytanii i uzyskać dyplom licencjata.

III Międzynarodowa Szkoła Letnia

W lutym 2006 przygotowany został projekt 3. międzynarodowej szkoły letniej, który został zaakceptowany przez Narodowe Biuro CEEPUS. Tegoroczna edycja szkoły letniej pod hasłem: *Entrepreneurship, Governance and Local & Regional Development Urban and Regional Planning* odbędzie się w dniach 17-29 września 2006 na AE. Uczestniczyć w niej będą goście z Bulgarii, Węgier, Słowacji, Szwajcarii, Austrii oraz Rumunii.

Wydział Finansów i Ubezpieczeń

Joint Master Degree

Na Wydziale rozpoczęto realizację dwuletniego, kończącego się uzyskaniem trzech dyplomów uczelni partnerskich, programu dydaktycznego w języku angielskim. Projekt wdrażany jest wspólnie z Nottingham Trent University, Wielka Brytania oraz Brno Univerity of Technology, Czechy.

Euroclasses

Wydział koordynuje program dydaktyczny dla studentów zagranicznych *Euroclasses*, na który składa się oferta dydaktyczna trzech Wydziałów Uczelni.

Umowa o współpracy z University of Glamorgan, Wielka Brytania

W ramach podpisanej umowy z brytyjską uczelnią rozpoczęto nabór studentów na trzeci rok studiów w Walii z możliwością uzyskania dyplomu licencjata.

Intensywny kurs przedsiębiorczości (Starting a New Enterprise)

3-6 kwietnia 2006 po raz pierwszy na naszej uczelni zorganizowano intensywny pilotażowy kurs z zakresu przedsiębiorczości, który poprowadzili wykładowcy z University of Glamorgan. Kurs prowadzony był w języku angielskim. Do uczestnictwa zgłosiło się 58 studentów naszej Uczelni, w tym również studenci programu Socrates-Erasmus.

Wydział Zarządzania

International Business

Wydział realizował zajęcia z trzyletniej specjalności w języku angielskim: *International Business*, w którym uczestniczyli, oprócz studentów polskich, studenci zagraniczni z wymiany programu Sokrates-Erasmus.

Biuro Programów i Współpracy Międzynarodowej, InterRel

Warsztaty: Europejskie inicjatywy współpracy a dzień powszedni uczelni – wymiana doświadczeń

Warsztaty, zorganizowane 2-3 czerwca 2006 były wspólnym przedsięwzięciem Narodowej Agencji Programu Sokrates-Erasmus oraz Akademii Ekonomicznej w Katowicach. W warsztatach udział wzięli przedstawiciele 16 polskich uczelni wyższych, posiadający bogate doświadczenie w zakresie inicjowania wymiany studentów. Celem warsztatów było porównanie doświadczeń polskich uczelni wyższych w warunkach konkurencji z uczelniami zagranicznymi i wypracowanie wspólnej inicjatywy stworzenia silnej polskiej grupy dla promocji polskiej edukacji na forum międzynarodowym.

Organizacja spotkań i konferencji o wymiarze międzynarodowym

Contemporary Issues in Finance, Banking and Insurance. Theory and practice

Międzynarodowa konferencja zorganizowana przez Katedrę Finansów 15-16 maja 2006. W konferencji udział wzięły łącznie 93 osoby.

Entrepreneurship, Governance and Local & Regional Development

2. Międzynarodowa Szkoła Letnia zorganizowana wspólnie przez Katedrę Gospodarki Przestrzennej i Biuro Programów i Współpracy Międzynarodowej, InterRel w dniach 18-30 września 2005. W szkole letniej udział wzięło łącznie 25 osób.

Promocja zagraniczna

Buddy Movie

Wyprodukowano pierwszy film o Uczelni: *Buddy Movie*, w wersji anglojęzycznej, którego celem jest promocja AE wśród studentów zagranicznych.

Pakiet promocyjno-informacyjny

Wznowiono oraz zaktualizowano pakiet promocyjno-informacyjny AE w języku angielskim dla celów promocji zagranicznej. Materiały posiadają nową szatę graficzną.

4. POLITYKA ORGANIZACYJNA I KADROWA

W roku akademickim 2005/2006 w ramach trzech wydziałów: Wydziału Ekonomii, Wydziału Zarządzania oraz Wydziału Finansów i Ubezpieczeń funkcjonowało 36 katedr (tabela 14).

Tabela 14

Wydziały i katedry Akademii Ekonomicznej w Katowicach w roku akademickim 2005/2006

Wydział Zarządzania	Wydział Ekonomii	Wydział Finansów i Ubezpieczeń
Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwem	Katedra Ekonomii	Katedra Finansów
Katedra Logistyki Ekonomicznej	Katedra Międzynarodowych Stosunków Ekonomicznych	Katedra Rachunkowości
Katedra Systemów i Metod Zarządzania	Katedra Transportu	Katedra Inwestycji
Katedra Marketingu	Katedra Polityki Społecznej i Gospodarczej	Katedra Prawa
Katedra Badań Rynkowych i Marketingowych	Katedra Nauk Humanistycznych	Katedra Rynku Ubezpieczeniowego
Katedra Polityki Rynkowej i Zarządzania Marketingowego	Katedra Badań Strategicznych i Regionalnych	Katedra Matematyki Stosowanej
Katedra Badań Konsumpcji	Katedra Rynku i Konsumpcji	
Katedra Ekonometrii	Katedra Rynku Pracy	
Katedra Informatyki	Katedra Gospodarki Przestrzennej	
Katedra Statystyki	Katedra Metod Statystyczno-Matematycznych w Ekonomii	
Katedra Matematyki	Katedra Zarządzania Ochroną Środowiska	
Katedra Badań Operacyjnych	Katedra Przedsiębiorczości	
Katedra Przedsiębiorczości	Katedra Zarządzania Publicznego	
Katedra Ekonomii i Polityki Transformacji	Katedra Informatyki Ekonomicznej	
Katedra Inżynierii Wiedzy	Zarządzania Organizacjami	

W ramach zmian organizacyjnych na wydziałach przeniesiono Katedrę Zarządzania Ochroną Środowiska z Wydziału Zarządzania na Wydział Ekonomii, natomiast Katedrę Ergonomii i Fizjologii na Wydziale Ekonomii przekształcono w zakład przy Katedrze Polityki Społecznej i Gospodarczej.

Realizując założenia strategiczne rozwoju Uczelni utworzono sześć nowych Katedr:

Na Wydziale Ekonomii:

1. Katedrę Przedsiębiorczości,
2. Katedrę Zarządzania Publicznego,
3. Katedrę Informatyki Ekonomicznej
4. Katedrę Zarządzania Organizacjami.

Na Wydziale Zarządzania

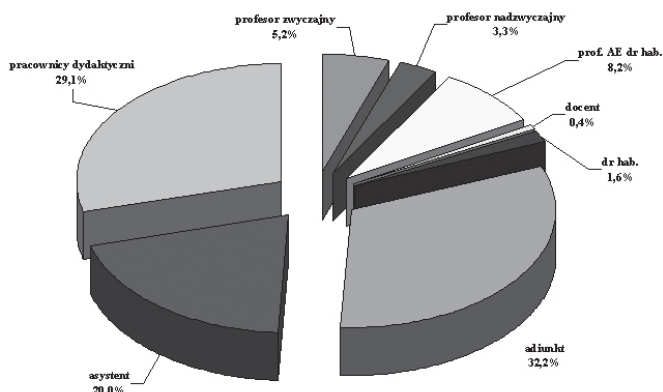
1. Katedrę Ekonomii i Polityki Transformacji
2. Katedrę Inżynierii Wiedzy

Wszystkie wydziały Akademii posiadają uprawnienia akademickie w roku akademickim 2005/2006 łącznie na Wydziałach w zakresie ekonomii i nauk o zarządzaniu nadano 37 osobom stopień naukowy doktora oraz 2 osobom stopień doktora habilitowanego.

W aktualnie zakończony ocenie działalności naukowej jednostek dwa Wydziały otrzymały kategorię 1 (Wydział Ekonomii oraz Wydział Zarządzania). Wydział Finansów i Ubezpieczeń otrzymał kategorię 2.

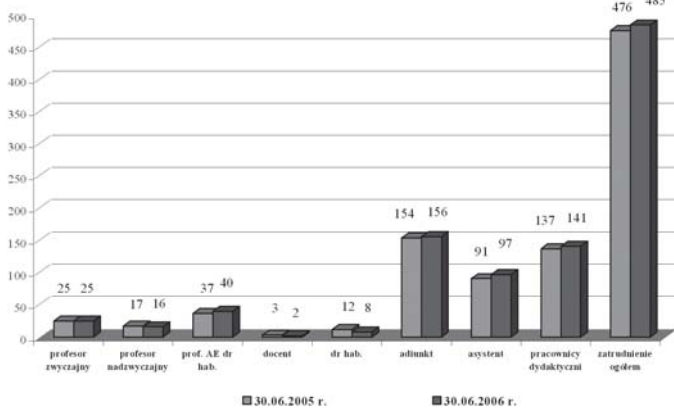
W okresie sprawozdawczym w Akademii działały: 3 jednostki ogólnouczelniane (Biblioteka Główna, Wydawnictwa Uczelniane oraz Akademickie Centrum Kariery), 5 jednostek międzywydziałowych (Międzywydziałowe Centrum Nauczania i Promocji Języków Obcych, Centrum Informatyczne, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, Studium Doktoranckie oraz Studium Pedagogiczne), 5 jednostek pozawydziałowych (Centrum Badań i Ekspertyz, Centrum Badawcze Społecznego Dialogu Pracy, Centrum Badań i Studiów Europejskich, Kolegium Zarządzania, Śląska Szkoła Języków Obcych Ekonomicznych), 2 punkty konsultacyjne (ROND w Rybniku i BOND w Bielsku-Białej) oraz Śląska Międzynarodowa Szkoła Handlowa – jednostka międzyuczelniana Akademii Ekonomicznej w Katowicach i Uniwersytetu Śląskiego.

Uczelnia zatrudnia 1035 osób (stan na 30.06.2006 r.), w tym: 485 nauczycieli akademickich. W grupie pracowników naukowo-dydaktycznych zatrudnionych jest: 41 profesorów z tytułem naukowym, 40 profesorów AE, 8 doktorów habilitowanych zatrudnionych na stanowisku adiunkta, 156 doktorów zatrudnionych na stanowisku adiunkta, 2 doktorów zatrudnionych na stanowisku docenta, 70 doktorów zatrudnionych na stanowisku starszego wykładowcy, 168 pracowników z tytułem magistra. Aktualną strukturę zatrudnienia (w %) z uwzględnieniem zatrudnienia na poszczególnych stanowiskach przedstawia rysunek 1. Najliczniejszą grupę stanowią osoby zatrudnione na stanowisku adiunkta (32,2%), natomiast najmniejsza grupa to osoby zatrudnione jest na stanowisku docenta (0,4%).

Rys. 1. Struktura zatrudnienia pracowników naukowo-dydaktycznych według stanu na dzień 30.06.2006

Porównanie zmian w strukturze zatrudnienia nauczycieli w roku akademickim 2005/2006 przedstawia rysunek 2.

Rys. 2. Porównanie stanu zatrudnienia pracowników naukowo-dydaktycznych w latach 2005-2006

Największy wzrost zatrudnienia odnotowano w grupie asystentów (6 osób). Liczba osób zatrudnionych na stanowisku profesora nadzwyczajnego zwiększyła się o 1 osobę, na stanowisku profesora nadzwyczajnego AE o 3 osoby, na stanowisku adiunkta o 2 osoby, w grupie pracowników dydaktycznych o 4 osoby. Wzrost w grupie pracowników dydaktycznych był spowodowany przeniesieniem ze stanowiska adiunkta na stanowisko starszego wykładowcy osób nie mających stopnia naukowego doktora habilitowanego. Spadek zatrudnienia widoczny jest w grupie osób zatrudnionych na stanowisku adiunkta ze stopniem dr hab. (3 osoby). Spadek ten jest spowodowany tym, że osoby ze stopniem naukowym dr hab. awansowały na stanowisko profesora nadzwyczajnego AE. Zatrudnienie w omawianej grupie pracowników wzrasta. Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych zatrudnionych w Uczelni w porównaniu ze stanem na dzień 30.06.2005 r. wzrosła o 9 osób (około 2%). Największy wpływ na ten wzrost miały przede wszystkim zmiany w strukturze organizacyjnej Uczelni, w tym utworzenie nowych katedr na Wydziale Ekonomii i Zarządzania.

- W roku akademickim 2005/2006:
- tytuł naukowy profesora nadano 2 osobom
  - mianowano na stanowisko profesora zwyczajnego 2 osoby
  - mianowano na stanowisko profesora nadzwyczajnego AE 2 osoby, w tym 2 po raz pierwszy
  - stopień dr. hab. nadano 2 pracownikom
  - stopień doktora nadano 9 pracownikom
  - nie udzielono urlopu naukowego w celu przygotowania rozprawy habilitacyjnej
  - udzielono 3 urlopy naukowe w celu przygotowania rozprawy doktorskiej
  - ze stypendium doktorskiego korzystało 11 osób
  - ze stypendium habilitacyjnego korzystały 2 osoby

5. DZIAŁALNOŚĆ JEDNOSTEK WSPIERAJĄCYCH PROCES DYDAKTYCZNY I NAUKOWO-BADAWCZY

Biblioteka Główna, jako jednostka ogólnouczelniana o zadaniach usługowych, dydaktycznych i naukowych stanowi podstawę systemu biblioteczno-informacyjnego Uczelni. W okresie sprawozdawczym, od 1 czerwca 2005 do 15 lipca 2006 roku, kontynuowano działania zmierzające do poprawy funkcjonowania Biblioteki. Groma-

dzono zbiory w formie tradycyjnej i elektronicznej, mając nieustannie na uwadze potrzebę dostosowywania ich profilu do rozwijanych w Akademii Ekonomicznej kierunków kształcenia i badań naukowych, jak również kontaktów z partnerami z kręgu biznesu i administracji.

Merytoryczna działalność Biblioteki Głównej w okresie sprawozdawczym wynikała z kierunków określonych w dokumencie *Rozwój Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach w latach 2004-2007. Aktualizacja i wdrażanie strategii Uczelni*. Katowice, styczeń 2004.

Realizacja przyjętej strategii obejmowała między innymi:

- kształtowanie profilu zbiorów bibliotecznych zgodnie z prowadzonymi kierunkami kształcenia i badań naukowych,
- rozwijanie działalności informacyjnej i zwiększenie dostępu do elektronicznych źródeł informacji,
- doskonalenie komputerowego systemu zarządzania Biblioteką.

Podstawowe obszary działalności Biblioteki Głównej koncentrowały się zatem wokół takich zadań jak:

- pozyskiwanie źródeł informacji,
- opracowanie ich pod względem formalnym i rzeczowym,
- udostępnianie źródeł informacji,
- informowanie o zasobach.

Pod względem tematycznym księgozbiór – podobnie jak w latach poprzednich – obejmował przede wszystkim prace z dziedziny nauk ekonomicznych, stanowiące przedmiot podstawowej specjalizacji Biblioteki, a ponadto pozycje z zakresu nauk i dyscyplin pokrewnych.

Celem poszerzenia literatury zagranicznej w zbiorach Biblioteki Głównej AE zorganizowano 2 wystawy najnowszej angielskiej literatury naukowej z dziedziny ekonomii:

- we współpracy z firmą ABE Marketing z Gliwic 23-25 listopada 2005 roku, na której zakupiono do Biblioteki 85 tytułów książek.
- we współpracy z firmą International Publishing Service z Warszawy 26-28 kwietnia 2006 roku, na której zakupiono 85 tytułów książek.

W okresie od 8 maja 2005 do 30 czerwca 2006 roku księgozbiór Biblioteki Głównej wzbogacił się o 5028 woluminów, w tym – 265 pozycji to książki obcojęzyczne (przede wszystkim w języku angielskim). 3491 tomów zostało zakupionych z funduszy Uczelni. Wydatkowano na ten cel 348,2 tys. zł. Główną formą pozyskiwania książek w Bibliotece był zakup, ale do Biblioteki napływały również książki z darów przekazywanych przez inne biblioteki i instytucje oraz drogą wymiany. Z darów pozyskano do zbiorów 1537 egzemplarzy. Ich wartość wyniosła 39,1 tys. zł.

Obok książek drugą podstawową kategorią zbiorów tradycyjnych są czasopisma. Ich zasób powiększył się o 393 woluminy czasopism oprawnych. Liczba tytułów czasopism bieżących prenumerowanych w tym okresie to 371, w tym 239 to tytuły krajowe, a 132 to tytuły zagraniczne. W tej liczbie są zarówno tytuły przeznaczone dla Biblioteki Głównej, jak i tytuły prenumerowane przez Oddział Bibliotek Katedralnych. Kwota przeznaczona na ich prenumeratę to 548 tys. zł, z czego 300 tys. zł pochodziło ze środków na działalność statutową Uczelni, z przeznaczaniem na finansowanie importu czasopism naukowych.

Oprócz wyżej wymienionych zasobów w okresie sprawozdawczym gromadzono ponadto: prace doktorskie, prace naukowo-badawcze oraz rejestrowane przez Oddział Gromadzenia i Uzupelniania Zbiorów płyty CD-ROM (tabela 15). W okresie sprawozdawczym zbiory te zwiększyły się o 172 jednostki. Ponadto wpływały do Biblioteki nierejestrowane przez ten Oddział płyty CD-ROM dołączane do gazet i czasopism (w okresie sprawozdawczym około 100 tytułów).

Oddział Bibliotek Katedralnych w okresie od 8 maja 2005 roku do 30 czerwca 2006 roku zakupił do Bibliotek Katedralnych 2524 woluminów książek polskojęzycznych oraz 270 woluminów książek zagranicznych. Łącznie dokonano zakupów za kwotę 191 513,61 zł. 15 lipca 2006 roku zbiory Bibliotek Katedralnych liczą 41 293 woluminy.

Tabela 15

Zbiory Biblioteki Głównej AE w latach 2002-2006

Rodzaj zbiorów	Rok akademicki			
	2002/2003	2003/2004	2004/2005 (stan na 7.05.2005)	2005/2006 (stan na 30.06.2006)
Wydawnictwa zwarte (w woluminach)	298 718	303 642	307 792	312 820
Czasopisma oprawne (w woluminach)	24 188	24 609	24 903	25 296
Czasopisma bieżące (w tytułach)	342 (w tym 111 zagranicznych.)	391 (w tym 117 zagranicznych)	391 (w tym 122 zagraniczne)	371 (w tym 132 zagraniczne)
Inne zbiory* (w jednostkach)	45 953	50 815	50 910	51 082

* Prace magisterskie i dyplomowe (gromadzone do roku akademickiego 2002/2003), doktorskie, naukowo-badawcze, płyty CD-ROM rejestrowane przez Oddział Gromadzenia i Uzupelniania Zbiorów.

Obok zbiorów tradycyjnych coraz większe znaczenie dla użytkowników mają zbiory elektroniczne. Biblioteka Główna AE wzbogaciła się o dwa nowe źródła informacji: SourceOECD; EMERALD Fulltext.

Elektroniczne zasoby Biblioteki Głównej AE obejmują:

- zagraniczne bazy on-line:
  - ProQuest (zawiera 3 bazy dziedzinowe)
  - EBSCO (zawiera 10 baz dziedzinowych)
  - SourceOECD
  - ISI Emerging Markets
  - EMERALD Fulltext
- zagraniczne bazy CD-ROM
  - EconLit (1969-2001)
  - Social Sciences Citation Index (SSCI) (1992-2004)
  - WISO (I, II) – Wirtschafts- und Sozialwissenschaften (1997-2000)
  - WORLD CONSUMER MARKETS (2000-2001)
  - WORLD MARKETING DATA AND STATISTICS (2000)
  - WORLD MARKETING FORECASTS (2000)

- polskie bazy CD-ROM
  - EUROPracownik (prenumerata od 1 lipca 2004 roku do 30 czerwca 2005 roku)
  - Lex Polonica Prima
  - Przegląd Bibliograficzny Piśmiennictwa Ekonomicznego (baza na dyskiecie)

- Na miejscu dostęp do zasobów tradycyjnych możliwy jest poprzez sieć Czytelni:
- Czytelnię Główną,
  - Czytelnię Naukową i Prasy Zagranicznej,
  - Czytelnię Oddziału Informacji Naukowej.

W roku akademickim 2005/2006 Oddział Udostępniania Zbiorów, w którego skład wchodziły wyżej wymienione agendy (z wyjątkiem Czytelni Oddziału Informacji Naukowej), kompleksowo realizował zadania związane z udostępnianiem wszystkich tradycyjnych źródeł informacji gromadzonych przez Bibliotekę Główną. Ogółem w okresie sprawozdawczym wszystkie Czytelnie odwiedziło 53 058 osób w tym: 2664 pracowników AE, 47 509 studentów, 1568 doktorantów oraz 1317 osób z zewnątrz.

Tabela 16

Liczba odwiedzin w Czytelni Główniej, Czytelni Naukowej i Prasy Zagranicznej, Czytelni Oddziału Informacji Naukowej (od 1 czerwca 2005 roku do 13 lipca 2006 roku)

Czytelnia	Pracownicy Naukowi AE	Doktoranci AE	Studenci AE	Pozostali czytelnicy	Razem (stan na 13.06.2006)
Czytelnia Główna	2368	1421	42 638	949	47 376
Czytelnia Naukowa i Prasy Zagranicznej	145	87	2602	58	2892
Czytelnia Oddziału Informacji Naukowej	151	60	2269	310	2790
OGÓLEM	2664	1568	47 509	1 317	53 058

Spośród wszystkich źródeł informacji oferowanych w Czytelni Oddziału Informacji Naukowej coraz większym zainteresowaniem cieszą się bazy danych w dostępie on-line i CD-ROM. Korzystać z nich można ze wszystkich stanowisk komputerowych pracujących w sieci uczelnianej. Dodatkowo *autoryzowani użytkownicy* mają możliwość korzystania z subskrybowanych baz, poza siecią uczelnianą.

Działalność dydaktyczna Biblioteki Głównej AE wyraża się w ofercie szkoleniowej kierowanej przede wszystkim do studentów macierzystej Uczelni. Od 1 czerwca 2005 do 15 lipca 2006 roku przeprowadzono 29 zajęć dydaktycznych z zakresu informacji naukowej, co stanowiło łącznie 58 jednostek dydaktycznych. Zajęcia zorganizowano dla 26 grup, co przekłada się na liczbę 360 przeszkolonych osób. Zostały one przeprowadzone dla grup magisterskich, licencjackich oraz dla studentów ścieżki angielskiej. Na tle poprzednich lat obserwujemy jednak zmniejszenie się liczby zajęć oraz uczestniczących w nich grup.

W okresie objętym sprawozdaniem rozwijano współpracę w ramach Międzuczelnianego Konsorcjum Bibliotek Kierunków Ekonomicznych.

Od 1 czerwca 2005 do 15 lipca 2006 roku zorganizowano:

- wystawę poświęconą osobie Kardynała Augusta Hlonda w ramach odbywającej się na Uczelni w dniu 25 października 2005 roku konferencji naukowej poświęconej jego życiu i dziełu pt. „Kardynał August Hlond – społeczny wymiar nauczania”,
- wystawę z okazji 25. rocznicy powstania w Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego Komisji Uczelnianej NSZZ „Solidarność”.

Oprócz wystaw okolicznościowych zorganizowano 8 cyklicznych wystaw nowości książkowych zakupionych do zbiorów Biblioteki.

Działalność wydawnicza

Szczególony charakter Wydawnictwa Akademii Ekonomicznej w Katowicach wynika zarówno ze specyfiki publikowanych prac, jak również ze ściśle określonego grona ich nabywców.

Wprowadzenie nowych serii wydawniczych umożliwiło młodym pracownikom nauki publikowanie wyników badań własnych, a także wydawanie przez zespoły naukowo-badawcze prac z badań statutowych kierowanych przez wybitnych specjalistów z danej dziedziny.

Tabela 17

Produkcja wydawnicza w 2004 i 2005 roku

Rodzaj publikacji	Lata	2004	2005
		liczba tytułów	liczba tytułów
Publikacje naukowe		50	71
Publikacje dydaktyczne		16	12
Publikacje inne		6	1
Razem		72	84

Publikacje w językach obcych wydane w okresie sprawozdawczym:

1. Z. Barczyk, A. Ochojski: *Entrepreneurship Governance Local and Regional Development*.
2. A. Czech: *Adamiecki, Hauswald, Rothert At the Centenary of Scientific Organization and Management in Poland*.
3. M. Bratnicki: *The Dialectics of Organizational Entrepreneurship*.
4. E. Hellenek: *International Strategy of the British Universities in 21 st. Century*.
5. *Mathematical, Econometrical and Computational Methods in Finance*. Red. P. Chrzan.
6. *Multi-criteria decision making*. Red. T. Trzaskalik.

W powstałej nowej edycji podręczników w języku angielskim opublikowano następujące prace, tj. M. Pańkowska, H. Sroka: *Management and Marketing Information Systems*; M. Mitręga: *Market Analysis*.

Równie ważną sprawą było wydanie kolejnego numeru czasopisma w języku angielskim „Journal of Economics and Management”.

W 2005 roku Wydawnictwo wydało ogółem 84 publikacje (tj. 1051 arkuszy wydawniczych), co w stosunku do roku 2004 stanowiło wzrost o 12 pozycji książkowych. Do września 2006 roku ukazały się natomiast 44 publikacje. Struktura wydanych prac w roku 2005 kształtowała się następująco:

- 71 prac naukowych,
- 12 podręczników obsługujących proces dydaktyczny,
- 1 praca ogólnouczelniana o charakterze informacyjno-promocyjnym.

Ogólne koszty produkcji wydawniczej wyniosły brutto 830 288 zł, z czego prawie połowa to dofinansowania uzyskiwane z różnych źródeł.

Struktura produkcji wydawniczej wyraźnie wskazuje na to, iż Wydawnictwo Uczelniane jest przede wszystkim wydawnictwem naukowym. Dużą grupę tych publikacji stanowią prace promocyjne na stopień naukowy (prace habilitacyjne i profesorskie) oraz monografie naukowe sponsorowane całkowicie lub częściowo przez środki ministerstwa uzyskane przez pracowników na różnego typu badania, jak również przez Wydawnictwo.

Wspomagając proces dydaktyczny nastawiono się głównie na skomercjalizowaną obsługę edytorską, wydając samofinansujące się wysokonakładowe małe prace dydaktyczne i podręczniki, a także wznowienia już zaistniałych na rynku i bardzo poszukiwanych prac. Od początku 2005 roku do października 2006 roku ukazało się 27 takich bardzo ważnych podręczników.

Plan na 2005 rok zakładał sprzedaż na poziomie 280 tys. zł. Wykonanie tego planu było dużo wyższe, gdyż Wydawnictwo sprzedało książki na sumę 394 707 zł. Struktura tej sprzedaży kształtowała się następująco:

- księgarnie 146 681 zł,
- sprzedaż wysyłkowa 4632 zł,
- sprzedaż hurtowa, targowa i konferencyjna 68 617 zł,
- biblioteka (egzemplarze handlowe) 31 412 zł,
- handlowe nieodpłatnie za zgodą Rektora 143 365,00 zł.

Akademickie Centrum Kariery

W okresie sprawozdawczym Biuro Akademickiego Centrum Kariery odwiedziło ponad 10 tys. studentów i absolwentów, którym zaoferowano usługi doradcze i konsultacyjne w zakresie planowania rozwoju zawodowego, przygotowywania dokumentów aplikacyjnych oraz przygotowania do rozmów kwalifikacyjnych i procesów rekrutacyjnych. Organizowano szkolenia i warsztaty, prowadzone przez konsultantów Akademickiego Centrum Kariery. Oferta doradcza Biura ACK skierowana jest do wszystkich studentów oraz absolwentów Akademii Ekonomicznej w Katowicach.

Akademia Ekonomiczna im. Karola Adamieckiego w Katowicach za pośrednictwem Akademickiego Centrum Kariery realizuje swoją działalność w zakresie usług określonych w art. 18 ust. 9 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U., nr 99, poz. 1001, z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 11 na podstawie certyfikatów wydanych przez ministra gospodarki i pracy oraz Wojewódzki Urząd Pracy.

Na podstawie powyższych wpisów Akademickie Centrum Kariery świadczy *non-profit* profesjonalne usługi pośrednictwa pracy i doradztwa personalnego. Obecnie liczba osób znajdujących się w bazie „Subskrypcja ofert ACK” wynosi 1119. W bazie elektronicznej firm współpracujących bezpośrednio z Akademickim Centrum Kariery w zakresie pośrednictwa pracy i rekrutacji personelu zarejestrowanych jest 571 firm i instytucji. Znacznie większa liczba pracodawców dodatkowo współpracuje z ACK w ramach organizacji praktyk zawodowych.

Jednym z obszarów działalności Biura ACK jest pomoc studentom w zdobywaniu doświadczenia zawodowego poprzez organizowanie praktyk studenckich. Odbycie praktyki studenckiej jest obowiązkowe dla studenta. Czas trwania praktyki zależy od rodzaju studiów. Na studiach dziennych magisterskich dziennych obowiązuje praktyka 4-tygodniowa, a na studiach zawodowych 6 tygodni. W roku akademickim 2005-2006 na praktyki skierowano łącznie: 998 studentów. Aby pomóc studentom znaleźć praktykę, Biuro ACK nawiązuje kontakty z pracodawcami na rynku. Prowadzi negocjacje z firmami, których wynikiem są podpisane porozumienia regulujące zasady współpracy w zakresie prowadzenia praktyk studenckich.

Do końca okresu sprawozdawczego Akademia Ekonomiczna, za pośrednictwem Akademickiego Centrum Kariery, zawarła Porozumienie o współpracy w zakresie praktyk z 73 firmami

ACK w okresie sprawozdawczym realizowało szkolenia i warsztaty m.in. w kolejnych edycjach Akademii Kariery – projektu aktywizacji zawodowej dla studentów i absolwentów AE, organizacji jednorazowych warsztatów na terenie AE czy Targów Pracy.

Podjęmowano także działania na polu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych uczestnicząc w przygotowaniach do pozyskiwania środków finansowych z wielu grantów polskich i europejskich (głównie dotyczy inicjatyw w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego SPO-RZL).

ACK współpracowało z ponad 1600 firmami i instytucjami. Biuro ACK wychodzi naprzeciw potrzebom studentów oraz absolwentów Akademii Ekonomicznej, którzy wkrótce zadebiutują na rynku pracy. Z myślą o nich organizuje imprezy o charakterze informacyjno-edukacyjnym, realizuje projekty z zakresu aktywizacji zawodowej w ramach pozyskiwanych funduszy z grantów polskich i europejskich.

ACK prowadzi aktualnie badania rynku pracy wśród pracodawców powiatu raciborskiego i pow. wodzisławskiego oraz miast Jastrzębie Zdrój i Żory na zlecenie PUP-ów Jastrzębie Zdrój, Racibórz, Wodzisław Śląski i Żory.

W Programie Operacyjnym ZPORR 2004 – 2006 ACK realizowało w ramach Priorytetu 2 – „Wzmocnienie Rozwoju Zasobów Ludzkich w Regionach” projekt Kompleksowego monitoringu potencjału i barier regionalnego rynku pracy – „Wiedza Plus”.

W ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL ACK jako partner realizuje projekt „Odziedzicz pracę”, którego celem jest ułatwienie wchodzenia i powrotu na rynek pracy osobom mającym trudności z integracją lub reintegracją na rynku pracy, w celu promowania rynku pracy otwartego dla wszystkich.

ACK koordynowało także Grant „Mój biznes” Projekt przygotowany w ramach Programu Aktywizacji Zawodowej Absolwentów PIERWSZA PRACA Badania Rynku Pracy.

Koordynowało projekt „NAPRZÓD Z POTENCJAŁEM” Phare 2002 zwiększenie szans młodych osób na rynku pracy poprzez podniesienie aktywności, umiejętności i motywacji w poszukiwaniu zatrudnienia.

Realizowano również projekt prowadzony przez Akademickie Centrum Kariery oraz Organizację Studencką PANEUROPA pn. „GIEŁDA PROJEKTÓW” umożliwiający studentom studiów dziennych oraz studentom studiów zaocznych współpracę z firmami. Uczestnicy mają za zadanie opracowanie projektu, wskazującego firmie możliwe rozwiązanie konkretnego problemu.

Sztandarowym projektem organizowanym przez Biuro ACK jest zespół warsztatów pod wspólną nazwą „Akademia Kariery”. Warsztaty skierowane są do studentów naszej uczelni i mają na celu przygotowanie ich do samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy. ACK i Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamińskiego w Katowicach

ACK zostało włączone w prace Zespołu ds. Opracowania Koncepcji Utworzenia i Funkcjonowania Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości przy Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamińskiego w Katowicach.

Biuro ACK Akademii Ekonomicznej w Katowicach zdobyło I miejsce w Ogólnopolskim Badaniu Rankingu Akademickich Biur Karier „KARIERA Z PRACODAWCĄ 2005”.

Centrum Promocji Akademii w roku akademickim 2005/2006 realizowało projekty i przedsięwzięcia mające na celu kształtowanie wizerunku Uczelni, we wszystkich obszarach jej działalności. Większość akcji organizowanych przez CP miała charakter informacyjny i była kontynuacją wydarzeń cyklicznych szeroko promujących działalność edukacyjną, naukowo-badawczą oraz wydawniczą.

Biuro Audytu Wewnętrznego realizowało w roku akademickim 2005/2006 zadania audytowe wynikające z rocznych planów audytu poprzedzonych analizą ryzyka działalności. Audyt wewnętrzny przeprowadzany był w następujących obszarach:

- obieg dokumentów (IV kwartał 2005),
- pensusum dydaktyczne (I kwartał 2006),
- pomoc materialna dla studentów (II kwartał 2006),
- działalność Poligrafii (III kwartał 2006 – w trakcie realizacji).

W wyniku przeprowadzonych czynności audytowych wydano rekomendacje związane z wewnętrznymi uregulowaniami prawnymi, stosowanymi mechanizmami kontroli i zasadami postępowania.

6. BAZA LOKALOWA

Akademia Ekonomiczna w Katowicach zlokalizowana jest w 16 budynkach na obszarze 4 kampusów: Katowickiego: przy ulicach: Bogucickiej, Pułaskiego oraz bpa Adamskiego i Koszarowej, Bielskiego Ośrodka Naukowo-Dydaktycznego w Bielsku-Białej przy ul. Dworkowej, Rybnickiego Ośrodka Naukowo-Dydaktycznego przy ul. Rudzkiej oraz Europejskiego Centrum Konferencyjno-Dydaktycznego w Młoszowej przy ul. Florkiewicza.

11 Października 2005 roku Narodowy Bank Polski przekazał Akademii kompleks gmachów zlokalizowany przy ulicach bpa. Adamskiego i Koszarowej o łącznej kubaturze budynków 62.310,40 m³ i powierzchni gruntu 6.893m².

W latach 2005/2006 prowadzono prace remontowe i inwestycje modernizacyjne w szczególności związane z:

- termomodernizacją budynków A i B,
- zagospodarowaniem terenu wokół kompleksu budynków ABC,
- termomodernizacją DS. Sikorka i modernizacją DS. Zaścianek,
- modernizacją zespołu budynków N, oraz budynków F i L,
- remontem budynku dydaktycznego A,
- rewaloryzacją i bieżącymi naprawami wybranych obiektów Zespołu Pałacowo-Parkowego w Młoszowej; nakłady poniesione na remonty i inwestycje modernizacyjne w latach 2005-2006 przedstawia tabela 18.

Tabela 18

Nakłady na remonty i inwestycje modernizacyjne w latach 2005-2006 (netto w tys. zł)

Rodzaj obiektu	2005 rok	2006 rok według planu po korekcie
Obiekty dydaktyczne, biurowe i inne	3 608,6	12 842,5
Obiekty socjalne studentów:		
Domy Studenckie	191,3	1631,5
Budynek „I”	1 276,0	158,1
RAZEM:	5 075,90	14 631,5

7. WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM

Uczelnia aktywnie uczestniczy w życiu publicznym zarówno w środowisku międzynarodowym, jak i krajowym oraz regionalnym. W okresie sprawozdawczym realizowano inicjatywy naukowo-badawcze i dydaktyczne, w które włączyli się pracownicy i studenci Akademii. Wiele przygotowywanych i realizowanych projektów, ofert badawczych i eksperymentów kierowanych jest do partnerów zagranicznych, biznesu, administracji publicznej i organizacji pozarządowych.

W roku akademickim 2005/2006 uczelnia aktywnie włączyła się w działania na rzecz regionu między innymi poprzez udział w projekcie „Jednostka Zarządzająca Regionalnym Systemem Innowacji w województwie śląskim”, który jest kontynuacją projektu RIS-Silesia realizowanego w ramach 5. Programu Ramowego UE i stanowi istotny komponent systemu wdrażania Regionalnej Strategii Województwa Śląskiego na lata 2003-2013.

Akademia uczestniczy także we wdrażaniu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego poprzez udział w realizacji projektu „Śląski Klaster – Inteligentny System Zarządzania Transportem Publicznym”, liderem projektu jest HOGA.PL S.A.

Z kolei studenci specjalności „Gospodarka miejska i regionalna” wspólnie ze studentami Politechniki Śląskiej i Uniwersytetu Śląskiego uczestniczyli w projekcie „3 x Nowe Miasto”, zainicjowanym przez Wydział Rozwoju Miasta Katowice.

Akademia jest członkiem Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, a także Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów (EUA) oraz innych krajowych i międzynarodowych sieci i stowarzyszeń akademickich.

Pracownicy Uczelni byli wybierani do reprezentowania środowiska akademickiego w Radzie Nauki, Polskiej Akademii Nauk, Państwowej Komisji Akredytacyjnej, zespołach oceniających Fundacji Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych. Członkowie społeczności akademickiej aktywnie uczestniczą w pracach doradczych rządu i władz regionalnych, a także instytucji i stowarzyszeń naukowych.

Uchwałą z 15 grudnia 2005 roku Senat Akademii, na wniosek Rady Wydziału Zarządzania nadał prof. dr. hab. Leszkowi Balcerowiczowi tytuł doktora honoris causa, symbolicznie włączając Profesora do społeczności akademickiej Uczelni.

W roku akademickim 2005/2006 realizowano współpracę w ramach podpisanych umów i porozumień. Akademia jest także miejscem spotkań środowisk gospodarczych, naukowych, społecznych i kulturalnych – w jej murach poza podstawową działalnością – odbywają się debaty europejskie, sympozja, konferencje, a także spotkania kręgow biznesu i stowarzyszeń społecznych. ■

Alojzy Czech

Z okazji Jubileuszu 80-lecia - w hołdzie Akademii Ekonomicznej w Poznaniu

Zainaugurowała nauczanie jako prywatna Wyższa Szkoła Handlowa 12 października 1926 roku z ofertą 3-letniego programu kształcenia. Była czwartą uczelnią ekonomiczną w Polsce – po Warszawie (1905), Lwowie (1922) i Krakowie (1925). Pierwsze dwadzieścia lat funkcjonowała w cieniu Uniwersytetu, na którego Wydziale Prawa prowadzona była sekcja ekonomiczna o znaczących studiach badawczych i dokonaniach teoretycznych. Siłą rzeczy przyjęła profil szkoły zawodowej o bardzo pragmatycznym nachyleniu. Z tego też głównie powodu w okresie międzywojennym i tuż powojennym kontaktów i wymiany pomiędzy założonym na przełomie 1936/1937 roku Wyższym Studium Nauk Społeczno-Gospodarczych w Katowicach a poznańską Akademią Handlową nie było żadnych. I to pomimo pokrewieństwa losów obydwu dzielnic. Więcej było zaczerpnięć z Uniwersytetu, zwłaszcza przedstawicieli dyscyplin prawnych. Jeżeli już doszukiwać się nieformalnych związków, to były one udziałem braci **Olszewiczów**. Byli pasjonatami książek i oddanymi bibliofilami. Służbę księżce poprzez jej biblioteczną troskę kontynuowali przez całe życie, gromadząc przy okazji imponujące księgozbiory własne. Młodszy z nich, **Bolesław** (1893-1972), kartograf i historyk geografii, po wojnie znany profesor Uniwersytetu we Wrocławiu, był pierwszym dyrektorem biblioteki poznańskiej Uczelni (1926-1930), wykładając także do 1931 roku wybrane przedmioty geograficzne. Starszy, **Wacław** (1888-1974), należał do grona założycieli katowickiego Studium i był pierwszym wykładowcą historii gospodarczej potraktowanej jako dynamika dziejów przemysłu Górnego Śląska i Zagłębia. W okresie międzywojennym Wacław posiadał bezcenny księgozbiór prywatny, najcenniejszy w gronie kilkunastu członków Śląskiego Towarzystwa Miłośników Książki i Grafiki. Bolesław powiększał rodzinny księgozbiór warszawski. Obydwie bezcenne kolekcje uległy zniszczeniu bądź zaginęły w zawierusze wojny. Będący w bliskich kontaktach bracia Olszewiczowie, spotykając się od czasu do czasu, z pewnością niejednokrotnie poruszali sprawy związane z poznańskim i śląskim szkolnictwem ekonomicznym. Warto może po raz kolejny przypomnieć, że po 1945 roku Wacław Olszewicz z własnej woli pozostał we Lwowie, odda-

jąc nieocenione przysługi w zachowywaniu śladów polskości w tym mieście. m.in. poprzez pracę zawodową w tamtejszych bibliotekach i ocalanie przed skazywanymi na zniszczenie księgozbiorów z likwidowanych klasztorów.

Prof. Paweł Tendera – absolwent AH w Poznaniu

Początki kooperacji były trudne i długo trwało, zanim weszły w fazę normalnej współpracy. Poznańska uczelnia uzyskała prawa akademickie w 1938 roku, jakkolwiek dopiero po wojnie jej absolwenci zaczęli opuszczać mury ze stopniem magistra nauk ekonomiczno-handlowych. Była uczelnią Wielkopolski, ale także promieniowała na Pomorze Zachodnie (szczyńska filia przekształcona została w samodzielną WSE), Kujawy z nadwiślańskim Pomorzem (wspieranie Uniwersytetu w Toruniu) oraz Ziemię Lubuską. Stawała się samoistnym, ponadregionalnym ośrodkiem naukowym, szczególnie po likwidacji sekcji ekonomicznej na Uniwersytecie. Po cóż było powiększać skalę świadczeń spoza swojego naturalnego zaplecza? W tym czasie katowickie WSNSG na napływ studiujących nie narzekało. Szeregi studentów rosły, a uprawnień mimo intensywnej kampanii akademickiej nie było i nic nie wskazywało, że zostaną uzyskane; prawo nadawania stopni magisterskich przyznano dopiero w 1952/1953 roku. Wychowankowie Studium rozglądali się za możliwościami dokończenia edukacji. Zdecydowana większość kierowała się do pobliskiego Krakowa. Teoretycznie istniała także opcja poznańska, ale tamtejsza Akademia Handlowa, podobnie jak warszawska SGH, wzbierała się przed przyjmowaniem obcych dyplomantów, interpretując istniejące prawo w duchu umożliwiający zdobywanie magisterium tylko własnym absolwentom. Było to mocno zniechęcające. Jednym z nielicznych, może jedynym, który tę drogę podjął, był **Paweł Tendera**. Po ukończeniu w katowickim WSNSG Wydziału Organizacji Przemysłowej (1946-1948), rozpoczął studia na III roku Akademii Handlowej, zostając rok później jej absolwentem. Nabył w ten sposób prawo do ubiegania się o stopień magistra, który otrzymał w 1950 roku na podstawie analizy kosztów własnych w browarze. Opiekunem

i promotorem pracy był prof. Witold Skalski (1879-1961), najbardziej znaczący przedstawiciel rachunkowości w Polsce okresu międzywojennego. Został pierwszym w dziejach polskiego szkolnictwa wyższego profesorem zwyczajnym w dziedzinie rachunkowości (1938). To w dużym stopniu dzięki Jego osiągnięciom rachunkowość i jej części składowe zyskały status nauk akademickich. Szczególnie zasłynął jako autor koncepcji jednolitego planu kont. Wcześniejszym polem dokonań prof. Skalskiego były zasady inwentaryzowania i bilansowania we wszystkich przedsiębiorstwach (tak przemysłowych, jak handlowych; prywatnych, spółdzielczych bądź państwowych), jak również sposoby oceny przedsiębiorstw na przykładzie zamknięć ksiąg rachunkowych.

Korzystając z okazji warto może nieco przybliżyć sylwetkę prof. Pawła Tendery, z którego Osobą przez całe dekady kojarzony był katowicki Wydział Przemysłu. Urodzony 13 listopada 1912 roku w Tychach, uczył się do Seminarium Nauczycielskiego w Pszczynie. Po maturze od 1932 roku był nauczycielem w Szkole Powszechnej i Wydziałowej w Skoczowie, a w roku 1938/1939 w Państwowym Liceum Pedagogicznym w Cieszynie. Zauroczony ziemią cieszyńską, został członkiem Koła Macierzy Szkolnej, jak również entuzjastą harcerstwa. W latach okupacji pracował jako robotnik i dorywco w księgowości firm prywatnych. Organizował pomoc w postaci paczek żywnościowych i leków dla nauczycieli uwięzionych w obozach koncentracyjnych, m.in. Gustawa Morcinka, nauczyciela „po kredzie” ze skoczowskiej Szkoły, przetrzymawanemu w KL Dachau. Po latach Skoczów przyznał prof. Tenderze godność honorowego obywatela. W broszurze *50 lat skoczowskiego harcerstwa* (Skoczów 1982) dołączone zostało wspomnienie wyróżnionego z tym związane.

Już 6 lutego 1945 roku brał udział w uruchomieniu Szkoły Podstawowej w Murckach, gdzie wcześniej prowadził tajne nauczanie. Niebawem jednak przeniesiony został do katowickiego Pedagogium, stamtąd do Miejskiego Instytutu Kształcenia Handlowego w Katowicach. Arytmetyka i księgowość ogólna, także kursy księgowości przebitkowej, stały się przedmiotem pełnienia misji nauczycielskiej. Był harcmistrzem, zaangażowanym członkiem Komendy Śląskiej Chorągwi Harcerzy Katowic. Po dokonanej weryfikacji jako przedwojenny uczestnik został w 1949 roku z harcerstwa wydalony. Równolegle studiował w WSNSG, potem w poznańskiej AH. Tu perspektywy okazały się znacznie lepsze.

Jeszcze jako student asystował w prowadzeniu zajęć dydaktycznych. W okresie, kiedy uczelnia przez krótki czas była Państwową Wyższą Szkołą Administracji Gospodarczej został adiunktem. Po uzyskaniu magisterium, już w Wyższej Szkole Ekonomicznej, 1 września 1951 został mianowany zastępcą

profesora w Katedrze Rachunkowości. W latach 1952-1955 był po raz pierwszy dziekanem Wydziału Planowania Przemysłu. W roku szkolnym 1955/1956 powrócił do pracy nauczycielskiej do byłego Instytutu, upaństwowionego i przekształconego w Technikum Ekonomiczne. W okresie 1956-1958 pracował także na stanowisku dyrektora Dykcji Szkolenia Ekonomicznego katowickiego Oddziału PTE. Po roku nieobecności powrócił w szeregi WSE ponownie jako zastępca profesora, by od 1 stycznia 1958 zostać docentem. W tymże roku przejął po prof. Marianie Franku (1910-1979) Katedrę Rachunkowości, którą kierował do likwidacji katedr w 1969 roku i przejścia Uczelni na strukturę instytutową. W ramach Instytutu Organizacji Przetwarzania Danych nadal prowadził Zakład Rachunkowości. W roku 1960/1961 wybrany został prodziekanem Wydziału Przemysłu. Jesienią 1961 roku, na podstawie dysertacji *Metody określania wielkości amortyzacji środków trwa-*

łych i ich wpływ na koszty własne kopalni, w murach Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu uzyskał promocję doktorską z zakresu ekonomiki przemysłu. Rolę promotora pełnił doc. Henryk Hermanowski (1902-1979), a pracę recenzowali poznańscy profesorowie Stanisław Waszak (1906-1974) i Stanisław Smoliński (1916-1994) oraz reprezentujący już WSE w Sopocie prof. Maksymilian J. Ziomek (1905-1966). W 1968 został profesorem nadzwyczajnym, w 1976 – profesorem zwyczajnym. Godność dziekana piastował do 1972 roku, następnie w kadencji 1972-1975 był prorektorem ds. dydaktyki.

Właśnie kontakt z młodzieżą stanowił o dużej popularności prof. Tendery wśród studiujących. Był barwną postacią, czego dowodziły liczne powiedzonka i anegdoty związane z Jego osobą. Mawiano o swoim dziekanie „biały kruk”, podziwiając zarazem perfekcję i elegancję. Zachęcał do zgłębiania tajemnic księgowości, radząc na wstępnym wykładzie, by zapatrzeć się w „ołówki i liniamenciki”. W razie błędów, co zawsze w księgowaniu się zdarzało, ten pierwszy łatwo zgumować, a do rysowania kont dobrze służyć będzie zwykła linijka. O wiele bardziej merytorycznie brzmiały te rady w skrypcie *Zestaw pomocy dydaktycznych do nauczania podstaw rachunkowości* (WSE, Katowice 1974; 2 wyd. AE, Katowice 1994). Miał zawsze czas i nieskończoną cierpliwość do wysłuchiwania przyczyn niepowodzeń bądź pomysłowości w usprawiedliwianiu absencji w terminach sesyjnych studentów z chronicznymi kłopotami. Na widok niektórych odzywał się niemal kordialnie: „z jaką tym razem sprawą Pan mi znów przyszedł krzesło wysiedzieć?”. Właściwie to rodziła się jakaś więź swoistego porozumienia pomiędzy nimi. Wszak wiadomo, że dobrzy studenci „przejsć” z dziekanem nie mają. Dla wszystkich za to były zawsze przygotowane skrypty i podręczniki, wielokrotnie wznawiane i chętnie używane.

Był autorem i współautorem licznych publikacji z dziedziny rachunkowości ukazujących się w wydawnictwach profesjonalnych, uczelnianych, periodykach naukowych i czasopiśmie popularyzujących. Wkrótce doszły monografie i referaty, ekspertyzy i zamówienia z przemysłu. Zadebiutował, stosownie do nauczyciela z powołania, artykułem dydaktycznym *Jak przyswoić młodzieży Jednolity Plan Kont* („Szkoła Administracyjno-Gospodarcza” 1950, nr 2). W latach 1951-1953 ukazała się w Państwowych Wydawnictwach Szkolnictwa Zawodowego seria podręczników: *Temat z księgowości przemysłowej z kalkulacją i rozliczeniem kosztów opracowany na podstawie JPK dla państwowych przedsiębiorstw przemysłowych. Cegielnia* (Warszawa 1951), *Metodyczny zbiór ćwiczeń z księgowości w oparciu o RPK dla przedsiębiorstw handlu wewnętrznego: obrót towarowy i żywienie zbiorowe* (Warszawa 1951, 2 wyd. 1952, 3 wyd. PWG, Warszawa 1953), *Ramowy Plan Kont dla państwowych przedsiębiorstw przemysłowych w ćwiczeniach i przykładach* (Warszawa 1952, 2 wyd. 1953), *Przykład z rachunkowości handlowej: temat w dokumentach z księgowości handlu detalicznego według RPK na rok 1952* (Warszawa 1952, 2 wyd. 1953). Współautorem wszystkich publikacji, z wyjątkiem pierwszej, był St. Sokal. Praca w duecie, szczególnie przy wydawnictwach szkoleniowych, stała się dla P. Tendery niemal zwyczajem.

Kolejna fala publikacji przysłała po październiku '56. Uczestniczył w ruchu na rzecz rad robotniczych poprzez cykl artykułów popularyzujących ustalenia księgowo-sprawozdawcze na łamach „Rady Robotniczej” (1958 i 1959) oraz udziałem w edycji zbiorowej *Rady Robotnicze gospodarują* (PTE, Katowice 1957). Przygotowaniem były artykuły w miesięczniku branżowym „Wiadomości Hutnicze” na temat wybranych aspektów analizy kosztów własnych sporządzanych na użytek rad robotniczych (1956, nr 11; 1957, nr 11 – pisane wspólnie z R. Copem). Głównym jednak polem aktywności były różne wersje podręczników i skryptów do nauczania rachunkowości na kursach dokształcających, w szkolnictwie zawodowym oraz wyższym. Były to m.in. *Wybrane zagadnienia z rachunkowości* (PTE, Katowice 1957), *Wybrane zagadnienia z rachunkowości przemysłu* (PTE, Katowice 1957; 2 wyd. 1958; współautor: Z. Messner), *Rachunkowość w przedsiębiorstwie przemysłowym. Wybrane zagadnienia dla pracowników przemysłu* (PTE i „Śląsk, Katowice 1959; współautor: Z. Messner), *Rachunkowość w przedsiębiorstwie przemysłowym* (PTE i „Śląsk”, Katowice 1960; 2 wyd. 1962; 3 wyd. 1964; współautor: Z. Messner), *Rachunkowość. Zagadnienia wybrane dla pracowników handlu* (PTE i „Śląsk”, Katowice 1962; współautor: Z. Messner), *Zarys rachunkowości przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych dla pracowników służb ekonomicznych* (PTE, Katowice 1966; współautor: Z. Messner), *Rachunkowość przedsiębiorstw przemysłowych* (WSE, Katowice 1970; 2 wyd. 1972; 3 wyd. 1974; współautor: Z. Messner), *Teoretyczne podstawy rachunkowości* (WSE, Katowice 1971; 2 wyd. 1974; współautor: Z. Messner). Równolegle zamieszczał artykuły w „Zeszytach Naukowych WSE” oraz opracowywał liczne tzw. wydawnictwa wewnętrzne, głównie na rzecz Zjednoczenia Górniczo-Hutniczego Metali Nieżelaznych.

Rozwinięciem twórczości artykułowej i badań na rzecz praktyki były monografie: *Koszty produkcji w hutnictwie żelaza* (Wyd. Górniczo-Hutnicze, Katowice 1958; współautorzy: R. Cop, B. Kocot, J. Semkowicz), *Wyniki finansowe a koszty*

produkcji w przedsiębiorstwie przemysłowym (PTE i „Śląsk”, Katowice 1963), *Zasady ewidencji kosztów i dochodów działalności pozaoperacyjnej w przedsiębiorstwach państwowych* (PWE, Warszawa 1967), *Rachunek kosztów normatywnych w przedsiębiorstwie wielodziałalowym* (PWE, Warszawa 1974; współautor: W. Woźnica), *Koszty i dochody działalności socjalnej i usług bytowych* (PWE, Warszawa 1976), *Środki i fundusze zakładowe w przedsiębiorstwie* (PWE, Warszawa 1984), *Sprawozdawczość finansowa w przedsiębiorstwie: sporządzenie, badanie, weryfikacja* (PWE, Warszawa 1987), a także 3-krotnie w latach 80. wznawiany *Zbiór ćwiczeń z rachunkowości* (AE, Katowice) opracowany i wydany pod Jego redakcją. Mimochodem nasuwa się refleksja, że – wczytując się w same tytuły – podąża się śladem zmian wprowadzanych w życie gospodarcze kraju, w długim okresie prób niewiele przynoszących reform, za to kreujących nowe zjawiska, które trzeba było językiem księgowości objąć i opisać. W istocie rachunkowość jest przecież umiejętnością, a na taką umiejętność zapotrzebowanie zawsze było i jest nadal. Po zmianie ustrojowej ujawniły się nowe potrzeby, na które także reagował.

Zakład Rachunkowości prowadził do 1989 roku, w ostatnich latach w niepełnym wymiarze czasowym. Nadal był czynny naukowo, choć umiejętnie odchodził w drugi szereg. Wydawał zaadaptowane do nowej rzeczywistości książki: *Rachunkowość spółek prawa handlowego* („Izolacja”, Katowice 1991, 2 wyd. 1993), *Sprawozdania finansowe oraz analiza bilansu i rachunku wyników w państwowych i prywatnych jednostkach gospodarczych* („Izolacja”, Katowice 1992; współautor: H. Właszczuk) czy pośmiertnie wydany skrypt *Badanie i weryfikacja sprawozdań finansowych* (AE, Katowice 1996) ze wstępem prof. Z. Messnera. Wspomnieć trzeba również Jego wieloletnią aktywność w ZNP, PTE oraz SKwP. Zmarł podczas pobytu sanatoryjnego w Goczałkowicach-Zdroju 6 września 1994 roku. Ceremonia pogrzebowa w katowickiej Katedrze Chrystusa-Króla zgromadziła licznie przybyłych przedstawicieli środowisk, z którymi żegnany pozostawał w doczesnych kontaktach.

Współtworzenie orientacji handlowo-marketingowej

Wprawdzie w latach 1948-1951 funkcjonował w WSNSG Wydział Handlowy, ale właściwie wszedł w stadium likwidacji zanim na dobre zaistniał. Zezwolono bowiem na jego powołanie w miejsce likwidowanego Wydziału Administracji Publicznej, ale utrzymać się nie mógł w latach polityczno-militarnego przestawiania gospodarki na znaczenie „działu A”, czyli produkcji środków produkcji, w dodatku w Uczelni umieszczonej w wielkoprzemysłowym regionie. Klimatu dla tego typu kształcenia nie było. Garstka absolwentów, bodaj tylko jednego rocznika, ukończyła ten Wydział i na wiele następnych lat kształcenie tego typu w regionie o nadkoncentracji przemysłu nie miało szans na odtworzenie. Dopiero w 1968 roku zajaśniała iskierka nadziei: po 15 latach uczelnianej jednofakultetowości powstał wreszcie Wydział Handlu i Ekonomiki Żywności, przemianowany w 1972 roku na Wydział Handlu, Transportu i Usług. Nie było jednak kadr, by prowadzić kształcenie na uruchomionych wtedy kierunkach ekonomiki handlu wewnętrznego oraz ekonomiki żywności. Pomoc w postaci kadry o wyższej randze naukowej musiała przyjść z zewnątrz. I tak

się stało. Jednym z znaczących ośrodków promocji naukowej w obszarze ekonomiki handlu i konsumpcji pozostawała Uczelnia poznańska, która potrafiła zachować własny charakter w czasach niesprzyjających.

Powstały w 1969 roku Instytut Obrotu Towarowego wymagał odpowiedniej obsady. Trwało poszukiwanie. Jednym z jego pierwszych pracowników był prof. **Leon Polanowski** (ur. 1931), związany z Uniwersytetem Łódzkim. Zdobywanie stopni naukowych jednakże umożliwiła Mu poznańska WSE. Doktorat w zakresie ekonomiki handlu wewnętrznego uzyskał w 1960 roku. Proces habilitacyjny w tejże samej dziedzinie, którego podstawą była rozprawa *Sezonowość obrotu towarowego*, ukończył w 1965 roku. W katowickiej Uczelni pracował w latach 1969-1978, ostatnie lata jako dyrektor Instytutu Obrotu Towarowego i Usług. Odszedł do Wyższej Szkoły Nauk Społecznych przy KC PZPR w Warszawie.

W 1970 roku podjął pracę w Katowicach doc. **Józef Wątorski** (ur. 1930). Studiował równolegle ekonomię w Akademii Handlowej/WSE w Krakowie oraz prawo na UJ, zostając magistrem nauk ekonomicznych i dyplomowanym prawnikiem. W 1954 przeniósł się do Szczecina. Był adiunktem w Wyższej Szkole Rolniczej w Szczecinie. W 1963 roku uzyskał stopień doktora w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu z zakresu ekonomiki spożycia warzyw i owoców. Promotorem był prof. Zbigniew Zakrzewski (1912-1992). W katowickiej Uczelni kierował Zakładem Ekonomiki Konsumpcji. W 1989 roku odszedł na emeryturę i w tymże roku zmarł.

Najbardziej jednak znaczący powiew poziomu, zwyczajów i nastroju poznańskiej Uczelni zawiał wraz z przyjściem profesorów **Teodora** i **Józefa Kramer** do Katowic, co miało miejsce odpowiednio w 1978 i 1979 roku. Choć Ich uczelnią była Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, to studia, zdobywanie warsztatu naukowego i pierwsze próby na tym polu związane były z poznańskim ośrodkiem. Teodor Kramer został studentem w roku szkolnym 1948/1949 na ówczesnej Akademii Handlowej; Józefa, wtedy Kotulanka, nieco później. Świadczenie o tym, jak się sprawy miały, pochodzi z pierwszej ręki. Zawarte jest w uroczej i ciepłej autobiografii prof. T. Kramera o przygodzie życia w domu rodzinnym i w domu własnym, w uczelniach i miastach, w Polsce i na świecie (zob. *Koleje losu*. AE, Katowice 2004). Niedosięgnięta to opowieść. Na jej stronkach wiele miejsca zajmuje epizod poznański. Jest relacja o przedwojennych latach profesora i zaprowadzaniu nowego porządku, specyfice zajęć i wydarzeniach poza murami Uczelni, nadziejach i radościach, chęci życia i działania. Tego nie można strześcić. Pozostaje tylko dopełnić suchą relacją zaszytych zdarzeń. Obydwoje ukończyli studia dyplomowe na Wydziale Finansów już Wyższej Szkoły Ekonomicznej: Teodor Kramer w 1951/1952, Józefa w 1953/1954, która jako studentka parała się nadto publicystyką dziennikarską. Magisterium uzyskali na Wydziale Handlu, odpowiednio 1952/1953 i 1954/1955. Profesor T. Kramer od 1950 roku był asystentem, najpierw w Katedrze Ekonomii Politycznej, by po paru latach związać się na trwałe z Katedrą Ekonomiki Handlu, gdyż na przekór polityce gospodarczej, coś ciekawego się stale w niej działo. W roku akademickim 1958/1959 miały miejsce pierwsze w dziejach poznańskiej Uczelni promocje doktorskie. Było ich 4, wśród nich dysertacja Teodora Kramera *Ekonomiczne przesłanki lokalizacji młynów gospodarczych*, wydana także drukiem (ZN. WSE, Poznań 1960, nr 16), obroniona pod kierun-

kiem Nauczyciela i Mistrza prof. Zbigniewa Zakrzewskiego. Warto może przypomnieć, że pozostałymi doktorami zostali wtedy: Waclaw Wilczyński, Jerzy Dietl i Jerzy Liczkowski. W 1962 roku Teodor Kramer w stopniu docenta przeniósł się do Wrocławia. Józefa Kramer była pracownikiem poznańskiej WSE od 1953 roku. W roku szkolnym 1961/1962 obroniła stopień doktora w zakresie planowania i polityki ekonomicznej. Jako adiunkt uczelni wrocławskiej sfinalizowała w Poznaniu w 1968 roku przewod habilitacyjny na podstawie rozprawy *Podstawy planowania handlu w regionach gospodarczych* (PWE, Warszawa 1968). Dekadę później, w rok po prof. T. Kramerze (kobiety są zawsze bardziej rozważne) przeprowadziła się do Katowic, gdzie obydwaj Profesorostwo podjęli się misji przekształcenia Instytutu Obrotu Towarowego w Instytut Rynku i Marketingu. Dziś można powiedzieć, że to się w pełni udało. Więcej: naukowa szkoła Kramerów w Katowicach zaistniała. Jej prapoczątki sięgają Poznania.

Współpraca na wielu płaszczyznach

Im bliżej obecnych czasów, tym częstotliwość podróży do Poznania w celach promocyjnych malała. W 1981 roku przewod habilitacyjny na Wydziale Ekonomiki Produkcji i Obrotu poznańskiej AE przeprowadził adiunkt dr **Leszek Żabiński**. Poszczególne ośrodki skutecznie zdobywały pełnię uprawnień, otwierając płaszczyznę wielotorowej współpracy. Stawały się wzajem atrakcyjne, np. prof. Ewa Kieźel, absolwentka poznańskiej WSE podjęła pracę w katowickiej Uczelni. Najwcześniej, bo w latach 1934-1936 w zakresie dyplomowym, a w roku 1947/1948 w stopniu magistra Akademię Handlową w Poznaniu ukończył doc. dr hab. **Alfred Hornig** (1911-1999), m.in. prodziekan Wydziału Handlu, Transportu i Usług, wicedyrektor Instytutu Ekonomiki Transportu i kierownik Zakładu Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstwa Transportowego w latach 1971-1981. Przede wszystkim rozwinęła się jednak kooperacja recenzyjna na wszystkich poziomach i w niemal wszystkich dyscyplinach nauk ekonomicznych. Funkcjonowała i trwa w obydwu kierunkach. Można przytoczyć jeden tylko przykład. Z zakresu ekonomiki przedsiębiorstwa i nauk o zarządzaniu znaczna część doktoratów i niemal wszystkie habilitacje w katowickiej Akademii przeprowadzone zostały z życzliwym, choć wymagającym, udziałem prof. **Kazimierza Zimmiewicza**. Z pewnością są analogie w pozostałych obszarach badawczych. Za to i za wiele innych wspólnych przedsięwzięć nasza społeczność uczelniana pozostaje wdzięczna. Spogląda też z uznaniem na osiągnięcia naukowe przedstawicieli poznańskiej Uczelni, a że nie są to puste słowa, wystarczy przywołać stosunkowo niedawną uroczystość przyznania przez Senat Akademii przy pełnym poparciu właściwej Rady Wydziału w 1999 roku godności doktora *honoris causa* prof. zw. dr. hab. **Bohdanowi Gruchmanowi** za budowanie naukowych podstaw polityki regionalnej i wybitny wkład w polską naukę ekonomii. Niech to najwyższej wagi symboliczne wydarzenie będzie zapowiedzią dalszych osiągnięć, zacieśniania więzów i kontynuacji dobrej współpracy w przyszłości.

Z okazji 80. rocznicy urodzin wszystkiego najlepszego – poznańska Akademio! ■

Senat

W uroczystej części posiedzenia Senatu 29 czerwca 2006 rektor wręczył prof. AE dr hab. Henrykowi Zawadzkiemu mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego Akademii Ekonomicznej w Katowicach na czas nieokreślony.

W roboczej części posiedzenia Senat pozytywnie zaopiniował wnioski Rady Wydziału Zarządzania w sprawie mianowania: dr hab. inż. Celiny Olszak na stanowisko profesora nadzwyczajnego AE na czas określony oraz prof. AE dr hab. Ewy Zeman-Miszewskiej na stanowisko profesora nadzwyczajnego AE na czas nieokreślony.

Senat podjął uchwałę w sprawie zasad zwalniania studentów z obowiązku odbycia studenckiej praktyki zawodowej. Dokonano także zmiany Uchwały nr 37/2005/2006 w sprawie wniosku o wyrażenie zgody na utworzenie kierunku studiów pod nazwą „Międzynarodowe stosunki gospodarcze”.

Dalsze obrady poświęcone były projektowi nowego Statutu Uczelni. Po dyskusji i przedstawieniu opinii związków zawodowych Senat uchwalił Statut Akademii Ekonomicznej w Katowicach, którego pełny tekst dostępny na jest na stronie internetowej Uczelni.

Sylvia Szulik

Rady Wydziałów

29 czerwca 2006 roku Rada Wydziału Ekonomii zebrała się na posiedzeniu, którego porządek był następujący:

1. Sprawozdanie komisji w sprawie powołania na czas nieokreślony na stanowisko profesora nadzwyczajnego Akademii Ekonomicznej dr hab. Grażyny Musiał. Głosowanie nad wnioskiem Komisji.
2. Sprawozdanie komisji konkursowej w sprawie zatrudnienia na stanowisko kierownika w Katedrze Przedsiębiorczości.
3. Sprawozdanie komisji konkursowej w sprawie zatrudnienia na stanowisko kierownika w Katedrze Zarządzania Organizacjami.
4. Sprawozdanie komisji konkursowej w sprawie zatrudnienia na stanowisko kierownika w Katedrze Zarządzania Publicznego.
5. Zaopiniowanie wniosku dziekana w sprawie powołania prof. AE dr. hab. Andrzeja Rączaszka na kierownika Katedry Polityki Społecznej i Gospodarczej.
6. Wniosek Rady Wydziału Ekonomii o uruchomienie kierunku: międzynarodowe stosunki gospodarcze.
7. Uchwała w sprawie uruchomienia studiów podyplomowych na temat: „Menedżer kultury”.
8. Uchwała w sprawie uruchomienia studiów podyplomowych na temat: „Gospodarowanie transportem miejskim i regionalnym”.
9. Modyfikacja siatek godzin oraz zatwierdzenie punktów ECTS na studiach niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia.
10. Modyfikacja siatek godzin oraz zatwierdzenie punktów ECTS na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia obowiązujących od roku akademickim 2006/2007.
11. Zatwierdzenie siatek godzin i punktów ECTS na studiach stacjonarnych drugiego stopnia, specjalność: polityka społeczna.
12. Zatwierdzenie punktów ECTS na stacjonarnych jednolitych studiach magisterskich.
13. Zatwierdzenie punktów ECTS na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia specjalność: polityka społeczna.
14. Zatwierdzenie punktów ECTS na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia, kierunek: gospodarka przestrzenna.
15. Wnioski o nagrody rektora.
16. Wnioski o stypendium ministra nauki i szkolnictwa wyższego.
17. Powołanie recenzentów pracy doktorskiej i komisji doktorskiej do przyjęcia i przeprowadzenia obrony rozprawy doktorskiej mgr. inż. Arkadiusza Hałamy.
18. Powołanie recenzentów pracy doktorskiej i komisji doktorskiej do przyjęcia i przeprowadzenia obrony rozprawy doktorskiej mgr. Artura Ochojskiego.
19. Powołanie recenzentów pracy doktorskiej i komisji doktorskiej do przyjęcia i przeprowadzenia obrony rozprawy doktorskiej mgr Aleksandry Faron-Prejss.
20. Powołanie recenzentów pracy doktorskiej i komisji doktorskiej do przyjęcia i przeprowadzenia obrony rozprawy doktorskiej mgr Małgorzaty Remi.
21. Powołanie recenzentów pracy doktorskiej i komisji doktorskiej do przyjęcia i przeprowadzenia obrony rozprawy doktorskiej mgr. Krzysztofa Zamasza.
22. Wniosek komisji doktorskiej o skierowanie do poprawy pracy doktorskiej mgr. Andrzeja Hadzika.
23. Otwarcie przewodu doktorskiego mgr. Bartosza Mazura; proponowany promotor: dr hab. Robert Tomanek.
24. Otwarcie przewodu doktorskiego mgr. Gabriela Tobora; proponowany promotor: dr hab. Henryk Brandenburg.
25. Sprawy osobowe.

Rady Wydziałów

29 czerwca 2006 roku Rada Wydziału Finansów i Ubezpieczeń zebrała się na posiedzeniu, którego porządek był następujący:

1. Sprawozdanie Komisji i głosowanie nad nadaniem stopnia doktora nauk ekonomicznych mgr Izabeli Emerling.
2. Sprawozdanie Komisji i głosowanie nad nadaniem stopnia doktora nauk ekonomicznych mgr Ewie Maćkowiak.
3. Sprawozdanie Komisji i głosowanie nad nadaniem stopnia doktora nauk ekonomicznych mgr Ewie Wandzie Maruszewskiej.
4. Powołanie recenzentów pracy doktorskiej i Wydziałowej Komisji ds. Przyjęcia i Przeprowadzenia Obrony Rozprawy Doktorskiej mgr. Piotra Tworka.
5. Powołanie recenzentów pracy doktorskiej i Wydziałowej Komisji ds. Przyjęcia i Przeprowadzenia Obrony Rozprawy Doktorskiej mgr Iwony Grodzkiej.
6. Powołanie recenzentów pracy doktorskiej i Wydziałowej Komisji ds. Przyjęcia i Przeprowadzenia Obrony Rozprawy Doktorskiej mgr. Marka Długajczyka.
7. Powołanie recenzentów pracy doktorskiej i Wydziałowej Komisji ds. Przyjęcia i Przeprowadzenia Obrony Rozprawy Doktorskiej mgr. Daniela Szewieczka.
8. Powołanie recenzentów pracy doktorskiej i Wydziałowej Komisji ds. Przyjęcia i Przeprowadzenia Obrony Rozprawy Doktorskiej mgr inż. Aleksandry Sulik-Góreckiej.
9. Powołanie recenzentów pracy doktorskiej i Wydziałowej Komisji ds. Przyjęcia i Przeprowadzenia Obrony Rozprawy Doktorskiej mgr. Józefa Wyciśłoka.
10. Rozpatrzenie wniosku o otwarcie przewodu doktorskiego mgr. Tomasza Lisa – proponowany promotor: prof. AE dr hab. Halina Buk.
11. Rozpatrzenie wniosku o otwarcie przewodu doktorskiego mgr Agnieszki Bartkiewicz – proponowany promotor: prof. AE dr hab. Irena Pyka.
12. Otwarcie przewodu doktorskiego na podstawie uchwały w sprawie otwarcia przewodów doktorskich, zamkniętych na Wydziale Ekonomii, w związku z uzyskaniem przez Wydział Finansów i Ubezpieczeń uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych mgr Danuty Belok – proponowany promotor: prof. AE dr hab. Halina Buk.
13. Sprawozdanie z posiedzenia Wydziałowej Komisji ds. Przyjęcia i Przeprowadzenia Rozprawy Doktorskiej mgr Doroty Machnik.
14. Sprawozdanie z posiedzenia Komisji ds. Zatrudnienia prof. Haliny Zadory na stanowisku profesora nadzwyczajnego Akademii Ekonomicznej w Katowicach na czas nieokreślony – powołanie recenzentów.
15. Rozpatrzenie wniosków o przyznanie nagród rektora.
16. Zaopiniowanie wniosków o stypendium ministra nauki i szkolnictwa wyższego.
17. Podjęcie decyzji w sprawie wyznaczenia różnic programowych dla kandydatów na studia drugiego stopnia.
18. Podjęcie uchwały w sprawie zamknięcia na wszystkich rodzajach studiów specjalności:
  - a) ubezpieczenia,
  - b) finanse ubezpieczeń.
19. Podjęcie uchwały w sprawie uruchomienia specjalności:
  - a) na stacjonarnych i niestacjonarnych jednolitych studiach magisterskich specjalności finanse i rynek ubezpieczeń,
  - b) na stacjonarnych studiach pierwszego i drugiego stopnia specjalności:
    - bankowość i finanse międzynarodowe,
    - finanse i inwestycje,
    - skarbowość,
    - finanse i rynek ubezpieczeń,
    - rachunkowość,
    - gospodarowanie nieruchomościami,
    - e-finanse,
    - inżynieria finansowa,
  - c) na niestacjonarnych studiach pierwszego i drugiego stopnia specjalności:
    - e-finanse,
    - inżynieria finansowa,
    - finanse i rynek ubezpieczeń.
20. Przyjęcie znowelizowanych planów studiów.
21. Sprawy osobowe.
22. Sprawy bieżące i wolne wnioski.

29 czerwca 2006 roku Rada Wydziału Zarządzania spotkała się na posiedzeniu, którego porządek był następujący:

1. Sprawozdanie z przebiegu publicznej dyskusji nad rozprawą doktorską mgr Magdaleny Jaciow, promotor: prof. zw. dr hab. Zofia Kędzior.
2. Sprawozdanie z przebiegu publicznej dyskusji nad rozprawą doktorską mgr Katarzyny Warzechy, promotor: prof. AE dr hab. Józef Biolik.
3. Sprawozdanie Wydziałowej Komisji w sprawie porparcia wniosku o nadanie dr. hab. Jerzemu Gołuchowskiemu, profesorowi nadzwyczajnemu Akademii Ekonomicznej w Katowicach, tytułu profesora nauk ekonomicznych.
4. Sprawozdanie Wydziałowej Komisji ds. Przewodu Habilitacyjnego dr. Andrzeja Bajdaka, adiunkta w Katedrze Badań Rynkowych i Marketingowych:
  - a) w sprawie wszczęcia przewodu habilitacyjnego,
  - b) w sprawie wyznaczenia recenzentów w przewodzie habilitacyjnym.
5. Zaopiniowanie wniosków w sprawie przyznania nagród rektora.
6. Powołanie recenzentów i Wydziałowej Komisji ds. Przyjęcia i Przeprowadzenia Obrony Rozprawy Doktorskiej mgr. Tomasza Błaszczyka pt. „Metody wielokryterialne w planowaniu projektu”, promotor: prof. zw. dr hab. Tadeusz Trzaskalik.
7. Powołanie recenzentów i Wydziałowej Komisji ds. Przyjęcia i Przeprowadzenia Obrony Rozprawy Doktorskiej mgr. Olafa Flaka pt. „Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw województwa śląskiego w okresie integrowania się Polski z Unią Europejską”, promotor: prof. zw. dr hab. Henryk Bieniak.
8. Zatwierdzenie harmonogramu egzaminów doktorskich:
  - a) mgr Iwony Gruszki,
  - b) mgr Justyny Maciąg,
  - c) mgr. Tomasza Papaja,
  - d) mgr Bogny Zacny.
9. Otwarcie przewodu doktorskiego mgr Anny Janigiel, proponowany promotor: prof. zw. dr hab. Jerzy Mika.
10. Otwarcie przewodu doktorskiego mgr Edyty Kłosy, proponowany promotor: prof. AE dr hab. Danuta Kiperska-Moroń.
11. Otwarcie przewodu doktorskiego mgr Aliny Warzechy-Wocka, proponowany promotor: dr hab. Maciej Miszewski.
12. Otwarcie przewodu doktorskiego mgr. Piotra Pinozka, proponowany promotor: prof. AE dr hab. Jan Pyka.
13. Organizacja roku akademickiego 2006/2007:
  - a) zatwierdzenie listy promotorów prac licencjackich i magisterskich na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych,
  - b) zatwierdzenie listy adiunktów i starszych wykładowców upoważnionych do prowadzenia wykładów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych,
  - c) zatwierdzenie obsady personalnej przedmiotów specjalnościowych do wyboru aktualnie obowiązujących na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych,
  - d) zmiany w programie studiów na studiach stacjonarnych,
  - e) szczegółowa organizacja roku akademickiego 2006/2007.
14. Zaopiniowanie wniosków w sprawie zmian organizacyjnych w Katedrze Informatyki.
15. Zaopiniowanie wniosków sprawie przyznania stypendiów ministra nauki i szkolnictwa wyższego.
16. Sprawozdanie Wydziałowej Komisji w sprawie zatrudnienia prof. AE dr hab. Ewy Zeman-Miszewskiej na stanowisku profesora nadzwyczajnego AE w Katowicach na czas nieokreślony.
17. Sprawozdanie wydziałowej komisji konkursowej w sprawie zatrudnienia na stanowisko profesora nadzwyczajnego AE w Katowicach w Katedrze Informatyki.
18. Sprawozdanie wydziałowej komisji konkursowej w sprawie zatrudnienia na stanowisku kierownika Katedry Inżynierii Wiedzy.
19. Sprawozdania wydziałowych komisji konkursowych w sprawie zatrudnienia na stanowisku adiunkta w:
  - a) Katedrze Badań Konsumpcji,
  - b) Katedrze Statystyki.
20. Ogłoszenie konkursu na stanowisko kierownika Katedry Ekonomii i Polityki Transformacji.
21. Ogłoszenie konkursu na stanowisko:
  - a) adiunkta w Katedrze Ekonometrii,
  - b) adiunkta w Katedrze Informatyki,
  - c) asystenta w Katedrze Informatyki.
22. Zaopiniowanie wniosków w sprawie przyznania stypendium naukowego oraz udzielenia urlopu naukowego.
23. Zaopiniowanie wniosku w sprawie uruchomienia specjalności menedżerskiej na kierunku: Zarządzanie i Marketing na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia od roku akademickiego 2006/2007.
24. Projekt uchwały w sprawie planów studiów na kierunku: Informatyka i Ekonometria na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia.
25. Zaopiniowanie wniosków w sprawach zatrudnienia:
  - a) w ramach umów cywilnoprawnych,
  - b) w ramach umów o pracę.
26. Projekt uchwały w sprawie prowadzenia przez Wydział Zarządzania studiów na kierunku innym niż określony na podstawie § 9 pkt. 1 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – Międzynarodowe stosunki gospodarcze.
27. Informacja o nadaniu tytułu zawodowego magistra i licencjata.
28. Sprawy bieżące i wolne wnioski.

Habilitacje

Dr hab. inż. Jacek Szoltysek: *Logistyczne aspekty zarządzania przepływami osób i ładunków w mieście.*

Doktoraty

WYDZIAŁ FINANSÓW I UBEZPIECZEŃ

Dr Izabela Emerling: *Odzwierciedlenie działalności kredytowej w sprawozdaniach finansowych banku komercyjnego.* Promotor: prof. AE dr hab. Halina Buk.

Dr Ewa Maćkowiak: *Wykorzystanie koncepcji ekonomicznej wartości dodanej do oceny sytuacji finansowej i wartości przedsiębiorstwa.* Promotor: prof. AE dr hab. Halina Buk.

Dr Ewa Maruszewska: *Wpływ regulacji rachunkowości łączenia się spółek kapitałowych na kształtowanie sytuacji majątkowej i finansowej przedsiębiorstwa połączonego.* Promotor: prof. AE dr hab. Halina Buk.

WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA

Dr Magdalena Jaciow: *Efektywność badań marketingowych w procesie decyzyjnym.* Promotor: prof. zw. dr hab. Zofia Kędzior.

Dr Katarzyna Warzecha: *Wpływ przemian społeczno-gospodarczych w Polsce na kształtowanie się kondycji ekonomicznej gospodarstw domowych. Analiza ekonomiczno-statystyczna.* Promotor: prof. AE dr hab. Józef Biolik.

Dr Artur Świerczek: *Logistyczne determinanty kształtowania elastycznych łańcuchów dostaw.* Promotor: prof. AE dr hab. Danuta Kisperska-Moroń.

KRÓTKO

Najlepsze prace z rachunkowości

Zarząd Główny i Rada Naukowa Stowarzyszenia Księgowych w Polsce przyznały w konkursie na Najlepsze Prace z dziedziny rachunkowości następujące nagrody:

- Łukaszowi Gaborowi I nagrodę za pracę magisterską „Instrumenty finansowe i ich odzwierciedlenie w księgach rachunkowych i sprawozdaniach finansowych”, napisaną pod kierunkiem doc. Bernarda Binkowskiego,
- Pawłowi Tenderze II nagrodę za pracę magisterską „Harmonizacja rachunkowości w skali międzynarodowej (Stany Zjednoczone i Unia Europejska)”, napisaną pod kierunkiem prof. Zbigniewa Messnera,
- Wojciechowi Kaczmarkowi nagrodę im. prof. Kazimierza Sowy z zakresu postępu organizacyjno-technicznego za pracę magisterską „System informatyczny rachunkowości i jego dokumentacja”, napisaną pod kierunkiem dr. Bogumiła Galicy.

Sukcesy w ocenie parametrycznej jednostek naukowych

Podsekretarz stanu w ministerstwie nauki i szkolnictwa wyższego, prof. Krzysztof Kurzydłowski, zatwierdził kategorie jednostek naukowych ustalone przez komisję Rady Nauki zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu ministra nauki i informatyzacji z 4 sierpnia 2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na naukę.

W wyniku tej decyzji Wydziały Akademii uzyskały następujące kategorie:

- Wydział Ekonomii: I,
- Wydział Finansów i Ubezpieczeń: 2,
- Wydział Zarządzania: I.

Zestawienie ocen przyznanych wszystkim jednostkom w kraju znajduje się na stronie internetowej ministerstwa. Ze szczegółowymi wynikami oceny będzie można zapoznać się na stronie internetowej Ośrodka Przetwarzania Informacji.

Grasz o staż

Studentka Akademii – Agnieszka Kozińska – została laureatką XI edycji konkursu „Grasz o staż” – największego w Polsce konkursu dla studentów i absolwentów organizowanego przez PricewaterhouseCoopers oraz „Gazetę Wyborczą”.

Zarządzenia rektora

Z 19 maja 2006 roku (nr 27/06) w sprawie przeniesienia Katedry Zarządzania Ochroną Środowiska z Wydziału Zarządzania na Wydział Ekonomii.

Z 8 czerwca 2006 roku (nr 28/06) w sprawie wysokości opłaty za postępowanie związane z rekrutacją, wnoszonej przez osoby ubiegające się o przyjęcie na pierwszy rok studiów w roku akademickim 2006/2007.

Z 30 czerwca 2006 roku (nr 29/06) w sprawie wysokości czesnego na studiach niestacjonarnych w semestrze zimowym roku akademickiego 2006/2007.

Z 30 czerwca 2006 roku (nr 30/06) w sprawie doraźnej zmiany organizacji czasu pracy w niektórych jednostkach organizacyjnych Akademii w dniu przeprowadzania egzaminów wstępnych.

Z 25 kwietnia 2006 roku (nr 31/06) zmieniające zarządzenie nr 35/04 z 5 listopada 2004 roku w sprawie niektórych postanowień „Regulaminu Gospodarowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach” oraz ogłoszenia jednolitego tekstu Regulaminu.

Z 30 czerwca 2006 roku (nr 31/06) w sprawie zmian niektórych postanowień „Regulaminu pracy Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach”, wprowadzonego zarządzeniem 16/05 z 15 lipca 2005 roku.

Z 14 lipca 2006 roku (nr 32/06) w sprawie wprowadzenia zmiany w terminie zakończenia prac Zespołu ds. Opracowania Projektu Kontroli Finansowej Akademii oraz programu wdrożenia wymienionego systemu i przedłożenia przygotowanych materiałów do zatwierdzenia.

Wystawa Polskiej Książki Naukowej w Moskwie

6 do 18 czerwca 2006 roku

Wydawnictwo naszej Uczelni tradycyjnie już bierze udział nie tylko w promocjach książek na rynkach krajowych, ale również za granicą. Od wielu lat staramy się z naszą książką docierać do szerokiego grona odbiorców w największych ośrodkach naukowych Europy poprzez wystawy polskiej książki naukowej, które odbyły się już z naszym udziałem w Londynie, Rzymie, Sztokholmie, Pradze, Kijowie i Sankt Petersburgu.

6 czerwca 2006 roku w nowym budynku Biblioteki Naukowej Moskiewskiego Uniwersytetu im. Łomonosowa, po dwuletnich staraniach, odbyła się uroczystość otwarcia wystawy polskiej książki naukowej. Wystawa została zorganizowana przez Stowarzyszenie Wydawców Szkół Wyższych, do którego należy nasza oficyna oraz Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, przy dużej i wszechstronnej pomocy ze strony Ambasady RP w Moskwie.

W uroczystości wzięli udział: charge d'affaires RP w FR Wiktor Ross, rektor UMCS prof. Wiesław Kamiński, Metropolita Moskwy i Rosji ks. Arcybiskup Tadeusz Kondrusiewicz oraz wydawcy z ośrodków akademickich z Polski, którzy przygotowali wystawę. Stronę rosyjską reprezentowali: rektor MGU prof. Wiktor Sadowniczy, prorektor ds. współpracy międzynarodowej prof. Aleksander Sidorowicz oraz dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej Wiaczesław Mosiagin, a także zaproszeni goście.

Rektor MGU prof. W. Sadowniczy, dziękując za zorganizowanie wystawy, zwrócił uwagę na ilość i różnorodność prezentowanych publikacji (2500 tytułów – różnych dziedzin nauki, 35 oficyn akademickich), a także na ich niezwykle staranną szatę edytorską.

Prezentacja naszego dorobku naukowego na moskiewskiej wystawie była bardzo udana i wzbudziła wielkie zainteresowanie zarówno pracowników naukowych, jak i studentów Moskiewskiego Uniwersytetu im. Łomonosowa.

Mamy nadzieję, że przekazanie w darze biblioteczki uniwersyteckiej naszych książek będzie dobrze służyć wymianie myśli naukowej i nawiązywaniu współpracy w badaniach naukowych z rosyjskimi uczelniami.

A.L.-W.

Maja Szymura-Tyc: **Marketing we współczesnych procesach tworzenia wartości dla klienta i przedsiębiorstwa.** Wydanie II. ISBN 83-7246-319-0, s. 294, cena 32 zł.

Praca składa się z trzech części. Część pierwsza jest poświęcona procesom tworzenia i podziału wartości opisywanych przez współczesne modele przewagi konkurencyjnej. W części drugiej omówiono rolę i znaczenie marketingu w procesie tworzenia i dostarczania wartości klientom. W trzeciej podjęto problematykę roli marketingu w procesie tworzenia wartości dla przedsiębiorstwa. Pracę uzupełniają dwa aneksy. Aneks 1 przedstawia dorobek nowej ekonomii instytucjonalnej w zakresie formułowania współczesnych paradygmatów przedsiębiorstwa, rynku i konkurencji. Aneks 2 zawiera dwa przykłady zarządzania procesem tworzenia i dostarczania wartości klientom.

czesnych paradygmatów przedsiębiorstwa, rynku i konkurencji. Aneks 2 zawiera dwa przykłady zarządzania procesem tworzenia i dostarczania wartości klientom.

Dokonywanie współczesnej myśli ekonomicznej. Ekonomia instytucjonalna - teoria i praktyka. Red. Urszula Zagóra-Jonszta. ISBN 83-7246-889-3, s. 384, cena 49 zł.

Niniejsze opracowanie zwraca uwagę na rolę ekonomii instytucjonalnej we współczesnej gospodarce oraz na przyczyny jej odrodzenia. Poruszono tu wiele interesujących wątków. Omówiono m.in. genezę współczesnej ekonomii instytucjonalnej i jej miejsce wśród nowoczesnych kierunków myśli ekonomicznej, nowe podejście metodologiczne w badaniach nurtu instytucjonalnego, nową perspektywę ujęcia roli państwa, wagę czynników pozaekonomicznych w ekonomii instytucjonalnej, reinterpretację podstawowych założeń tradycyjnej ekonomii w poglądach przedstawicieli instytucjonalizmu i inne.

podstawowych założeń tradycyjnej ekonomii w poglądach przedstawicieli instytucjonalizmu i inne.

Metody matematyczne, ekonometryczne i informatyczne w finansach i ubezpieczeniach. Część 1. Red. Piotr Chrzan. ISBN 83-7246-977-6, s. 344, cena 36,50 zł.

W rozdziale pierwszym zawarto wyniki badań z teorii oraz zastosowań analizy portfelowej na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie. W drugim opisanie zastosowania ekonometrycznej analizy finansowych szeregów czasowych. Trzeci zawiera wyniki badań dotyczące analizy, modyfikacji oraz zastosowań modelu Blacka-Scholesa. W rozdziale czwartym przedstawiono możliwości zastosowania metod ilościowych w analizie finansów przedsiębiorstwa. W piątym

zawarto wyniki badań zjawisk i procesów finansowych z wykorzystaniem finansowych metod przetwarzania informacji naśladujących sposób percepcji i podejmowania decyzji przez człowieka. Rozdział szósty poświęcono analizom finansowym wspomaganym przez zaawansowane metody matematyczne. Ostatni rozdział zawiera wyniki badań dotyczące metod oceny i zarządzania ryzykiem w zakładach ubezpieczeń.

Metody matematyczne, ekonometryczne i informatyczne w finansach i ubezpieczeniach. Część 2. Red. Piotr Chrzan. ISBN 83-7246-858-3, s. 344, cena 38,50 zł.

W rozdziale pierwszym zawarto prace reprezentujące neoklasyczne podejście do analizy portfelowej. W drugim zamieszczono prace z zastosowań ekonometrycznej analizy finansowych szeregów czasowych. W rozdziale trzecim przedstawiono strategię zabezpieczającą i arbitrażową z zastosowaniem opcji. W czwartym omówiono zastosowania metod ekonometrycznych i informatycznych w przedsiębiorstwie. Rozdział piąty zawiera wyniki badań dotyczące specyficznych i ważnych problemów ekonomii i finansów, m.in. analizę ruchu cen na aukcjach dzieł sztuki, metody porządkowania liniowego w klasyfikacji biur maklerskich, modelowanie realnych stóp zwrotu na podstawie terminowej struktury dochodowości. W rozdziale szóstym przedstawiono metody kalkulacji składki i oceny rentowności produktów ubezpieczeniowych. W siódmym opisanie próby zastosowania do analizy zjawisk i procesów finansowych zaawansowanych metod matematycznych.

zawiera wyniki badań dotyczące specyficznych i ważnych problemów ekonomii i finansów, m.in. analizę ruchu cen na aukcjach dzieł sztuki, metody porządkowania liniowego w klasyfikacji biur maklerskich, modelowanie realnych stóp zwrotu na podstawie terminowej struktury dochodowości. W rozdziale szóstym przedstawiono metody kalkulacji składki i oceny rentowności produktów ubezpieczeniowych. W siódmym opisanie próby zastosowania do analizy zjawisk i procesów finansowych zaawansowanych metod matematycznych.

Barbara Jonczyk, Helena Ogródnik, Daniel Szwedec, Monika Wiczorek, Krystyna Znaniecka: **Analiza finansowa zakładu ubezpieczeń.** ISBN 83-7246-994-6, s. 122, cena 14 zł.

Celem niniejszej publikacji jest identyfikacja metod oceny sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń oraz przedstawienie uzasadnionych modyfikacji i aktualizacji tych metod. Opracowanie podzielono na cztery rozdziały. W pierwszym przedstawiono istotę oraz cele analizy finansowej. Omówiono jej przedmiot, zakres i rodzaje. W drugim określono czynniki kształtujące zapotrzebowanie na ocenę sytuacji finansowej zakładu ubezpieczeń. W trzecim rozdziale skoncentrowano się na materiałach źródłowych niezbędnych do przeprowadzenia analizy finansowej. W czwartym przedstawiono procedury przeprowadzenia analizy. Skoncentrowano się na analizie wskaźnikowej.

zawarto wyniki badań zjawisk i procesów finansowych z wykorzystaniem finansowych metod przetwarzania informacji naśladujących sposób percepcji i podejmowania decyzji przez człowieka. Rozdział szósty poświęcono analizom finansowym wspomaganym przez zaawansowane metody matematyczne. Ostatni rozdział zawiera wyniki badań dotyczące metod oceny i zarządzania ryzykiem w zakładach ubezpieczeń.

Standardy rachunkowości wobec wyzwań współczesnej gospodarki. Tom 1. Red. Zbigniew Messner. ISBN 83-7246-835-4, s. 214, cena 27 zł.

Opracowanie zawiera 14 obszernych rozdziałów. Opisanie tu m.in. system informacyjny rachunkowości, perspektywy zmian w dobie nowej umowy kapitałowej, pomiar i prezentację kapitału intelektualnego w sprawozdawczości, istotność aktywów i pasywów, kreatywną i agresywną księgowość oraz jej źródła, teorie kursu walutowego, politykę bilansową w kreowaniu wyniku finansowego, zmniejszenie zysku jako konsekwencję wyceny rzeczowych aktywów trwałych, koszt kapitału własnego i kapitału obcego, zagadnienie poszukiwania standardu oceny ryzyka kredytowego z uwzględnieniem kapitału intelektualnego, koncepcję podmiotu rachunkowości wobec współczesnych struktur działalności gospodarczej, propozycje pomiaru kapitału oraz zagadnienie oszukańczej sprawozdawczości.

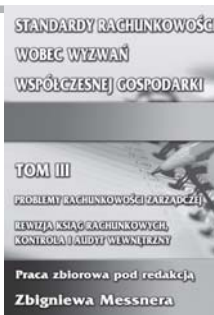
wyceny rzeczowych aktywów trwałych, koszt kapitału własnego i kapitału obcego, zagadnienie poszukiwania standardu oceny ryzyka kredytowego z uwzględnieniem kapitału intelektualnego, koncepcję podmiotu rachunkowości wobec współczesnych struktur działalności gospodarczej, propozycje pomiaru kapitału oraz zagadnienie oszukańczej sprawozdawczości.

Standardy rachunkowości wobec wyzwań współczesnej gospodarki. Analiza standardów rachunkowości. Tom 2. Red. Zbigniew Messner. ISBN 83-7246-835-4, s. 546, cena 65,50 zł.

Opracowanie zawiera czterdzieści jeden artykułów. Opisanie tu m.in. zagadnienia: wyceny majątku trwałego przedsiębiorstw zagrożonych upadłością, pomocy publicznej w księgach rachunkowych przedsiębiorstwa, głównych kierunków harmonizacji standardów rachunkowości na świecie, międzynarodowych norm prawnych rachunkowości dla małych i średnich podmiotów gospodarczych, wyceny operacyjnych aktywów

trwałych, wartości przejętej firmy, standardów rachunkowości w bankach w kontekście wymagań kapitałowych, dylematów klasyfikacji i wyceny nieruchomości inwestycyjnych i wiele wiele innych.

Standardy rachunkowości wobec wyzwań współczesnej gospodarki. Problemy rachunkowości zarządzającej. Rewizja ksiąg rachunkowych, kontrola i audyt wewnętrzny. Tom 3. Red. Zbigniew Messner. ISBN 83-7246-835-4, s. 284, cena 34,50 zł.

Pracę podzielono na dwie części. W pierwszej omówiono problemy rachunkowości zarządzającej, m.in. controlling jako system informacyjny rachunkowości, klasyfikację kosztów w zakładach ubezpieczeń, zarządzanie ryzykiem, wybrane rodzaje analizy finansowej, główne problemy rachunku kosztów w instytutach naukowo-badawczych. W drugiej części pracy skoncentrowano się na zagadnieniach związanych z rewizją ksiąg rachunkowych oraz kontrolą i audytem wewnętrznym.

trwałych, wartości przejętej firmy, standardów rachunkowości w bankach w kontekście wymagań kapitałowych, dylematów klasyfikacji i wyceny nieruchomości inwestycyjnych i wiele wiele innych.

Michał Tomasz Wilczek: Spółki akcyjne Górnego Śląska i Śląska Cieszyńskiego i ich papiery wartościowe (do 1945 r.). ISBN 83-7246-970-9, s. 240, cena 47 zł.

Opracowanie stanowi pewnego rodzaju przewodnik po spółkach akcyjnych Górnego Śląska oraz Śląska Cieszyńskiego od połowy XIX w. do 1945 r. W rozdziale zatytułowanym „Kilka faktów...” przedstawiono rozwój spółek akcyjnych, natomiast rozdział „Kilka nazwisk...” poświęcono postaciom z tym rozwojem związanym. Kolejny rozdział zawiera informacje o spółkach akcyjnych, m.in. nazwę spółki, okres jej działalności,

datę rejestracji, siedzibę, kapitał oraz historię firmy i nazwiska osób z nią związanych. Książka została przygotowana w formie albumu, gdzie niezwykle starannie wyeksponowano papiery wartościowe, przekazując ich unikalny charakter, dzięki wykorzystaniu ilustracji barwnych.

Przedsiębiorczość i konkurencyjność a rozwój regionalny. Red. Andrzej Klasik. ISBN 83-7246-938-5, s. 598, cena 75 zł.

Praca zawiera siedem obszernych rozdziałów dotyczących przedsiębiorczości i konkurencyjności w aspekcie rozwoju regionalnego. Omówiono tu następujące zagadnienia: europejska polityka spójności a dynamika przedsiębiorczości i konkurencyjności w krajach kohezji, proces terytorializacji dużych przedsiębiorstw, rozwój regionów na przełomie XX i XIX w. w warunkach globalizacji na przykładzie Dolnego Śląska, rozwój regionu zurbanizowanego na przykładzie województwa śląskiego, rozwój regionu transgranicznego na przykładzie województwa śląskiego i kraju morawo-śląskiego. Opisano również studium przypadku.

Internacjonalizacja, globalizacja i integracja we współczesnej gospodarce światowej. Red. Tadeusz Sporek, ISBN 83-7246-803-6, s. 324, cena 43,50 zł.

W opracowaniu zaprezentowano prace empiryczne i pogładowe na temat szeroko pojętej internacjonalizacji, której najwyższą formą jest proces globalizacji. Publikację podzielono na trzy części. W pierwszej omówiono główne płaszczyzny procesu internacjonalizacji i globalizacji współczesnego świata wobec zmieniających się uwarunkowań. W drugiej opisano zagadnienia strategii korporacji międzynarodowych dotyczących istoty, form i implikacji przepływu kapitału. W części trzeciej podjęto próbę odpowiedzi na zagadnienia dotyczące bilansu członkostwa Polski w UE.

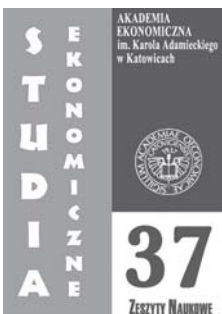
W części trzeciej podjęto próbę odpowiedzi na zagadnienia dotyczące bilansu członkostwa Polski w UE.

Wybrane metody badań operacyjnych w zarządzaniu. Problemy i zadania. Red. Donata Kopańska-Bródka. ISBN 83-7246-874-5, s. 188, cena 13,50 zł.

Niniejszy zbiór zadań jest skierowany do studentów stacjonarnych i zaocznych kierunków ekonomicznych oraz do kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia z badań operacyjnych. Celem opracowania jest umożliwienie doskonalenia umiejętności postrzegania i rozwiązywania problemów decyzyjnych oraz nabycia wprawy w stosowaniu odpowiednich technik i procedur obliczeniowych. Zbiór składa się z pięciu rozdziałów.

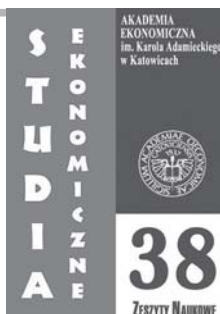
Zakres tematyczny obejmuje analizę przedsięwzięć na podstawie metody CPM, PERT i analizę czasowo-kosztową, zagadnienia podejmowania decyzji, problemy optymalizacji, zagadnienia teorii kolejek i modele zapasów.

Zarządzanie strategiczne w przedsiębiorstwie. Studia ekonomiczne 37. Red. Jerzy Rokita. ISBN 83-7246-946-6, s. 330, cena 39 zł.

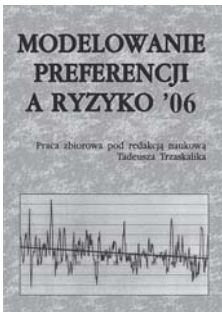
Opracowanie podzielono na cztery rozdziały. W rozdziale pierwszym skoncentrowano się na teoretyczno-metodycznych podstawach formułowania strategii firm, będących pod silnym wpływem zmiany paradygmatów zarządzania strategicznego. W drugim opisano wybrane strategie działania przedsiębiorstw. Przybliżono tu m.in. koncepcję franchisingu. W trzecim rozdziale omówiono metody zabezpieczające skuteczną implementację strategii. Przybliżono tu zagadnienia

controllingu oraz nowych koncepcji systemów pomiaru dokonań przedsiębiorstwa i aktywa wiedzy w organizacji. W ostatnim rozdziale zamieszczono prace przedstawiające przykłady empirycznej weryfikacji wybranych koncepcji i metod zarządzania oraz strategii działania przedsiębiorstw.

Wybrane zagadnienia makroekonomiczne w ujęciu teoretycznym i empirycznym. Studia ekonomiczne 38. Red. Urszula Zagóra-Jonszta. ISBN 83-7246-889-3, s. 262, cena 29 zł.

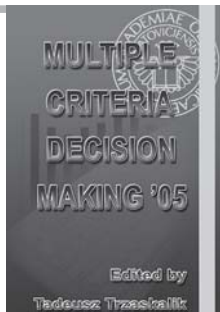
Tematyka zaprezentowana w opracowaniu jest dość różnorodna. Zarysowano jednak dwa obszary badań: pierwszy, eksponujący dorobek teoretyczny ekonomii, oraz drugi, dotyczący zagadnień z zakresu makroekonomicznej polityki gospodarczej. W początkowych opracowaniach niniejszej pracy skupiono się na rozważaniach teoretyczno-historycznych. Opisano tu m.in. zagadnienie kategorii sprawiedliwości, następstw reformy skarbowo-walutowej; pokrzyżowanej polityki nakręcania koniunktury. Na drugą część opracowania składają się teksty dotyczące istotnych problemów makroekonomicznych i sposobów ich praktycznego rozwiązania w wybranych państwach Unii Europejskiej.

Modelowanie preferencji a ryzyko '06. Red. Tadeusz Trzaskalik. ISBN 83-7246-826-5, s. 500, cena 59,50 zł.

Opracowanie podzielono na trzy rozdziały. W pierwszym skupiono się na zagadnieniach związanych z pomiarem ryzyka oraz z zarządzaniem. Opisano tu m.in.: wspomaganie zarządzania kapitałem, analizę ryzyka procesów produkcyjnych, ryzyko strategii zarządzania i wiele innych. W drugim rozdziale omówiono optymalne decyzje. Zwrócono uwagę na analizę różnic programowych partii politycznych, zagadnienie lokalizacji systemów masowej obsługi, problem komiwoja-

żera oraz mechanizmy rozdziału dóbr. Trzeci rozdział poświęcono zagadnieniom modelowania ryzyka. Opisano tu analizę harmoniczną szeregów czasowych kursów walutowych, zastosowanie zbiorów przybliżonych i wiele innych.

Multiple criteria decision making. Ed. Tadeusz Trzaskalik. ISBN 83-7246-843-5, s. 340, cena 52 zł.

This book includes theoretical and application papers from the field of multicriteria decision making. The following approaches are used as theoretical tools: goal programming, data envelopment analysis, interactive multiple goal programming, multiobjective linear and nonlinear programming, multiobjective dynamic programming, fuzzy approach, Electre methodology, group decision making and bicriteria robust approach. These methods are applied in such practical problems as: project management, manpower planning, social choice problems, risk analysis and investment in construction, restoration of historical organs and search for negotiations strategies.

Rok akademicki 2005/2006 w obiektywie

Rok akademicki 2005/2006 w obiektywie

